DE BUREN

DOOR - NANNIE - VAN - WEHL -

AMSTERDAM · L · J · VEEN

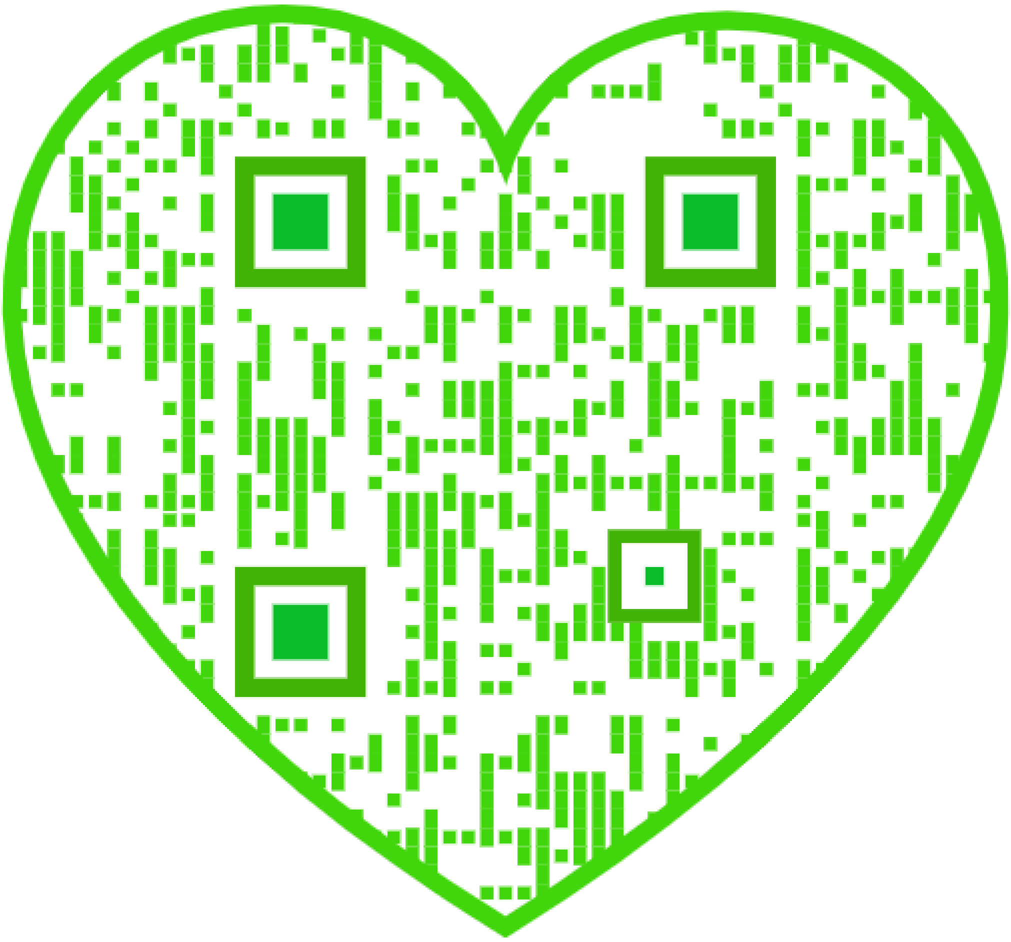

DE BUREN

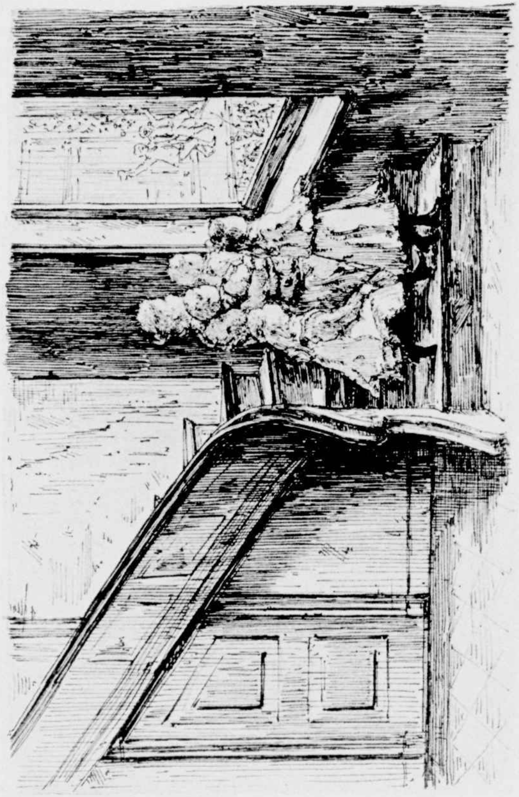

Bladz. 3.

IC-0
Wehl

k

DE BUREN

DOOR

NANNIE VAN WEHL

Schrijfster van: „De Boschjesclub", „De Tante van het Duinveld"
en „Het moeilijke Begin"

Met Teekeningen van C. Rovers

L.J.V.
LABOR INTEGER VINCIT
MDCCCXCVII

L. J. VEEN — AMSTERDAM

BIBLIOTHEEK EN LEESZALEN
DER GEMEENTE ROTTERDAM

84-42

P 862106 990
B1001-303 476 1

BOEK-, COURANT- EN STEENDRUKKERIJ G. J. THIEME, NIJMEGEN.

Informatiecentrum Jeugdlektuur
Gemeente Bibliotheek Rotterdam

EERSTE HOOFDSTUK.

Het oude huis stond in de Houtstraat, met zijn achtergevel naar Bleyenburg toe, tusschen vele andere oude huizen in. Vóór, aan de Houtstraat, leek 't een sombere rij, al die gevels met lage verdiepingen, met kleine ramen, met hooge, zware kroonlijsten en donkerbruinrood geverfde steenen, iedere steen keurig netjes omlijst met een helwitte voeg.

Maar achter die sombere huizen lag verborgen een gansche weelde van tuinen, in hun vollen voorjaarsdos, tuinen, als de oude stadsgedeelten ze alleen nog maar hebben, heel groot, met hooge boomen, zoodat je in je tuin de stad geheel vergeten kan. Zulke tuinen zijn ware verrassingen, daar midden in een groote stad, ware schatten en heerlijkheden.

Het oude huis had ook zulk een tuin, met hooge boomen, met vol en zwaar struikgewas. En als dan voor, aan straat, de zon fel brandde op al de neergelaten stores, gezakte gordijnen, en 't huis vandaar gezien zoo eentonig, zoo uitgestorven, zoo wanhopig saai leek, dan stonden aan den tuinkant al de ramen wijd open. De kinderen huisden eenvoudigweg op het gras en onder de boomen, en een heerlijke koelte kwam je tegemoet uit de donkere gangen, op de breede trappen.

De tuin vierde zijn Meifeest. Het groote rhododendronperk stond in vollen bloei. Als een onmetelijke rijkdom was dit, die weelde van gloeiend-roode, rein-witte en teer-paarse bloemen temidden van hun donkere, stevige bladeren. De kinderen konden nooit genoeg dezen schat bewonderen, nooit zich verzadigen aan den aanblik dezer bergen van bloemen en bloemen.

De rododendrons, de fiksche stevige en toch sierlijke, waren hun lievelingen, want ze waren betrouwbaar, meer dan een der andere struiken. Ze lieten je niet in den steek na één nachtvorst, zooals de magnolia's, die bruin stonden te pruilen, omdat ze het een beetje koud gehad hadden; ze schudden hun bloemblaren niet uit op den wind, zooals de appel- en pereboomen, die aan ieder zuchtje, dat hen doorstreek, een gedeelte van hun reinen last te dragen gaven. Die wolken van fijnwitte en zachtrose bloemblaadjes werden altijd treurig nageoogd door de kinderen uit 't oude huis, want daar gingen ze, hun appels en peren voor den herfst!

Het oude huis had een breede eikenhouten trap, die van den grond leidde tot de bovenste verdieping, tot onder den glazen koepel, die licht gaf in het binnenste van het huis. Zoo'n trap, die je heelemaal na kunt oogen, van de eerste tree tot de laatste, zoo'n trap, die kalmpjes aan naar boven voert, met breede lage treden, zoodat je er je niet op buiten adem kunt klimmen.

Het tweede gedeelte van de trap leidde langs een groot openslaand raam in een zijmuur van het huis en boog zich dan om. Zoo waren er drie treden met breede vlakten in den hoek, en ze boden een kostelijke zitplaats, daar naast het openslaande raam, dat uitzicht gaf op de tuinenweelde der gansche straat.

De kinderen uit het oude huis wisten wel, hoe kostelijk die zitplaats was. Dàar waren ze te vinden in den winter, als de tuin hun thuis niet kon zijn, daar waren ze na den maaltijd, als hun vader zijn dutje deed, hun moeder met de meid de tafel afnam en zij zich niet te druk mochten maken, omdat er twee van de vijf aan hun huiswerk moesten.

De schoone Meidag daalde.

Rood goud werd de zonneschijn, het licht vloeide over de tuinen en de kinderen keken het wijd-open raam uit, stil van verrukking, zooals je zou kijken, als je voor den ingang van een tooverland gezet kon worden.

Overal jubelde, schaterde de gouden regen tusschen het groen; de seringentakken wuifden heen en weer en deden wolken van zoete geuren het trapraam binnentrekken. Hier en daar dansten de witte sneeuwballen aan hun dunne steeltjes; de meidoorns bloeiden en geurden, witte bijna allen, maar in den tuin der kinderen stond een forsche oude, met vurige roode bloesems.

Tusschen al die dartelende weelde stonden recht en streng de donkere kastanjes met hun keurig nette stijve bloemen, helder wit, of ook al rood, een paar maar.

En over dit alles gleden de avondstralen steeds schuiner, met steeds rooder glans.

De oudste der kinderen zat op de bovenste van de drie treden, met de twee jongsten op haar schoot. Ze was al een jonge dame, negentien jaar, met opgestoken haar en een sleepjapon. Maar de vier andere zorgden er wel voor, dat ze niet te veel aan de deftigheid kon doen, en in haar hart was gebleven een even groot kind als Greta of Lotje.

Bets heette ze. Boven op zolder was een klein kamertje met witte kale muren en een paar groote glazen ramen in 't schuine dak. Dat was haar atelier. Want Bets ging op de Teekenacademie, ginder aan den Boschkant en hoopte nog eens schilderes te worden. Dat zou wel lukken mettertijd, meenden degenen, die er verstand van hadden en Bets genoot hun achting als een ijverig, talentvol, bescheiden meisje. Doch wees eens een kunstenares voor je broers en zusters!

Lot en Greet haalden duizend grappen uit, om Bets met haar „artiesterigheid" te plagen, en ze schaterden altijd een heel duo af, als Bets op haar atelier weer eens iets gebracht had, dat zij, als artiste, mooi vond, maar dat hèn maar niet kon bekoren.

Een karakteristieken oude-mannenkop noemden ze vies en boden een stuiver van haar weekgeld, dat „die viespoes" zich kon gaan laten scheren; bij Bets' mooie gouddistels zetten ze den gipsen ezel van Boy en ze vroegen met verschrikte gezichten of Baby soms aan het rommelen was geweest, als Bets een stilleven eens heel mooi gearrangeerd meende te hebben.

Baby en Boy waren de „heeren" der familie, met Papa. Twee kleine rakkers van drie en vier jaar, Boy pas in de broek, Baby nog aan de Engelsche jurkjes met breede, platte plooien en een riem om zijn mollig lijfje.

Baby was feitelijk *de* rakker, want Boy moest eerst een beetje opgepord worden, eer hij ondeugend en druk werd. Boy had de zonderlinge manier om altijd wat anders voor te stellen, dan wat hij was: een kleine vierjarige jongen. 't Kon hem zeer bedroeven of verontwaardigen als zijn zusjes en Baby hem dan niet in zijn rol lieten. Hij had nu nog een verhoogde kleur van een net bedaarde driftbui. Greet was de kamer binnen gekomen, waar hij verdiept zat in raadselachtige handelingen met een stuk gebloemd katoen en een schaar.

„Boy, ga je mee den tuin in?" had ze geroepen.

Geen antwoord. Boy manoeuvreerde door, gaf zelfs geen teeken, dat hij Greets stem gehoord had.

„Allo Boy, ga mee den tuin in. Je verstaat me best, rakkert," ging Greet voort en trad op hem toe, om hem van zijn stoel te tillen.

Maar hij hief het hoofd op en zei vol gekwetste majesteit, vol diep verwijt:

„Ik was Boy niet, ik was de naaister."

„O, neem me niet kwalijk, Boy —"

„Ik *was* Boy niet!" riep hij stampvoetend. „Ik was de naaister en ik heb geen tijd! Die jurk van Baby moet af!"

Greta blies den aftocht, zonder te zeggen: „Nu goedenavond dan, juffrouw naaister!"

Ze wist, dat dit hem weer heelemaal in zijn humeur kon brengen, maar ze plaagde graag, tot haar kleine broertjes toe en ze riep aan de deur: „Dag, Boy Verbeek!"

Achter de gesloten deur hoorde ze nog, hoe de beleedigde naaister, die voor Boy Verbeek werd uitgescholden, met zijn schaar op tafel hamerde en in woede uitkreet: „Ik was Boy Verbeek niet! Ik was de naaister, juffrouw Anna naaister!"

Bets wist daar op de trap niet goed, welke doorluchtige persoonlijkheid ze op den schoot had, de naaister, Boy Verbeek, of heel iemand anders. Daarom zei ze maar niets, en liet het ronde kopje met de blonde krullen tegen haar borst rusten. Baby, wiens bedtijd met rassche schreden naderde, zat ook al zoo stil, en Bets kon zich op haar gemak verzadigen aan de lentepracht daar voor haar.

Aan haar voeten zaten Greet en Lotje, zestien en elf jaren, blond en blozend als Bets, met blauwe oogen allebei, ook als Bets. Maar Greets oogen keken ondeugend, tintelend van plaagzucht; haar heele wezen deed denken aan beweging, aan drukte, aan opgewektheid, aan een duveltje uit een doosje, zei Bets, terwijl Lotje heel wat kalmer en bedaarder was.

Arm Lotje! Bij Greet, bij de knappe Bets, stak ze af, en 't liet zich voorzien, dat ook de jongens, schrander en gevat als ze nu al waren, Lotje boven 't hoofd zouden groeien, wat knapheid betrof.

Ze was al tweemaal blijven zitten in haar vijfjarigen schooltijd en dit jaar liet zich alweer niet schitterend aanzien. O, die geschiedenis! Hoe kon je nu toch al die dwaze getallen door mekaar onthouden! Die Greet was er zoo akelig knap in en kon reeksen jaartallen opdreunen, dat je er naar van werd, volgens Lotje altijd.

En zij, ze wist nooit, of de Romeinen eerst hier gekomen waren, en toen de Franschen — en toen de Germanen misschien, of....

„Kind — ga uit mijn oogen!" kreet Greta, toen Lotje deze klacht eens klaagde. En Lotje stoof de kamer uit; ze had zeker weer een erge domheid begaan, 't waren bepaald eerst de Romeinen, en toen, ja toen de Germanen — en dan, nou, dan natuurlijk de Franschen —

Ze zou maar niet meer naar binnen gaan om te vragen of 't nù goed was, die Greet was zoo opgevlogen! Wat kon het haar eigenlijk schelen; *zij* was er, en vader en moeder en Baby en — neen, zoo was de volgorde niet. Vader en Moeder waren er, Baby en Boy, Bets en Greta — en dan zij, Lotje.

Die volgorde nam ze trouw in acht. Ze kon slecht rekenen; daardoor kwam 't zeker, dat ze de groote tablet chocola, die tante Mary laatst meebracht, in zessen verdeelde, inplaats in zevenen. Lotje had Lotje vergeten, en Greet merkte het pas, toen alles op was. En eens, toen ze allen uit moesten en Greet en Bets op haar kamertjes aan 't toilet maken waren, toen hielp ze haar moeder, door Boy en Baby mee naar 't hare te nemen. En toen vader beneden kant en klaar, met zijn hoogen hoed op, zijn wandelstok onder den arm, stond te fluiten, of de zijnen nu haast kwamen, toen waren Boy en Baby klaar.

Baby had die witte jurk met al de kanten aan, die zijn moeder hem wel lief vond staan, maar die haar vaak te bewerkelijk was om aan te doen. En toen kwam Lotje te voorschijn, vuurrood, nog in haar huisjurk, op haar pantoffels; toen had die domme Lotje zoowaar Lotje weer vergeten! en toen wou ze maar thuisblijven, omdat het nu zoo laat voor de anderen werd. Doch Bets beval, dat daar niets van inkwam, nam haar mee terug naar haar kamer en hielp haar vlug in de kleeren. En ze kuste het zachte, lieve gezichtje, toen ze den grooten hoed vol roseknopjes gezet had op 't zijige, lange blonde haar, en Lotje begreep niet, wat er toch aan zoo'n domme suffert te zoenen viel.

Greta staarde peinzend het raam uit en Bets kon haast niet gelooven, dat het werkelijk Greta Verbeek was, die al dien tijd zoo stil bleef zitten.

„Wel Komeet," zei ze en boog zich even voorover, zoodat de half slapende Baby meeboog:

„Wel Kometetje, wat ben je nù toch stil en rustig! Je zou best eens voor me kunnen poseeren. — Toe, doe 't nu eens? — Dan noem ik de schilderij: „De Komeet op haar doorreis!"

„Ach —" bromde Greta. „Schei toch uit, ik zit net te bedenken of die Fransche jongens niet eens op 't plat of in den tuin zouden komen."

„Zoo, zoo, Komeetje — Ja, ik heb 't allang gemerkt — Je zoekt plaatsvervangers voor Mieke en Karel — Tusschen twee haakjes, je mag ze wel eens een briefkaart schrijven, die arme bannelingen! Dat hun vader nu ook juist in Groningen benoemd moest worden! *Ik* bestierf het, als ik Den Haag uitmoest — maar die Fransche jongentjes lijken me heel verlegen en eenzelvig, niet geschikt om Mieke en Karel als buren te vervangen."

„En dan Franschen!" zei Lotje met een huivering. „Verbeeld je, Franschen, waartegen je moest praten in die taal vol ondoorgrondelijkheden, waarbij je in iedere thema twintig fouten kon hebben! Franschen! terwijl je nog niet veel meer uit je eigen kon zeggen dan: „J'ai deux frères et deux soeurs. Avez-vous aussi des frères et des soeurs? Il fait beau temps aujourd'hui —"

„Franschen," herhaalde Greet. „Dat 's juist wel leuk. We zouden ons op hen kunnen oefenen —"

„En ik kreeg misschien wel vrijen toegang tot de magazijnen van meneer Durieux — O, die beelden, die medailles — Greet, heb je vandaag dien monnikskop in de uitstalling gezien?" vroeg Bets geestdriftig.

„Ja, bah — eng — zoo mager —" antwoordde Greta in telegramstijl.

„Eng —" riep Bets verschrikt en wou den monnikskop gaan verdedigen. Maar het schoot haar net bijtijds te binnen, dat dit boter aan de galg gesmeerd zou zijn en ze stelde zich tevreden met te mompelen:

„Komeetje — Komeetje —"

De Komeet bleef zwijgen en keek over het seringenbosch van hun eigen tuin heen naar een groot plat, boven een werkplaats, die in den tuin van 't huis daarnaast was uitgebouwd. De twee tuinen waren gescheiden door een klein steegje, dat van de straat leidde naar een groote, met klimop begroeide loods. Die gang liep onder de zijkamers van hun huis door; hun tuindeur en die van de Fransche jongens kwamen erop uit. De loods hoorde bij het huis van de buren — Wat hadden de Verbeekjes daar een pret gehad met Mieke en Karel — Maar nu was de loods gesloten, Mieke en Karel naar Groningen. Er was een stille, bleeke man komen wonen met drie jongens, en ze leken geen van vier gemakkelijk te genaken, om gewone gezellige buurtjes te worden. Echt saai, vond de Komeet. Nu kon je ook niet meer eens overwippen in den anderen tuin of klauteren over het dak van de zijkamers naar het dak der buren, om zoo bij elkaar binnen te komen. — En uit waren nu ook de sterrekijkerijen op het hooge plat, boven op het andere huis, waar je het vuurwerk kon zien in de Maliebaan, als het oprees tegen den donkeren hemel, en waar je ongestoord een groot gedeelte van het luchtruim kon bestudeeren.

Daar keken ze dan naar de sterren en zochten, of ze nu eens niet een komeet konden vinden, zoo'n wonderlijk ding, waarnaar een der hunnen gedoopt was geworden —

Een komeet! Een hemellichaam, dat ronddoolt in de oneindige ruimte, dat zich opeens aan onze oogen vertoont, en aan den hemel staat als een vurig teeken, en dan verdwijnt 't weer! Onze gezichtskring is hem te nauw om in te vertoeven, hij wil voort! voort naar de oneindige ruimten! En hij ijlt voort, met onberekenbare snelheid. Maar zoo nu en dan komt hij weer terug en straalt in de oogen der menschenkinderen — Groote geleerden houden zich bezig met uit te rekenen, wanneer hij weer terug zal komen. Zal 't zijn na maanden, na jaren, na tientallen van jaren misschien? Moeilijke vraag! En als ze dan meenen, die vraag opgelost te hebben, dan staat de komeet voor ze en schittert weer aan den hemel, lang voor ze hem verwachtten, of wel hij laat op zich wachten, altijd door, en de arme geleerden breken zich 't hoofd, wat hem toch had kunnen ophouden onder weg.

Greta was kweekelinge. Dat wil zeggen, 's avonds had ze les om onderwijzeres te worden, maar overdag was ze op een school, waar ze heette praktisch opgeleid te worden, en verder enkele kleine diensten moest verrichten, als schriften corrigeeren, opendoen soms —

Nu was Greta's Hoofd een man, te goed feitelijk voor zulk een bengel, beweerde haar moeder.

Hij liet haar heel vrij en langzamerhand was de zwerflust in haar tot een ware manie geworden. Het werk, dat ze voor 's avonds te doen had, beteekende voor een vlug meisje in de eerste jaren zoo goed als niets, dat deed ze voor het ontbijt, want ze hield van vroeg opstaan.

Om half negen was ze present, en was portierster gedurende een kwartiertje. Dan lette ze wat op de kinderen, die binnenkwamen. Als om negen uur de deuren der lokalen dicht gingen, dachten de onderwijzeressen wel eens, dat die Greet Verbeek toch een ordelijk, ijverig meisje was — met een boek of een handwerkje zat ze op haar kweekelinge-plaats in een der kleedkamers, aan een tafeltje —

En vaak zat ze er om twaalf uur nog —

O, die voeten van Greta, als die hadden kunnen klappen, waar ze al geweest waren! Nauwelijks was overal in school het werk begonnen, of Greet wierp handwerk en boek neer, zette haar hoed op, nam den mantel mee, en voort holde ze, zoover haar voeten haar konden dragen. Dan zwierf ze den ganschen ochtend buiten rond, in de Boschjes, in het Bosch, in de weilanden bij den Loosduinschen weg — Soms haalde ze Bets af, of als haar moeder kamerdag had, nam ze Boy mee. En dan tegen twaalf uur weer in stormpas terug, naar de kleedkamer, naar den stoel — En dan 's middags nog eens, als 't weer mooi was tenminste.

Natuurlijk kwam haar „baas" erachter, dat ze zoo vaak zoek was. Hoe vaak, dat heeft hij nooit recht geweten.

Maar als ze zoo levenslustig en opgewekt voor hem stond, en hij ondervroeg haar eens over de einden, die ze in dien korten tijd had afgelegd, en ze bracht voor de hoogste klasse heele bossen bloemen mee, waarvan vele stadskinderen den naam noch de groeiplaats kennen, en als hij dan dacht aan haar toekomst, dat ze op haar achttiende jaar gevangen zou zijn, voor een klas, en dat het dan met zwerven voorgoed uit was — dan maakte hij haar geen standje en ging lachend heen. En zij liep ook lachend weer weg, eerst even naar haar medekweekelingen, drie stijve, saaie jongens, die ze om haar vinger kon winden en wien ze vaak vroeg, haar aftocht te dekken, door de kleine karweitjes te doen, die voor haar waren klaargelegd op haar tafeltje.

Eens was er een nieuwe onderwijzer gekomen en de baas had 't heele personeel natuurlijk aan hem voorgesteld.

't Laatste Greta, als jongste lid. De baas, die weer van een bijzonder grooten zwerftocht vermoeden had, en haar den dag te voren pas om vier uur terug had gezien, nam haar bij de hand en zei:

„En hier hebt u onze Komeet. Ze komt, schittert en verdwijnt. Knap degene, die met juistheid berekent, wanneer ze terug zal zijn!"

Ach, die Greta! Daar ging haar heele roem van degelijk, vlijtig meisje, dat om twaalf uur nog zat, waar ze om negen te vinden was geweest.

En zoo werd Greta „onder de sterren" gezet, tot in huis toe, want een der onderwijzeressen was een kennis van Bets, en die bracht 't over.

En als na dien tijd de deuren om negen uur gesloten werden, dan zei wel eens de een of ander:

„Komeetje, kijk toch zoo schijnheilig niet — Naar welk zonnestelsel vertrek je straks?" of: „Komeetje, wat schitterde Orion feestelijk gisterenavond, wat was er aan de hand daarboven?"

„Daar hèb je ze!" schoot de Komeet opeens uit. Baby schrok ervan. Boy liet zich van Betsy's knie zakken en zonk weer neer op die van Lotje, en alle vijf keken ze, met levendige gezichten nu, naar het plat, over de paarse seringenpracht heen.

Twee van de drie waren 't maar, een kleintje van zeven of acht jaren en een van twaalf zoowat. Tengere jongens met bleeke gezichten, zonder er toch slecht uit te zien, met donkere oogen en vlugge manieren. Ze praatten zachtjes, „allemaal Fransch," dacht Lotje met eerbied. Toen ze de kinderen daar in de verte voor het raam zagen, groetten ze even, met een schuchter knikje, doch

wendden zich dadelijk naar de andere zijde van 't plat. Zoo verging Bets en Greet al dadelijk de lust om op dezen afstand een gesprek aan te knoopen.

Daar riep de kleine:

„René, as-tu fini?"

„Oui," antwoordde een heldere stem van uit het huis.

De kleine nam zijn broertje bij de hand en ze begonnen over het plat te dansen, de grootere met een tikje toegefelijkheid op zijn aardig gezicht, alsof hij zeggen wilde: „ik houd me maar zoo kinderachtig, dat is terwille van hem. —"

De Verbeeks verstonden woord voor woord wat het kleintje zong met een klaar, helder stemmetje:

„Promenons-nous dans le bois,
Pendant que le loup n'y est pas —"

en ze zagen op zijn gezichtje al het plezier, dat hij had, nu hij zoo vrij in het bosch kon wandelen, zonder stoornis van den wolf te vreezen. Hij was, net als Boy, volmaakt in zijn rol. —

Plotseling stond hij stil, zag naar alle kanten rond en riep: „Loup, y es-tu?"

„Non," klonk het uit het huis terug. „Je mets mes bas."

Dat scheen hij verrukkelijk te vinden, nu had hij nog een beetje vrij. En hij begon weer: „Promenons-nous . . . ." terwijl de ander naast hem meetrippelde en mee begon te zingen.

Stilte weer. Toen de kleine stem, die alweer riep:

„Loup, y es-tu?"

„Non, je mets mon gilet."

En ze huppelden verder. De oudere scheen er zelve de volle pret in te krijgen, want hij zong geheel mee en ze dartelden over het plat rond, dat 't een lust was.

„Loup, y es-tu?"

„Non," en de wolf deelde de vorderingen van zijn toilet nog eens mee.

Het gezicht van 't kleintje werd vuurrood van opwinding. Telkens haastiger klonk zijn stemmetje.

„Loup, y es-tu?" met kleine zenuwachtige lachjes. —

„Loup, y es-tu?"

„Oui!" bulderde op eens de wolf, stoof het plat op en de kleineren maakte zich gillend uit de voeten. De wolf snelde ze na, 't kleintje 't meest, maar als hij op 't punt was het te pakken, dan liep hij even den andere achterna.

Het was een groote jongen, van Greta's jaren. Hij had ook dat ranke, vliegensvlugge in al zijn manieren, maar kracht scheen hij genoeg te hebben, ondanks zijn tengere gestalte en zijn bleek gelaat. Want daar had hij 't kleintje beet en tilde 't in de hoogte, hield hem een tijd boven z'n hoofd, zonder dat zijn armen trilden. Toen schudde hij hem door elkaar en ratelde wat tegen hem, waarop de jongen begon te gieren van het lachen en kraaide:

„Miséricorde, miséricorde! Papa! Papa! Henri! Il me dévora!"

Zoover kwam 't toch niet. De wolf liet zijn buit loopen zonder hem te verslinden en de kleine jongen scheen om nog een spelletje te smeeken.

„Wat leuk," zei Greet. „Dat lijkt op ons Anneke-Tanneke. Weet je wel? Dan bibberden we al een heelen tijd vooruit, voor de uitnoodiging van Anneke kwam om binnen te treden. Zullen we dat eens voor hùn spelen?"

„Hoe laat is 't?" vroeg Bets. „Denk erom, ik moet nog uit."

„'t Is half acht. Je hebt nog al den tijd. Of is mejuffrouw te groot voor een spelletje uit den voortijd?"

„Hé — hoe flauw," zei Bets als eenig antwoord. Ze stond op, om dan eerst Baby aan moeder terug te geven. Die moest naar bed. Boy mocht nog mee den tuin in. Maar ze bleef even luisteren naar het gesprek, dat Greta ging aanknoopen.

Greet klapte in haar handen en toen de jongens opkeken, riep ze:

„Messieurs, messieurs, voules-vous regarder?"

Wat moesten ze later lachen om dat plechtige messieurs! Maar ze wist zoo gauw niet, hoe je een jongeheer moest aanspreken in 't Fransch.

De oudste trad naar den rand van 't plat en riep: „Oui, mademoiselle," en hij begon al dadelijk met kijken, naar de vijf aardige gezichten, maar tot zijn groote verwondering zag hij opeens niets meer. Want Boy was met Baby naar moeder geloopen en de drie anderen grepen elkaar bij de hand en zeiden: „Naar den tuin dan!"

Alleen het hoofd van Greet kwam nog even terug en ze riep hem toe: „Dans le jardin!"

De drie jongens zetten zich op de balustrade van 't plat neer. De oudste sloeg zijn arm om den jongste en ze keken over het scheidende laantje in den tuin van de buren.

Daar arriveerde het viertal op de groote open plek voor het huis.

„Nous jouerous pour vous!" riep Bets nu naar boven.

„Ah, c'est charmant!" antwoordde René met een buiginkje en een klein verwonderd trekje op zijn gelaat. Maar hij bleef verder zwijgen en zag geduldig toe.

Bets ging onder den pereboom zitten plat op het gras. Boy, Lotje en Greet wandelden hand in hand voorbij een poosje, alsof Bets er niet zat.

Toen begon Lotje: „Moeder, ik heb geen vuur voor ons eten."

„Dan zal ik vragen bij Anneke-Tanneke, mijn kind."

„O, niet bij Anneke-Tanneke," riepen Lot en Boy angstig en klampten zich aan Greta's jurk vast.

„Bangerts," zei ze en stapte moedig op den pereboom toe. Op eenigen afstand van Bets bleef ze staan, 't moest verbeelden, dat Bets in huis zat en zij buiten stond.

Boy en Lotje trokken haar terug, alsof 't leven en dood gold —

Toen begon het deuntje, altijd op denzelfden zangerigen toon gezegd:

„Anneke-Tanneke tooverheks?"

En Bets vroeg terug:

„Wat moet je hebben?"

„Een kooltje vuur!"

„Ik heb geen vuur!"

„Ik heb je schoorsteen toch zien rooken!"

„Dat is mijn man zijn pijp geweest!"

Al zingende was Bets opgestaan en leunde nu tegen den pereboom. De angst en opwinding van Lotje en Boy, vooral van Boy, klom tot siddering toe.

„Dat geloof ik niet."

„En als je me wil gelooven niet,
Kom dan maar kijken, dat je 't ziet —"

Daar was de fatale uitnoodiging. Greta naderde stap voor stap; ze moest de kinderen letterlijk meeslepen. Bets stond tegen den boom, tergend kalm, alsof ze er voor goed zou blijven staan —

En dan opeens drie kreten van schrik, ook een van Greta, die weer heelemaal meegesleept is door het spelletje. 't Standbeeld is veranderd in een voortvliegenden pijl, en de drie verschrikten rennen den tuin in, achterna gezeten door Bets. Wie gepakt wordt, moet straks Anneke-Tanneke zijn.

Lotje was de nieuwe Anneke-Tanneke. Bets voerde haar in triomf naar den pereboom en keek toen naar boven, vanwaar het drietal lachend op hen neerzag.

„Wat een aardig spelletje was dat! 't Lijkt een beetje op het onze, je maakt óók de spelers aan 't schrikken."

René had zich over de balustrade heengebogen. In volmaakt, vlot Hollandsch waren deze woorden gezegd, alleen met even een fijn tikje van zorgvuldigheid, zooals iemand spreekt, die een taal geleerd heeft.

Een oogenblikje stilte van verbijstering, om die makkelijke, prettige stem, die Hollandsch spreekt —

Dan giert Greta — „O, o, zijn jullie Hollanders —!" en Lotje ademt verlucht op.

„Pardon, dat niet precies," antwoordde René beleefd.

„Papa is een Franschman en we zijn alle drie in Parijs geboren. Maar Mama was een Hollandsche en toen hebben Henri en ik haar taal ook geleerd. En later zijn we hier komen wonen, we gaan op een Hollandsche school, Henri en ik."

„Maar waarom praatten jullie dan Fransch?" riep Lotje verbaasd.

René glimlachte. Hij scheen haar verbazing te begrijpen.

„Papa is immers een Franschman, we spreken met Papa altijd Fransch. En hier, Aimé, —" hij trok zijn broertje naar voren — „is na Mama's dood opgevoed bij een zuster van Papa, in Frankrijk. Hij is pas een half jaar terug en heeft nog liever dat we Fransch met hem spreken. Maar hij zal ook wel gauw Hollandsch leeren, nietwaar Aimé?"

„Jja —" zei de kleine jongen, trotsch, dat hij al zulk een langen zin verstaan had, en zelfs al in 't Hollandsch kon antwoorden.

Uit het huis klonk de stem van hun vader, die hen riep.

René nam zijn broertjes bij de hand, maakte een lichte buiging voor de meisjes en zeide: „Adieu, mesdemoiselles."

„Dag! dag!" riepen ze. En toen onder elkaar: „Wat deftig! Maar als ze soms *buren* mochten worden, heuschelijke buren, dan zullen we ze die deftigheid wel afleeren."

„Ik geloof wel, dat ze buren zullen worden," zei Bets, naar de tuintrap toegaand. „Maar vooruit Komeet, 't is zoo schandelijk laat geworden, kom jij me even aan mijn japon helpen."

't Was al goed donker onder het zware lommer van den tuin. Boy, die daardoor merkte, dat 't bedtijd was, zat op de trap op zijn zuster te wachten en stak zijn kopje tusschen de spijlen van de leuning.

„Ik was een kopje-krauw," zei hij tegen Bets, die hem nu over de krullen moest strijken, zooals je een papegaai over den kop aait en hem moest beloven, dat kopje-krauw boven wat lekkers zou krijgen.

Het was heel laat, toen Bets thuis kwam. De partij had lang geduurd, ver over eenen dien nacht kwam ze de straat in, thuisgebracht door een groepje kennissen.

Uit de verte zag ze een breede lichtstreep op straat en ze berekende, dat het uit 't huis van meneer Durieux was.

„Kijk eens," zei een meisje van de Teekenacademie

tegen haar. „Je buurman is nog op, geloof ik. Nu kunnen we meteen nog even de etalage zien.

Die man heeft toch zulke ècht mooie dingen. Als hij ze zelf maakt, Bets, dan is 't een kunstenaar, eerste soort."

't Licht wàs uit den winkel van meneer Durieux en de meisjes bleven voor het raam staan, terwijl de anderen vast belden aan Betsie's huis.

Ze keken naar een beeldje „Verlatenheid", een jongensfiguurtje, dat sliep onder een boom —

Bets legde de hand op den arm van haar vriendin en toen deze opkeek, zag ze in een ontroerd gelaat, zag tranen staan in heldere blauwe oogen —

Ze meende waarlijk een oogenblik, dat Bets door dat kleine, weinig zeggende beeldje zoo getroffen was, maar ze volgde Betsie's vinger.

Daar in den winkel was een groep te zien, die de Verlatenheid zóó weergaf, dat de kunstenaar, die zulk een groep had ontworpen, zeker wel een eersten prijs zou kunnen behalen.

Meneer Durieux zat op een stoel naast de toonbank met het hoofd in de hand. Hij staarde voor zich uit met een doffen, zwaarmoedigen blik. En op zijn knie, in zijn arm lag de kleine Aimé, sliep tegen zijn vaders schouder, was nog gekleed, nog niet naar bed geweest, zoo laat in den nacht.

Ach, hoe verlaten waren die twee, verlaten omdat geen lieve vrouw, geen moeder in huis was!

„Nu moeten ze buren worden," dacht Bets, toen ze de trap naar haar kamer opging.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Greta zat aan haar tafeltje. Rondom haar heen stonden de drie eentonige, gewitte muren van de groote kleedkamer, ieder dragend een rij zwarte kapstokken, allemaal met hoedjes, petjes, jasjes, manteltjes — Dat was nog wat garneering, vond Greta.

Buiten ruischte de regen, een zware Meiregen, onverpoosd neerdalend, zacht tikkend op het zinken platje boven het kolenhok, suizend in de hooge kastanjeboomen, die Greta door de ramen van den vierden muur heen, zag bloeien.

Regen! Dat beteekende voor de Komeet stil binnen blijven, de vlugge voeten onder 't tafeltje houden, zien, hoe ze den langen, stillen dag omkreeg —

Een jongen ging in de gang voorbij, met een stapeltje schriften —

„Voor wie?" riep ze hem toe door de openstaande deur.

„Voor Berends."

„Geef maar hier," zei ze, er naar grijpend als naar een welkome verandering.

„Nou, nou, 't zijn geen Haagsche hopjes," kalmeerde de jongen haar lachend. „Wie heeft 't ooit beleefd, een kweekeling die met plezier grijpt naar een pak schriften om te corrigeeren."

„Hou je mond!" zei ze hoog, in haar waardigheid van kweekeling te zijn en hij maar een jongen uit de hoogste klas.

„O, wat een snib! dat zal ik eens aan René Durieux vertellen, die vond jou de aardigste van jullie vijven — Wat vergist hij zich leelijk! Adieu — de ouwe zit op me te wachten —"

En hij maakte, dat hij wegkwam. Maar Greet vloog op, hem na en riep zachtjes:

„René Durieux, hoe ken jij die?"

„Dat moest je nu eens weten!" fluisterde hij plagend terug en trad plichtmatig, heel rustig nu, zijn klas binnen.

Greet ging weer naar haar stoel, peinzend hoe die jongen René Durieux toch zou kennen — En ze bleef er lang over doormijmeren, omdat ze niets anders voor haar gedachten had, totdat ze de schriften weer zag, die ze corrigeeren moest. Toen besloot ze met de luid uitgesproken betuiging: „Ach, alle jongens van dien leeftijd kennen elkaar —" En toen zachtjes er achteraan:

„Hoe grappig, dat René me aardig vindt —"

De groote stilte kwam rondom haar heen weer terug.

En dan buiten het suizen van den zwaren rustigen regen, altijd maar door —

Greet sloeg het eerste schrift open. Fransche thema's natuurlijk — oef — wat was ze eigenlijk begonnen!

O, die regen! Al in geen drie dagen was ze buiten geweest, al drie dagen lang zat ze trouw op haar stoel —

Maar kom, ze mocht niet mopperen, die regen was zoo heerlijk voor het groen —

't Groen! daar was 't tooverwoord, dat Greet voortjoeg — Nu was er geen houden meer aan. Ze overlegde:

De baas zat in zijn eigen kamertje, had 't heel druk, had haar om negen uur zien zitten, zou nu wel niet naar haar vragen — Berends moest de schriften toch maar hebben. Ze had een hoed en een mantel, die er tegen konden — En, blonk er daar boven dat dak niet een stukje lichtere lucht? Misschien zou 't droog zijn tegen dat ze er was, in het groen —

Ze vloog op, naar boven — naar Berends.

„Die schriften zijn voor jou, toe, pak aan! Ik hou 't niet langer uit — Adieu —"

Goedig nam de groote jongen het stapeltje zonder zelfs maar te vragen, of het hem van rechtswege toekwam, of dat vrijheidslievende Greet dat zoo beschikt had.

„Regen niet uit, Komeetje," riep hij haar na, toen ze de trappen op de teenen afsnelde. Ze greep mantel en hoed, schoot onhoorbaar de achterdeur uit, de poort door en was op straat.

Toilet maakte ze pas, toen ze den hoek al om was. Gauw den hoed op de nu al natte haren, den mantel aangeschoten.

En nu voorwaarts, in dien rustigen draf, die haar den adem niet benam en haar toch zoo vlug bracht waar ze wezen wilde, de Vleerstraat door, de Princessewal langs, de Anna Paulownastraat in, dravend tot op den Hoogen Weg, want daar begon de heerlijkheid pas voor haar —

Diep ademde ze in al de geuren der lente, die de stage malsche regen op deed wolken uit het jonge groen, uit de nieuwe bloemen — En weldra was ze in het kreupelhout, was geheel verloren in al de weelde van het frissche groen, liet haar oogen genieten van zacht groene schemering, die heerschte onder de dichte vogelkers-struiken. De vogelkers bloeide weelderig en vol, hief zijn reuzenbouquetten van fijne witte bloemen op in den hoogen wijden koepel, dien slanke beukenstammen bouwden.

En de vlier bloeide en de meidoorn! En alles droop van den klaren, malschen meiregen; overal suisden en ritselden de dalende droppelen, en tot dank daarvoor stegen de geuren der bloesems, de geuren van 't jonge groen —

En alles stond in het kalme, klare licht van een Meiregendag, die zoo heel anders is dan de andere regendagen, niet somber, niet hopeloos grauw —

Greta ging tusschen dit alles rond, in verrukking.

Hoe goed, dat ze ontsnapt was! Hoe heerlijk toch, dat zij zoo'n meisje was, begiftigd met die vreemde eigenschap van altijd maar weer weg te loopen, wat er ook van komen kon, altijd maar weer opnieuw — Want nu genoot zij dìt. *Zij* ging hier rond als degene, terwille van wie dit alles bloeide en geurde — Er was niemand anders in dit gansche rijk van schoonheid en heerlijkheid. Ze ging door, zich hoog bevoorrecht voelend boven al de duizenden, die daarginder woonden, wier gerucht flauw tot haar overwoei —

Nu werd het suizen minder, de lucht scheen blinkender door de boomen, het weer ging opklaren. Vanmiddag zou alles hier liggen in den Meizonneschijn, maar heerlijker dan 't nu was, kon het niet worden.

De regen hield op en de stilte werd nog grooter. Greta ging voort, altijd langs ongebaande wegen. Soms ineens ritselde het weer van vallende droppen, als haar jurk langs een struik streek, of als ze de takken terzijde moest buigen om door te kunnen gaan.

Plotseling kwam er een geur tot haar, zoo sterk en bedwelmend heerlijk, dat alle andere geuren overstemd werden. Ze hief het hoofd op met een zachten kreet van blijdschap — dat was kamperfoelie!

En daar heel, heel hoog, van een ranken populierentop, kwam neerdalen een gansche vloed van bloemen, geheimzinnig van vorm, vreemd van tint, zacht wit en onbestemd geel, nog vreemder rossig-bruin daartusschen.

Greta hief haar handen op, in een groot verlangen om toch iets in haar bereik te krijgen van dien grooten, grooten schat —

Maar ze moest glimlachen om haar poging, want ze leek zoo klein naast dien hoogen slanken boom, en de laagste bloem bloeide nog heel ver boven haar. Ze kon net een rank met enkel bladeren grijpen en trok die naar zich toe — De taaie stengel brak niet af.

Maar een regen van geurige droppelen kwam plotseling op Greta neer, verkoelde haar opgeheven gelaat; de droppels verduisterden even haar oogen, gleden in haar hals. Toen ze weer kijken kon, zag ze daar zoo verre boven zich, de bloemen dansen, doordat ze aan dien neerhangenden rank had getrokken.

Ze rukte weer en de droppelen kusten haar opnieuw, de bloemen dansten. 't Was of de bloesemstroom op haar neer zou komen golven — Maar ze kwamen niet, de populier bleef hoog zijn heerlijken schat dragen, en het meisje aan zijn voet kon ongetroost heengaan, en keek nog menigmaal om naar den schat, dien ze achter moest laten.

Ze kwam bij toeval weer op den gebaanden weg.

Daardoor weer op gewone, praktische gedachten gebracht, keek ze eens, hoe laat het was. Bij elven. Wilde ze nu om twaalf uur weer als een trouwe kweekeling aan haar tafeltje zitten, dan moest ze nu omkeeren en in draf voorthollen tot school toe — En als de baas haar dan om over twaalven naar huis zag gaan, dan kwam hij toch achter de waarheid, want ze droop gewoonweg.

„Kom, ben je goed," dacht ze. „Ik ben in geen drie dagen uitgeweest, ik zal het er nu maar eens van nemen. Ik ga van hier ineens naar huis, dan heb ik nog een mooie wandeling, naar het Kanaal en dan zoo naar het Korte Voorhout —

Maar als de baas me nu eens noodig heeft — In 's Hemelsnaam, 't moet maar gaan, zooals het gaat. Berends wil wel voor me opdraaien — De baas weet wel, dat ik zoovaak er niet ben, maar wat 't nu eigenlijk voor mij zeggen wil: er niet te zijn, dàt weet hij niet. Hij kan nooit van zijn levensdagen begrijpen, hoe zalig het hier is en hoe je hier alle zorgen vergeet, je er niets meer van aantrekt, van wat er daarginder gebeurt en wat je zelf daarginder had moeten doen —

Nu moest hij toch eens opeens voor me staan — Zijn trouwelooze kweekeling opeens hier vinden in de heerlijkheid, dan zou ik toch schrikken! Ach, eigenlijk niet eens. Want de baas is zoo goed, hij gunt mij een wandelingetje van ganscher harte — Maar o wee — als ik dien Anderen eens zag!"

Ze hield stil en keek rond, angstig voor een oogenblik, wezenlijk angstig. Toen lachte ze weer om het dwaze van haar vrees.

„Dat 's nu het eenige, wat me bezwaart bij mijn spijbelarijen," dacht ze. „Hoe dol toch, hij kent me niet eens. En toch voor geen honderdduizend gulden zou ik hem willen ontmoeten, als ik op den loop ben —"

Die Andere, hij, wiens naam ze van eerbied niet dorst uitspreken, zelfs niet in gedachten, hij was een hooggeplaatst ambtenaar uit Den Haag, een aanzienlijke statige grijsaard, de Wethouder van Onderwijs.

Greta vergeleek hem altijd bij een koning, zijn rijk was dat groote aantal scholen, zijn onderdanen dat leger van onderwijzers en onderwijzeressen en de kweekelingen waren de laagst geplaatsten zijner onderdanen. Onder dezen nam ze nog maar een heel bescheiden plaatsje in. Maar zoo krachtig kwam haar zijn wezen voor, zoo alziend zijn heldere oogen, zoo tot in de kleinste kleinigheden doordringend zijn geest, dat het haar niet zou verwonderen, als zij opeens uit zijn mond haar veroordeeling zou hooren: „Margaretha Verbeek, gij spijbelt, altijd maar door. Het spijbelen is bij jou tot een kunst geworden, uitgeoefend met overleg — Je bent den zooveelsten Januari op het ijs geweest, den heelen dag — en je hoorde er niet! In Februari, den zooveelsten, was je bij de sloot achter Eikenduinen om naar de elzenproppen te kijken — en je hoorde er niet! Je hebt het voorjaar zien binnenkomen, ik kan je al de datums opnoemen, dat je spijbelde, al de plaatsen waar je geweest bent — Ik jaag je weg, uit mijn rijk, waar spijbelen de hoofdzonde is. Ga!"

Sidderd, bevend, uitgelachen door haar verstand, deed ze hem open, de weinige keeren, dat hij haar „thuis" had getroffen, en als hij maar even den blik op haar richtte, bedekte een gloeiend rood haar wangen en raakte ze in doodsangst. O, hij moest 't eens weten, welke rol hij gespeeld heeft in de angsten en vreezen van een klein meisje, dat voor niets en niemand anders ter wereld vreeze kende!

Voort ging Greta nu op de paden, om te komen op de hoogte van 't Kanaal. Al dien tijd had ze geen mensch ontmoet, al dien tijd hadden de bloemen alleen voor haar gegeurd, de vogels alleen voor haar gezongen — domme menschen daarginder!

Eindelijk vertoonde zich in de diepte van een laan iets donkers, eindelijk eens een tweede, voor wie dit alles geurde, voor wie de vogels zongen.

Greta knikte goedkeurend. „Zoowaar nòg een verstandig mensch," dacht ze, glimlachend om haar verschrikkelijke pedanterie, en onthield die gedachte om 's avonds aan Bets te vertellen als een mop —

Maar opeens bestierf de lach Greta op de lippen — Haar hart gaf een angstigen ponk, die haar den adem benam — Ze bleef stilstaan en staarde naar de langzaam voortwandelende gestalte van een ouden, statigen heer — Jammer, dat er op dat oogenblik niemand met honderdduizend gulden in de buurt was, dan had hij kunnen probeeren of Greet woord hield en voor geen honderd duizend gulden den man tegemoet ging, die ginds naderde.

Want *Hij* was 't. Dien anderen, wiens naam ze niet op de zondige lippen van spijbelaarster dorst nemen. Hij!

En voor de oogen van den ouden heer, die naar haar keek, omdat zij 't eenige menschenkind was, dat hij na zijn intrede in het bosch zag, wendde ze zich om, vlood heen, rende voort, alsof ze door booze geesten werd achternagezet! Laantje in, laantje uit, steeds verder!

Hij zag haar voortsnellen, de lange laan af en hij heeft zich misschien wel afgevraagd, of hij er dan zóó als een struikroover uitzag, dat een jonge dame voor hem vluchten moest!

Ze was al in een heel ander deel van de Boschjes gekomen en moest haar draven opgeven, omdat ze buiten adem was. Nu ging ze voort, nog altijd gejaagd, soms gewoon loopend, dan weer in een sukkeldrafje vervallend en nog steeds was ze in haar gedachten niet ver genoeg weg van den gevreesde.

„Juffrouw Verbeek!" klonk er opeens een heldere stem uit de struiken.

Zij, omdat ze zoo schuldbewust was, schrok heftig met een schok, welken de jongen zag, die haar toe had geroepen. Maar op hetzelfde oogenblik kwam haar in de gedachten, dat — hij — die andere, zoo'n heldere, jongensachtige stem niet kon hebben. Ze draaide zich om en zag René Durieux, die haar buur was en haar aardig vond.

„Ik heet Greta," zei ze met een glimlach, waaraan hij zien kon, dat ze zijn „juffrouw" zoo gek vond.

„En ik René," antwoordde hij, met een prettigen blik opziend.

„En *je*," zei ze vooruit maar vast.

„En *je*," beaamde hij. „Waar ga — je naar toe?"

Greta begon te lachen. „Ik dien nog eens van mijn levensdagen thuis te komen," zei ze.

„Dan moet je dezen kant toch niet uit — daar hebben we Promenade al — Maar waarom liep je zoo hard en schrok je zoo? 't Leek wel, of je na werd gezeten —"

Greta lachte weer, een beetje verlegen om haar dwaasheid.

„Ik spijbel, zie je," begon ze.

„Hè?"

Hij keek, alsof hij zijn ooren niet vertrouwde. Zulk een jonge dame, en dan spijbelen —!

„Ach, zie je," legde ze uit. „'t Is niet precies als het echte spijbelen — Ik krijg er alleen maar standjes voor, als ze me daarginder op school noodig hebben gehad. Nu, en dan springen vaak de jongens voor me in, die hebben wel wat voor me over."

„Welke jongens?" vroeg hij.

„De andere kweekelingen — 't zijn gelukkig allemaal jongens."

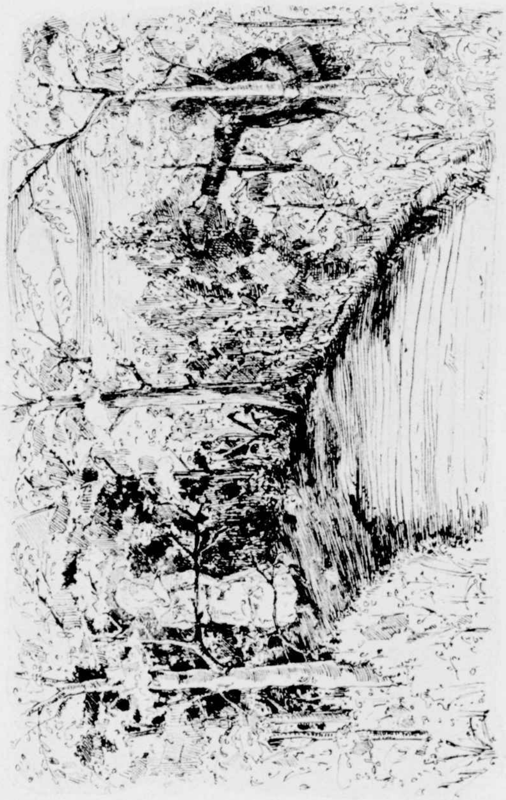

Bladz. 28.

„Waarom gelukkig?” vroeg hij, gevleid, omdat hij ook een jongen was.

„Wel, jongens zijn zoo — zoo makkelijk. Daar kan je mee doen — wat je wil — Dat geloof ik ten minste.”

„Ik geloof wel, dat jìj er mee doen kan, wat je wil, maar lang niet alle meisjes —”

„Waarom ik?” vroeg ze wezenlijk nieuwsgierig. Maar toen ze zijn gezicht zag, die vroolijke oogen, dat bedaarde lachje, toen wist ze ’t opeens en kreeg een kleur, omdat ze er naar gevraagd had. Dat leek nu net op hengelen naar een complimentje, vond ze.

„Jullie drieën lijken ons zoo aardig toe, dat wij drieën best met ons willen laten doen, wat jullie willen,” ging hij voort.

„O,” riep ze opspringend, „dan zullen we dus heusch buren worden!”

„Dat zijn we toch al,” zei hij bevreemd.

„Nu ja, buren waar je wat aan heb.”

„O — zoo. Maar je zou me vertellen, waarom je zoo hard liep, en zoo verschrikt keek. Je liep te spijbelen, zei je.”

„Juist. Nu, en nu kwam ik den Wethouder van Onderwijs tegen, dat is onzer aller—allerhoogste baas, weet je — en toen liep ik natuurlijk weg.”

„Kent hij je dan?” vroeg René, die weleens van een wethouder gehoord had en wist, dat het een hooggeplaatst personaadje was.

„Wel neen,” antwoordde ze en schoot in een lach. „Maar ik kàn nu maar niet van me afzetten, dat hij op mijn voorhoofd zal lezen, dat ik een spijbelaarster ben. En wat doe jìj hier eigenlijk, zoo onder schooltijd?”

„Ik?” en op eens schaterde hij luid. „Ik spijbel —” Greta proestte ’t uit.

„O, wat een span!” riep ze.

„Nu ja," verklaarde hij. „Ik spijbel nu niet heelemaal precies. Ik ben op 't instituut de Bruyn. Later wil ik schilder worden — en nu heeft Papa graag, dat ik vaak naar de natuur ga teekenen en daarom mag ik dan van school wegblijven — maar nu blijf ik wel eens een keertje meer weg dan noodig is, weet je — Want van morgen met dien stortregen kon ik toch niet werken — Maar ik had zoo'n verschrikkelijke lust om hier te wezen ik kon het binnen niet uithouden. En toen dacht ik: „Wat moet, dat moet. Ik kan niet anders — en toen ben ik gegaan —"

„Hè —" zei ze belangstellend. „Heb jij dat oòk?"

Ze sprak, alsof 't een kwaal gold, zoo ernstig, en hij lachte alweer.

„Ja, ik geloof, dat we 't samen hebben. 't Zou best kunnen, dat we elkaar meer ontmoeten op onze zwerftochten."

„Dat kan best. Hoor eens, ik weet niet, wat jij doet, maar ik ga naar huis."

„Wel, ik ook. Ik dien toch oòk van mijn levensdagen nog eens thuis te komen."

Ze keerden terug en legden den langen weg samen af, pratend alsof ze elkaar al jaren kende.

„Die Komeet, die Komeet," dacht Bets, toen ze hun huis naderden. „Die trekt toch maar overal op los! Daar heeft ze me den grootsten buurjongen al te pakken! Kijk ze eens babbelen! Ik hoop niet, dat ze onbescheiden vlug is geweest, maar in alle geval is 't weer een stapje nader ter kennismaking."

DERDE HOOFDSTUK.

Greta hield een dagboek en bediende zich daarin vaak van allerlei tragische uitdrukkingen.

„Tusschen dezen stap en den volgenden liggen tranen," schreef ze omtrent hun groeiende buurschap.

Het oude huis telde behalve de menschen nog tal van andere bewoners. Allereerst Topsy, de kat. Die 't eerst, niet omdat hij de grootste was, noch de mooiste, maar hij was de lastigste, de meest aangevallene en daarom de meest verdedigde.

Bets kon hem niet uitstaan, omdat hij haar dingen in den war schopte, aan haar distels trok, de punten van haar mooien palm stuknabbelde en met zulk een wreeden blik altijd in de buurt der witte muizen zat, soms zelfs boven op de muziekboeken, die het terrarium, de wittemuizenstad, tot hemelgewerf dienden.

Bets haatte hem het meest om den folterangst, dien hij haar kleine lievelingen, de sierlijke witte muizen, altijd opnieuw deed uitstaan.

Na Topsy waren Tom en Jaap aan de beurt, de twee honden, gewoon soort „streetterriers," zooals Bets ze deftig noemde, als ze toch een ras voor hen wilde bedenken. Leuke beesten, dol met de meisjes, die best tegen een stootje konden, maar voorzichtig en eindeloos geduldig met Baby en Boy.

Voorts nog wat nijdige salamanders, eeuwig harrewarrende in een grooten goudvischkom. Lotje beweerde, dat het verdriet was, al die kibbelarijen, verdriet over de verdwijning van hun koning, een grooten dikken salamander, die zich zoo sierlijk kon uitrekken op een plankje, dat je begreep, waarom de kunstenaars het beest zoo vaak als model hebben gebruikt. De dikke was verdwenen, gansch sporeloos, maar Bets beweerde, dat „de Toppert” er wel meer van zou weten; die liep na dien tijd nog èens zoo begeerig om de salamanderkom heen.

„Topsy,” klonk haar te lief voor het voorwerp van haar haat, daarom had ze hem met dezen naam bedeeld, Toppert, dat klonk niet zoo zoetelijk.

Henri en Aimé hadden duiven, heerlijke vogels met veeren als sneeuw. ’t Was een genot ze te zien opvliegen van ’t plat, ze te zien wiegen op den rooden meidoorn, die dieper rood leek naast hun leliënblankheid, of ze te zien vliegen door de toppen der seringen, die hun paars vleiden tegen de sierlijke, sneeuwwitte vogellijfjes.

„O, papa! papa!” klonk het op een morgen vroeg smartelijk in Lotjes ooren, toen ze onder den gouden regen haar les zat te leeren.

Greet en Bets waren nog op haar slaapkamers.

Lotje herkende de stem van den kleinen Aimé. Hij moest wezen in de gang, die de tuinen scheidde.

Ze hoorde de achterdeur der Durieux opengaan, en Aimé uitbarsten in een schreienden stortvloed van woorden — Daarop de stem van zijn vader, die trachtte te troosten.

Maar van al die Fransche woorden verstond ze niets, tot ze opeens één klank herkende: „chat —”

Ze kreeg een ontzettend vermoeden en was wel graag de poort ingestormd, omdat dit haar oòk aanging, meende ze. Maar de tegenwoordigheid van meneer Durieux daar achter die deur hield haar terug. Net kwam Bets in den tuin en ze vloog haar tegemoet —

„O, Bets, ik geloof, dat onze poes de duiven van Aimé heeft opgegeten, hoor, hij huilt zoo —”

„Als dàt toch waar is,” stoof Bets op en snelde naar de tuindeur. Lotje durfde nu wel. Maar net hadden ze de deur opengedaan of die van meneer Durieux viel toe: hij was met Aimé al in huis.

Bets liep de poort door met Lotje aan de hand — Maar toen ze de met klimop begroeide schuur naderden, trok Lotje zich los, wees op iets, dat op den grond lag, iets wits, iets roods, en vluchtte weg, den tuin weer in.

Bets ging moedig verder — want ze moest weten hoeveel —

Nu wist ze ’t — Eén — Eén maar. Doch ’t had haar niet meer kunnen bedroeven, dan dat ze het allen waren geweest. Daar lag de arme duif, die gedragen was door den meidoorn, die gedarteld had in de seringen en getrokken had aan den gouden regen, tot de lange, tengere bloemtrossen dansten, dansten —

Het teere lijfje was verscheurd, verslonden voor een deel — de reinwitte veeren plakten aaneen door bloed, roodbruin opgedroogd —

Bets stampvoette van woede en de tranen kwamen haar in de oogen — Die kat, die ellendige kat — O, ze zou hem kunnen ranselen, kunnen trappen — Dat dier — Greta zou wel weer beweren, dat ’t zijn natuur was. Best! Maar iets met zoo’n natuur wenschte ze dan niet om zich heen te hebben —

Ze rukte een tak af van den beuk, wiens kruin een deel van de poortgang beschaduwde en legde die over het vogellijkje heen.

Topsy zat juist in dien boom, en door den ruk opgeschrikt vloog hij de kruin in.

En toen gebeurde het, dat een jonge Haagsche dame in haar kleine, blanke hand met gouden ringen versierd een grooten steen nam en dat ze dien steen in den boom wierp, de vluchtende kat achterna met zooveel woestheid, dat geen straatjongen het haar verbeterd zou hebben. Maar de steen trof niet, de kat sprong miauwend op het dak der schuur, een van Bets' rozeboomen knakte — plof, viel de steen neer in het rozenbed.

Betsy zag de verwoesting, toen ze den tuin doorging, de tuintrap op. Maar het kon haar niet boozer en bedroefder maken, dan ze al was. En die Toppert, die ellendige Toppert, zat daar hoog en droog op het dak der schuur!

„Maar mijn liefje, wat is dat nu voor een gezicht op een schoonen zomermorgen!" riep Greet plagend uit. Ze kwam juist van haar kamer.

Dadelijk had ze spijt, dat ze niet beter op Betsy's gezicht had gelet, dan zou ze misschien gezien hebben, dat er met het onweer heusch niet te spotten viel. Want Betsy barstte los:

„Die ellendige kat is 't meest van jou, hè? Nu, pas op — als hij vandaag of morgen zoek is, dan heb *ik* 't gedaan hoor — 'm weggegeven aan den een of ander op straat, of anders doodgeslagen, hoor je — ik zou 't waarachtig kunnen!"

Greet ging op de trap zitten, streek zich nadenkend het haar achter de ooren en floot zachtjes. Ze kwam tot het besluit, dat Bets echt onvervalscht woedend was op haar lieveling, en dat 't dus maar het beste was, Topsy voorloopig in arrest te houden, onder haar eigen bereik, van Bets vandaan.

„Wat heeft hij uitgevoerd?" vroeg ze. „Meer opgegeten dan je palmpunten?"

„Een duif van Aimé heeft hij opgegeten, de mooiste van allen, die heele witte — Ja, één gelukkig maar, Lotje," eindigde Bets wat bedaarder, nu Lotje bij haar kwam staan en haar vragend aankeek.

Greet schrok echt. „O, dat's verschrikkelijk!" zei ze. „Nu zal ik hem zelf wel een pak slaag geven, Bets — Heusch, laat dat maar aan mij over, Bets, hij zal geen lèven bij me hebben voorloopig — Zoo'n leelijk dier — Maar ach Bets, het beste paard struikelt wel eens, en 't liefste, zachtzinnigste Topsietje wil wel ereis een duifje."

Bets vond dat alweer te toegevend en stampvoette, maar Greta stelde haar gerust met de belofte: „Zijn straf zal er toch geen minuut minder om zijn, hoor! Ik zal hem zelf opsluiten, boven, op mijn kamer.

„Dan hebben de witte muizen weer eens een tijd om op hun verhaal te komen," zei Bets blij. „Die arme beesten zijn bepaald zenuwziek van al den angst, die de Toppert hun laat uitstaan."

„Zoo ouwetje, ik zie met blijdschap, dat je je weer een beetje herstelt," sprak Greta goedkeurend. „Maar nu een andere kwestie. Onze spaarpot dient eraan, om Aimé een nieuwe duif te geven."

„Twee nieuwe duiven," bepaalde Bets.

„Twee nieuwe duiven," bevestigde Greta. „Een witte natuurlijk en dan zoo'n mooie bonte erbij, met al de kleuren van den regenboog glanzend op zijn veeren, als hij in de zon vliegt. Daar heb ik al een heelen tijd naar verlangt. Maar zeg, Bebbeltje, dan helpt jouw spaarpot toch ook mee —"

„Neen, die is goed," mopperde Bets quasi: „Die kat, met wie ik niets en niets te maken wil hebben, die kat, die ik wel weg kan kijken, richt schade aan, en dan moet ik nog meebetalen —"

Maar terwijl haalde ze haar portemonnaie voor den dag, waarvan Greta zich met een juichkreet meester maakte.

„Toe Greet," vroeg Lotje. „Haast je nu een beetje in het middaguur. Dan gaan we samen twee duiven koopen bij Picard en dan heeft Aimé ze vanavond nog."

Bets schudde afkeurend het hoofd, maar Greet nam op zich om Lotje de zaak uit te leggen. Ze trok Lotje op haar schoot en begon: „Luister eens, zusje. Als ze Baby eens wegnamen vandaag en ze brachten vanavond twee Babies terug, nog liever en lekkerder dan deze — zou je er veel aan hebben?"

„Neen," knikte Lotje lachend.

„Nu, en als ze nu over weken, als je verdriet al wat bedaard is, twee Babies brachten tot troost, dàn zou je er toch wel wat aan hebben, dunkt me."

„Welneen," riep Lotje, „en jij ook niet. Als Baby eenmaal weg is, kunnen geen tien Babies hem vervangen."

Greet keek op haar neus, want ze voelde, dat Lotje het grootste gelijk van de wereld had en ze schaamde zich, omdat ze te dom was geweest om een goede vergelijking te vinden.

„Ja, zie je, Babies zijn geen duiven," zei ze verontschuldigend.

„Dàt weet ik, al ben ik dom," knikte Lotje. „Maar ik heb toch wel begrepen, wat je bedoelt, Greet. Vandaag

is Aimé nog te bedroefd, om zich door nieuwe duiven te laten troosten, maar morgen of overmorgen, dan zal hij 't wàt leuk vinden, als er twee nieuwe in het duivenhok zijn."

„Nu kinderen," sprak Greta opstaande, „laat gij lieden den Toppert nu maar aan mijn zorg over. Dan is hij veilig, en de duiven zijn veilig en de witte muizen —"

„En onze beurzen!" besloot Bets, weer heelemaal in haar humeur, omdat Greta niet over „de natuur van het beestje," had geredeneerd.

Greet sloot den Toppert in haar eigen kamertje op. Ze sloeg hem niet, omdat ze niet vond, dat hij straf verdiend had. Maar Bets ging juist langs, toen ze bij haar kamer kwam en om Bets plezier te doen, gooide ze den Toppert zoo hard naar binnen, dat ze zelf „au!" riep en haar hart ineen voelde krimpen, omdat Topsy eventjes, zachtjes klagelijk miauwde.

Dien middag ging ze met Lotje bij Picard twee nieuwe duiven koopen.

Ieder Haagsch kind, dat aan beesten doet, kent Picard, den reusachtigen beestenkoopman in een der Haagsche achterbuurtjes.

De Verbeekjes hadden reeds zoowat alles van hem geprobeerd. Zijn goudvisschen, maar die waren telkens doodgegaan, omdat Boy nooit met zijn warme handjes van de kom afbleef en nooit naliet, hun iets in het water te gooien, waar ze niet tegen konden. Ook zijn salamanders hadden ze gekocht, in alle soorten en grootten, en alleen Topsy wist, waar die gebleven waren. Dan zijn zoetwater-mosselen en stekelbaarsjes en zijwormen, en nu waren ze aan de witte muizen. 't Aantal nam gestadig toe en dat verblijdde Lotje en Boy zeer. Wel hadden ze nu veel meer te doen met schoonmaken en schoonhouden, maar ze hoopten het met het terrarium te kunnen uitzingen, totdat de dure tijd voor de witte muizen gekomen was. Dan zouden ze den heelen boel bij Picard brengen en de muizen verkoopen à 15 cents het stuk en een groot terrarium koopen — en de zaak opnieuw beginnen, op grooter schaal, dus dan met vier muizen in den goedkoopen tijd. Zeg nu eens, dat dit niet slim overlegd was?

Ze zochten twee mooie duiven uit, met al de kleuren van den regenboog glanzend op hun vleugels en zeiden, dat ze morgen bezorgd moesten worden bij Aimé Durieux, Houtstraat.

Toen scharrelden ze een beetje in het winkeltje, waar alles bewoog en krieuwelde en piepte en floot en zong en schreeuwde — Twee dikke grijze papegaaien hielden een praatje samen en gebruikten voor hun conversatie al die nonsens-uitdrukkingen, die zoo ineens op straat in de mode komen tot een kwelling van verstandige menschen. En dan komen ze de huizen ook in en de moeders hebben heel wat moeite, om ze hun kleine jongens af te leeren.

Greet had vreeselijken zin in de eene papegaai, en ze had 'm bepaald met haar verjaardag gevraagd, als hij maar wat anders had kunnen zeggen dan:

„Daar gaat ie weer voor niks! Hierzoo! Aan deuze zij! Aan den chocoladekant — Je mot eens kommen — in mijn gangetje —"

Lotje kreeg zoo'n bevlieging voor Guineesche biggetjes, dat ze besloot aan Boy voor te stellen om voor hun witte-muizenverdienste wat van die beestjes te koopen.

Greet merkte, dat het al laat was. Ze moesten met eten thuis zijn en de zussen namen haastig afscheid van Picard, van de papegaaien en de marmotten en liepen op een drafje naar huis.

Na het eten bleef Greet haar werk beneden maken. Ze was er gauw mee klaar. En daar was ze zoo blij over, dat ze juichend en zingend de trap opvloog, de gang door, naar haar kamertje om een boek te halen en dan lekkertjes nog wat te lezen in den tuin.

Ze stormde de kamer binnen — Daar vloog haar iets zwarts tegen het lijf, onder blij gemiauw — daar rende de vergeten Topsy haar voorbij, de gang door naar het open raam, eruit, het dak op — en bij de buren, de Durieux naar binnen.

„O, Grietje —" riep Greet in ontsteltenis, snelde hem achterna, maar het was te laat natuurlijk. Er was al niets meer van hem te zien. Hij was den zolder bij de Durieux opgevlogen en zou wel aan den anderen kant het zolderraam vinden, dat toegang gaf tot het duivenhok en hij had honger, want nonchalante Greet had hem glad vergeten —

In wanhoop stond Greet voor het zolderraam. Nu morgen weer Lotjes kreet — en Aimé's verdriet en Betsy's boosheid en een bezoek aan Picard — Dat werd te duur, waarlijk —

Daar opeens zag ze hem zitten, dien leelijken Toppert. Hij zat op een kist en peuzelde een stuk vleesch op, dat hij zeker gekaapt had van een boterham van een werkjongen. Want op zolder kwamen de werkjongens hun boterham altijd eten.

Greet keek den zolder op. Er was geen levende ziel te zien dan de boosaardige ziel, zwart van ondeugd en roofzucht, Topsy genaamd.

In den tijd, toen Mieke en Karel nog in het andere huis woonden, had Greet honderdmaal den tocht over het scheidende dak gedaan, was honderdmaal door dat raam zoo bij hen binnengekomen —

't Gold hier Aimé's duiven en Topsy's eer — Zou ze het wagen? 't Zou toch wel heel toevallig zijn, als er nu net iemand op zolder moest komen —

Met een kloek besluit sprong ze op, greep zich vast aan den balk boven haar hoofd, trok haar beenen op, stak ze het raam uit en zocht steun in de breede zinken dakgoot. Toen liet ze los en bukte onder het raam door — Daar stond ze in de goot en moest enkele schreden afleggen met niets tot steun dan den gladden, steilen muur rechts van zich — En links de diepte van drie étages — Spoedig echter was ze in veiligheid, tusschen het scheidingsdak en den muur. Ze ging verder door de goot en kwam voor aan straat, achter de hooge kroonlijst van hun huis. Hé, wat was ze daar in lang niet geweest, niet sedert Mieke en Karel weg waren!

Even boog zij zich over den rand en keek in de drukke straat, waar de trams reden en de rijtuigen ratelden.

Toen langs de kroonlijst voort, een beetje bukkend, omdat aan den overkant een oude juffrouw woonde, die al eens spektakel had gemaakt, toen ze Greet daarboven zag — En toen terug, tusschen het scheidingsdak en het dak der Durieux. Nu weer even een gevaarlijk eindje, de goot langs de diepte — Toen greep ze zich vast aan den haak van het takelblok en liet zich naar binnen glijden.

Ze stond. Zachtjes sloop ze over den zolder naar de kist, pakte Topsy onverhoeds op, bond hem, hoe hij tegen spartelde, in haar hoog schort, om haar handen vrij te hebben en wilde weer naar het raam teruggaan.

En toen, o schrik, lichte, vliegensvlugge schreden op de trap! De zolderdeur vloog open en de insluipster, die toch alleen maar haar eigen kat gestolen had, stond daar, zoo heftig verschrikt, dat ze een steenen beeld leek, roerloos — Alleen vóór op haar borst, daar woelde en spartelde het heftig.

„Greta!” klonk een heldere stem, blij en verwonderd en o, toen was het gelukkig René! Greet dorst weer op te zien en vroeg zich zelve af, wat ze toch in 's hemelsnaam had moeten beginnen, als het meneer Durieux was geweest, dien ze nog nooit gesproken had en die alleen Fransch kende —

„O, hé — Zoo ben ik nog nooit van mijn leven geschrokken —” zuchtte ze. „Wat een geluk, dat jij het bent —!”

„Maar hoe kom je hier?” 't Lag hem op de lippen om te vragen: „En wat kom je hier doen?” Maar zijn Fransche hoffelijkheid verliet hem zelfs in dit gedenkwaardig oogenblik niet en hij hield zijn tweede vraag binnen.

„Hoe kom je hier? Ik was den heelen tijd in de gang en een andere weg om naar boven te komen is er niet —”

„Denk je dan, dat ik stilletjes jullie heele huis door geslopen zou zijn — O, René! Dezen rakkert kwam ik halen —” En ze maakte haar schort los en bevrijdde den armen Topsy, omdat ze nu toch eventjes moest blijven praten. „Ik ben den ouden weg gekomen, dien ik vroeger ging, toen Mieke en Karel hier woonden — over het dak —”

„Jij — over het dak — hoe onvoorzichtig — en hoe is het mogelijk —”

„Omdat ik een meisje ben, hé? — Maar zeg, ik ben geen Parijsch nufje; ik kan wàt best daken klimmen, wil je het eens zien — Ik moet toch weer terug —"

„Neen, neen, zóó ga je niet terug — Ga mee naar beneden, dan zal ik je aan Papa voorstellen, en blijf theedrinken — toe —"

„O, dolgraag. Maar dan eventjes over het dak terug om Topsy weg te brengen en aan moeder te vragen — toe —"

„Ik ben zoo bang, Greta —"

„Wat een flauwiteit! Daar moet je aan wennen hoor! We kunnen nooit rechte buren worden als de weg over het dak niet weer opengesteld wordt — Er is immers niets aan, Lotje kan het ook, net als ik —"

„Lotje, is dat je zusje, dat lieve blonde meisje, van Henri's leeftijd?"

„Ja — 't is een liefje — is ze niet?"

„Weet je wat, je mag weer over het dak gaan, maar dan moet je Lotje meebrengen —"

„O — dat 's leuk! Maar ze is erg verlegen — Zal je ons dan maar niet al te lang aan je papa voorstellen — Je moet weten, ze spreekt haast geen Fransch —"

„En jij?"

„O, dat zal wel lukken. Als je maar niet met een grammaire achter me staat —"

„Dat beloof ik je."

„Nu adieu, tot straks. Hier Topsy!"

De Toppert werd weer in zijn witte gevangenis gestopt, en Greet begon haar toeren. Spoedig was ze op haar eigen terrein, maar het had René twee hartkloppingen van angst gekost, de twee keeren, dat ze in de goot liep.

Ze sloot Topsy weer op, ditmaal met een schoteltje melk en een lekker hapje overgeschoten eten. Toen weer al de trappen af en den tuin in, waar zij hijgend van al haar beslommeringen en gevlieg op en af, arriveerde.

Bets en Lotje zaten rustig onder den kastanjeboom bij het rhododendronperk. Moeder had hun thee buiten gegeven en ze zaten zoo knusjes een beetje te babbelen, terwijl 't al donker werd, onder de boomen. 't Theelichtje scheen door de transparante ruitjes van het komfoortje.

Greet was bepaald een rustverstoorster, dat voelde ze zelf. Maar haar boodschap had haast en was wel waard om er de rust om te verstoren.

„Lotje, ga je mee — René heeft gevraagd, of we thee komen drinken — gauw over het dak —"

Lotje kromp ineen van den schrik. Maar toen ze zich heel klein gemaakt had in haar rieten fauteuiltje, toen lachte ze en Greet zag, dat ze het wel doen zou, na nog een beetje tegenstribbelen.

„O o, bij die Fransche jongens!"

„Gekheid, je hebt zelf gehoord, dat twee Hollandsch spreken en dat ze het alle drie verstaan!"

„En dien Franschen meneer!"

„Je zegt: „Bonjour monsieur, comment vous portez-vous — en je zult eens proeven, hoe lekker Fransche thee smaakt."

„Ik zou het ook wel willen proeven," zei Bets, die aan al de mooie dingen in het huis ernaast dacht.

„Ach arme ziel!" beklaagde Greet haar. „René heeft je bepaald vergeten, omdat je al zoo'n ouwe juffrouw bent — en hij denkt, dat je niet meer over het dak kan."

„Wat!" stoof Bets op, „denkt hij dat?"

Greta schrikte van dien uitval. Greta had naar willekeur over René's gedachten beschikt en nu werd ze daarover aangevallen.

„Stil maar, lievertje," troostte ze. „Dat zàl hij denken, meen ik. Maar ik zal hem wel uit den waan helpen —"

„Alsjeblieft, Komeetje," smeekte Bets. „Voor de schatten, die daar in huis zijn, wil ik wel de heele stad overwandelen, louter over de daken —"

Lotje had in dien tijd gelegenheid gehad om een kloek besluit te nemen. Zij zou meegaan met Greet. En de zussen holden de trap op, nadat moeder met verbazing haar toestemming had gegeven. Wel, die Greet! Die wist zich toch overal toegang te verschaffen! Nu weer in dat stille, zwijgende huis hiernaast.

Moeder bleef even staan voor een groot portret van Greet, ten voeten uit — O, die rakkert met haar mooie, ondeugende oogen — Ze zou nog wel verder komen, dan in het huis hiernaast! — Ook nog tot in de harten van de stille bewoners, zoo eenzaam en verlaten met hun vieren —

René's hart klopte al minder dan den eersten keer, toen hij de meisjes achter elkaar in de goot zag komen. Wezenlijk, hij begon er al aan te wennen. Hij hoorde het heldere lachen van Greet, toen ze de wandeling rondom het dak maakte en het bescheiden, zachte lachje van Lotje.

Daar waren ze, in zijn goot. Hij ging al in postuur staan om ze beleefd en galant te helpen, zooals je een dame — ach, zoo'n hulpbehoevend wezen — helpt uit een rijtuig of uit een trein — Maar zijn hulp kon hier bepaald levensgevaarlijk zijn en hij moest zich in zijn lot schikken. Doch het was grappig om te zien, hoe hij stond met grijpende handen, iedere beweging der vlugge meisjesgestalten volgend, totdat ze veilig en wel voor hem stonden.

Greet nam Lotje bij de hand. „Hier is ze — onze Charlotte —" stelde ze haar voor. „En hij heet René — vergeet dat maar niet —"

„Dag Lotje —" sprak René vriendelijk, om het kleine beschroomde meisje op haar gemak te zetten. „Wat kunnen jullie prachtig daken klimmen! Dat doen onze Parisiennes je heusch niet na!"

Lotje voelde zoo'n medelijden met de kleine Parisiennes, die niet zoo katachtig vlug waren als zij, dat ze een excuse voor haar vond en zacht zei:

„Maar daar zijn de daken ook zoo vreèselijk hoog! Daar zou ik ook niet durven!"

Greet lachte haar blij toe, want ze merkte, dat Lotje haar verlegenheid overwonnen had. Goede, lieve ziel, terwille van de aangevallen Parisiennes!

Ze gingen naar beneden, langs net zoo'n trap als zij zelf hadden en traden de huiskamer binnen. Meneer Durieux, die al wist van de komst zijner zoons gasten, stond op en kwam hun tegemoet. Hij gaf hun ieder de hand en zeide vriendelijk:

„Ah, ce sont les petites amies de mes fils. Soyez les bienvenues ici, mesdemoiselles!"

„Merci, monsieur," zei Greet en zag hem met haar vriendelijke oogen recht in het gelaat. Wat zag hij bleek en wat een treurige, donkere oogen had hij! O, hoe heel anders dan haar eigen papa!

„Merci, monsieur," fluisterde ook Lotje, maar tot het „Comment vous portez-vous monsieur?" bracht ze het nog niet.

Mijnheer Durieux, die merkte, dat zijn Fransche tegenwoordigheid het kleine Hollandsche meisje een beetje benauwde, ging weer naar zijn plaats terug achter een groot dik boek.

René schonk zelf thee. „Dat 's gezelliger, zie je, dan dat de meid het doet," zei hij verklarend, toen Greet een beetje verwonderd opkeek. „En een huishoudster wil Papa niet hebben — We hebben er een gehad na mama's dood, maar Papa kon het niet verdragen te zien, dat zij al die dingen deed, die mama anders deed. En nu doen we het zelf, Henri en ik."

„Zou je Papa kunnen hebben, dat ik het deed?" vroeg Greet ineens.

„O, dat denk ik wel — dat is zoo heel iets anders."

„Ga dan eens weg —" en Greet ging vol bedisseling achter de theetafel, schonk op, vulde de kopjes, terwijl René haar glimlachend aanzag. Hè, dat ging toch heel anders, met zulke meisjeshanden —

Greet zette een kopje op een presenteerblaadje en naderde meneer Durieux.

„S'il vous plaît, monsieur —" sprak ze zacht.

Hij keek op en zag het aardige meisje voor zich staan —

„Ah! mais c'est gentil — je vous remercie bien, mademoiselle —"

„Je m'appelle Greet," zei Greta met een lachje.

„Comment — Kreet — comme c'est difficile — Kreet — non, ce n'est pas comme ca!"

„Marguérite," kwam René te hulp, die het verschrikkelijk vond om zoo'n aardigen naam zoo te verbasteren — Kreet —

„C'est autre chose, Marguérite! Et j'ai la permission de vous nommer ainsi —"

„Oui," antwoordde Greet, nu heelemaal op haar gemak. „Et de dire toi et tu!"

„Tutoyer — je comprends. Et le nom de ta soeur?"

„Charlotte, monsieur."

„Elle ne parle pas français?"

„Oui, un très petit peu, mais elle est un peu-verlegen."

„Timide," hielp René weer en Lotje kreeg een kleur als vuur, alsof ze bewijzen wilde, hoe waar haar zusters woorden waren.

„Waar zijn je broertjes?" vroeg Greet.

„Gaan wandelen met de meid."

„O, wat saai, met de meid. Wij hebben nooit een meid gehad om mee te wandelen, we hadden Bets, onze oudste zus. Waarom ga jij niet met ze?"

„Dan zit Papa alleen met de thee —"

Greet zweeg. Ze voelde een groot medelijden in haar hart komen en toen ze naar Lotje keek, zag ze aan Lotjes peinzende oogen, dat het met hàar hart al net eender gesteld was.

„In dit huis ontbreken meisjes," sprak ze toen in gedachten. „En als René en meneer Durieux ons willen hebben, dan zullen wij, Bets ook, die ontbrekende meisjes zijn."

„Luister eens," zei ze tegen René en legde haar arm om Lotjes middel, dat je goed kon zien, hoe ze uit beider naam sprak: „'s Avonds gaan we vaak een beetje wandelen, als we tijd hebben, soms alle drie, maar eentje toch zeker altijd. En misschien zouden Henri en Aimé het veel prettiger vinden om met ons mee te gaan, dan met de meid —"

„O, dat zouden ze zeker," riep René verrukt.

„Dat 's een heerlijk plan, Papa, hoort u dat?"

In een gansche opeenvolging van ratelende Fransche zinnen deelde hij zijn vader Greet's voorstel mede.

Ook Lotje vond het een echt plan.

„Nu dan," besloot Greet. „Als we dan een van drieën of alle drie uitgaan, dan komen we jullie wel waarschuwen."

't Was zoo donker geworden, dat René de lamp opstak. Greet keek door het raam, dat op den tuin uitzag. Het was een prachtige lente-avond. De lucht was nog licht, maar menige ster begon al te twinkelen.

„Zeg," zei Greet opeens. „Ken je het heerlijkste plekje van je huis al?"

„'t Heerlijkste plekje van ons huis? Wat bedoel je?"

„Wel, het plekje aan den achterkant boven de meidenkamer."

„Neen, dat heb ik nog niet opgemerkt."

„Nu — wij kennen het wel, hè Lot?"

„Of we!" lachte Lotje, gedachtig aan menig heerlijk uurtje, gesleten op het platje, boven de toppen der kastanjeboomen uit.

„Is er een leuning om?" vroeg de voorzichtige René.

„Neen, maar aan twee kanten heeft het daken, zoodat je niet vallen kunt, als je niet wilt. Je kunt tegen het dak leunen. En o, je kan er zoo prachtig het vuurwerk in de Maliebaan zien! We gingen nooit naar het vuurwerk, we klommen altijd maar op het platje — toen Mieke en Karel hier nog woonden —"

„En nu ga je dezen keer met Augustus zeker naar de Maliebaan om het vuurwerk te zien hè? Mieke en Karel, wonen hier niet meer —"

Renè's donkere oogen schitterden van plaagzucht. Greet besloot, er niet in te loopen.

„Neen, nu wonen er drie magere Fransche jongens —

En nu gaan we lekker tòch op het platje, met of zonder hun wil, we bestormen het, den tweeden Augustus —"

„En dan een veldslag daar op het platje — Dan zou het aardig regenen in de tuinen beneden! Geen oude wijven, zooals jullie Hollanders wel eens zeggen, maar meisjes en jongens!"

„Kom, laten we maar ophouden met kibbelen. Zal ik je nu het platje wijzen?"

„Graag."

Ze stonden alle drie op, nadat René het doel van den tocht aan zijn vader had verteld, die hen met een waarschuwend gebaar liet gaan.

„Soyez prudents, mes enfants, je vous prie!"

„Ik zal maar voorgaan," zei Greet deftig en René liep er lachend achter, vreemdeling in zijn eigen huis.

Al de trappen op alvast — Boven op het portaal wees Greet op een luik in den zolder en zei: „Waar is de ladder?"

„Wilde je de vliering op? Hoe grappig! Daar ben ik nog nooit geweest!"

„Dan wordt het tijd, dat je er komt. Waar is de ladder nu?"

Ze zochten met hun drieën den heelen zolder over en vonden hem eindelijk veilig achter een regiment kisten.

Hij werd er achter vandaan gesleept, naar het portaal gedragen, tegen het luik gezet.

„Ga jij nu eerst, als een knappe jongen," beval Greet. „En houd het luik voor ons open."

René klom den ladder op en duwde het luik omhoog. Toen sprong hij op de vliering, hielp de meisjes erop en zag rond in de groote, sombere verlaten ruimte.

„Hoe gek, zoo'n heele ruimte in je eigen huis, waar je niet aan gedacht heb! Zie je, ik wist die vliering wel, maar ik kwam niet op het denkbeeld, erop te klimmen —"

„En nu vooruit!" commandeerde Greet en nam de leiding weer op zich.

Ze liepen naar een dakraam, dat René met moeite opende.

„Klap het om!" riep Greet. „Dan hebben we meer ruimte om te passeeren."

René deed het. De koele avondlucht stroomde naar binnen en ze snoven die gretig op. 't Was zoo duf en warm op die vliering!

„Nu eruit en je laten zakken, tot je grond voelt —" en Greet deed het voor. Ze hoorden haar voeten behoedzaam neerkomen op zink, een eind lager. Lotje volgde en weldra stond René naast haar.

„O!" riep René verrukt. 't Was heerlijk, wat hij zag. Over de wuivende, donkere toppen der boomen keken ze heen, over de daken der huizen in de Schouwburgstraat, over de paleizen aan den Boschkant. Dan volgde een wijde vlakte, de Hertenkamp en daarnaast liep aan één zijde een eindelooze snoer van lichtkralen: het Bezuidenhout. Achter die open plek en links ervan alles donker, donker — het Bosch. En over dat alles de peilloos diepe hemel met zijn gansch sterrenheir.

Lotje en Greet leunden tegen het dak achter haar. En zoo, veilig staand, zich toch aan elkaar vasthoudend, staarden ze omhoog en zochten hun lievelingen: Sirius en de sterren van Cassiopeia en de Poolster en de sterren van den Grooten en Kleinen Beer —

„Wat weten jullie dat allemaal knap!" zei René bewonderend.

„Dat kan wel niet anders, met zoo'n platje aan je buurmans huis —" antwoordde Greet. „Jij, met het

platje aan je eigen huis, moet ze nog veel beter kennen. Willen we ze je leeren? Hier Lot, neem hem eens onder handen. Ik zal eens probeeren, of ik Bets beroepen kan."

Bets zat nog altijd onder den boom, nu met haar moeder, die een brandende lamp had meegebracht. Greet zag het licht door de bladeren der boomen.

„Moedertje! Betsy!" riep ze met haar vriendelijkste stem. Moeder en Bets keken elkaar even verwonderd aan, om die zachte stem, die van de sterren scheen te komen.

„Moedertje, Betsy!" klonk het weer.

„O, ze zitten op het Observatorium," zeiden ze allebei tegelijk. „Nu zal Greet pas recht in haar schik zijn," voegde Bets er aan toe. En ze riepen van onder den boom vandaan:

„Dag bengels, voorzichtig hoor! Komeetje, gaan de studies weer beginnen?"

„Ja, ja, gelukkig! Hebt u er iets op tegen, moedermijne, zusterke?"

„Ach neen," antwoordde mevrouw Verbeek berustend. „Als je je hals maar niet breekt — of met je naamgenooten op reis gaat —"

Daar hoog in de lucht klonk een schaterend, drievoudig gelach.

Toen gingen de sterrenkijkers naar binnen en Greet verzocht „de drie heeren Durieux," den overmorgenmiddag op visite, ter eere van Boy's verjaardag.

Dien dag beschreef Greta uitvoerig in haar dagboek. En ze begon, na dien roerenden zin over tusschen liggende tranen:

„Heden, 20 Mei, nam onze vriendschap vasten vorm aan."

VIERDE HOOFDSTUK.

Den volgenden dag was me waarlijk de Toppert weer zoek en nu voor een heelen langen dag — en een nacht — en den daaropvolgenden dag was hij er nog niet.

Zoodra zijn verdwijning vastgesteld was, zoodra de meisjes Verbeek met haar hand op 't hart konden verklaren, dat er ook maar niet ééne vierkante decimeter van 't heele huis, van spekhok tot vliering, ondoorzocht was gebleven, ging er een boodschap naar het huis ernaast om te berichten, dat Topsy weer op sjouw was en het dus voor Aimé zaak kon zijn op zijn duiven te passen. Die tijding kwam gelijk met de nieuwe duiven van Picard. Lotje hoorde Aimé juichen en het ging haar aan het hart, dat er zoo gejubeld werd, nu haar lieve Topsy verdwenen was.

Ze nam het Aimé bijna kwalijk, dat hij louter jubelkreten voor de duiven had en niet één enkel woordje van beklag voor Topsy.

„Ach Greet, waar zou hij nu toch zitten?" vroeg ze triestig.

„Misschien zit hij al niet eens meer," antwoordde deze diepzinnig.

„Wat meen je?" klonk een stem, angstig om zooveel geheimzinnigheid.

„'t Is zoo'n mooie, Cypersche kat, zie je," zei Greet bedenkelijk en ze zei het alles, omdat ze het meende en toch ook weer om haar zusje te plagen. „En zoo'n Cypersch velletje is zoo goed voor de rheumatiek — Misschien hebben ze Topsy wel opgehangen — !"

„O —" kreet Lotje verschrikt.

„Zeker," antwoordde Greet plechtig.

„Dan ga ik dadelijk nog eens zoeken," riep Lot uit en begon haar zwerftocht opnieuw, door de kelders, in alle donkere hoeken en gaten, die zoo'n heerlijk oud huis hebben kan, en ze eindigde op het dak. Maar Topsy was weg en bleef weg.

Zoo had Bets weer poesenvacantie en ze ging het met een lachend gelaat aan de witte muizen vertellen. Het huis was dus in twee kampen verdeeld: één blij, en één bedroefd. Bets, Jaap, Tom en de familie Witpiep waren blij; Greet, Lotje en de jongens bedroefd.

Den daaropvolgenden dag was een lid van het bedroefde kamp jarig en de strijdenden legden voor dien eenen dag hun veeten bij, vergaten kattenvreugde en kattendroefheid en vierden Boy Verbeek's verjaardag met alle plechtigheid en opgewektheid, die steeds den verjaardag van den oudsten zoon des huizes kenmerkte.

Boy was zoo goed om dien morgen eens heusch Boy Verbeek te zijn en genadiglijk de cadeautjes in ontvangst te nemen, die zijn lieve vader en moeder, de zussen en Baby hem brachten.

Toen was hij nog niet klaar, want Jaap en Tom kwamen aan, ieder met een kransje klimop om den hals en een groote dikke rhododendron gebonden aan hun staart. Jaap, die apporteeren kon, hield zijn cadeau in den bek, een pakje chocolade-sigaren, en gaf het deftig zijn baasje over.

Tom, die altijd erg onwillig was en daarom nooit apporteeren had kunnen leeren, droeg zijn cadeau aan zijn halsband gebonden. Een pakje hopjes was 't.

Toen moest Boy mee naar boven, naar de familie Witpiep. En hij schaterde van het lachen, want het aquarium was heelemaal met roze lint en jonge wingerdblaren versierd, en de vlag hing uit, zoo'n vlaggetje, dat je voor een cent bij molentjes-mannen koopen kunt.

Het cadeau van de familie Witpiep lag bovenop den hemel van hun witte-muizenstad, de muziekboeken. Het waren twee goed-ingepakte, dikke grijze springmuizen. Weet je wel, van die gezellige leuk-nagemaakte beesten, met zoo'n stokje in de holte van hun lijfje, dat je vast kunt plakken met pek. Maar het stokje wil weer los, als je de muis uit je handen hebt gelegd en — huup! daar springt ze!

Toen Boy aan de ontbijttafel zat in zijn versierden stoel, dronk uit zijn omkranst bekertje, at met zijn bloemgetooid lepeltje van zijn bordje, waarom een krans klimopbladen was gelegd, kwam de meid deftig een pakje binnen brengen en overhandigde het hem. Bets en Lotje wierpen even een blik op het pakje en verbaasden zich, want het adres was met een gansch onbekende hand geschreven.

„Aan den jongeheer Boy Verbeek,” las Lotje haar broertje voor.

Met zijn kleine vingers, bevend van verjaardagszenuwachtigheid maakte hij het pakje open. Het bevatte een lekkere dikke tablet chocola en een briefje — op Greets postpapier waarlijk.

Lotje nam het briefje en brak het open. En Boy in haar armen nemend, dat hij de letters zou zien, terwijl ze hem hielp met zijn correspondentie, las ze:

Lieve Boy,

Daar ik voor onbepaalden tijd verhinderd ben, u persoonlijk te begroeten, zend ik U nevensgaand geschenk als bewijs mijner hoogachting, met mijn hartelijke gelukwenschen.

Steeds, o ja! steeds de Uwe,
TOPSY.

Ze lachten allen om die Greet, die den streek weer had uitgehaald, natuurlijk! Maar het bedroefde kamp wijdde toch nog even een medelijdende gedachte aan het arme vriendje, dat ontbrak en de Hemel weet waar zat. Of — niet meer zat —

„Wat een mooie hand heeft René!” zei Greet peinzend en streek over het couvert met de krachtige sierlijke letters.

„Wel — daar heeft ze haar nieuwen buurjongen al vast tot slaaf gemaakt oòk —” sprak Bets spottend. „Ik zal hem waarschuwen, want wie ons Greetje den vinger geeft, die is al gauw zijn heelen arm kwijt.”

„Als je dat doet, freule Elisabeth, dan zal ik je zoó zwart maken bij den ouden heer Durieux, dat hij je nooit ofte nimmer toegang tot zijn huis verleent. En er zijn zulke mooie dingen in de suite boven den winkel — O! o! — om te watertanden — Napoleons en Madonna's en draken, hé —”

Greet zuchtte, of de heerlijkheid van de bovensuite haar te machtig werd, zoodat Bets haar eens flink door mekaar moest rammelen om haar weer bij te krijgen.

Dien middag, 't was Woensdag en ze waren dus allen thuis, kwamen de jongens Durieux op visite, den eersten keer. Het was nog vroeg, de tantes en ooms waren er nog niet. Niemand had hun bescheiden belletje gehoord, zoodat ze met de meid tegelijk mee naar boven kwamen. En daar zag mevrouw Verbeek ze opeens in de deur staan, en in dat éene oogenblik, door dien enkelen aanblik, kregen ze een plaatsje in haar moederlijk hart.

Daar stonden ze, alle drie zoo rank en tenger in hun zwarte kleeding, die ze, volgens den wil van hun vader waren blijven dragen, al was de feitelijke rouwtijd reeds lang voorbij.

René hield zijn broertje Aimé aan de hand en had zijn arm om Henri heengeslagen en hij was zoo echt de groote broer op wien de kleinen vertrouwden, die hen leidde en behoedde. En zelf was hij toch ook nog maar een kind, een ranke, tengere knaap van zestien jaar met groote ernstige oogen in een bleek gelaat —

„Moederloos, moederloos!"

't Was Mevrouw Verbeek, of een stem dit rondom hen zachtjes klaagde.

Ze ging hun tegemoet en de liefde, die uit haar oogen sprak, stelde zelfs den kleinen Aimé op zijn gemak.

Ze gaf René de hand en zei: „Wees hartelijk welkom in ons huis, beste jongen! Ik ben heel blij, dat ik eindelijk onze nieuwe buren leer kennen en ik hoop, dat ze weldra bij ons in- en uit zullen loopen, zooals de oude buren dat gewend waren."

„O, mevrouw, als we mogen heel, heel graag!" antwoordde René met warmte.

Mevrouw Verbeek nam Henri en Aimé in haar armen, kuste ze en ze zei aan Aimé, dat hij maar vaak met Boy en Baby moest komen spelen.

Hij lachte eventjes en zei toen weer zijn langaangehouden plechtig: „Jja —"

„Mevrouw —" voegde René daar onderrichtend en licht verwijtend aan toe.

„Mefrou," stamelde Aimé een beetje verlegen over de terechtwijzing. En toen op eens, alsof hij wilde laten merken, dat hij alleen maar onbeleefd was, omdat hij met de taal nog niet overweg kon, sprak hij rad en vrijmoedig: „Oui madame, oui madame, je le veux bien, moi — merci madame!"

Mevrouw Verbeek tilde hem op haar schoot en overlaadde hem met een stortvloed van lieve Fransche woordjes — Toen zei René, wijs waarschuwend:

„O, mevrouw — ik hoop, dat u het mij niet kwalijk zult nemen, maar zoudt u niet mee willen helpen om Aimé Hollandsch te leeren? Hij moet eerstdaags naar de groote school — en het zou voor uw zoontjes toch ook prettiger zijn, als hij Hollandsch kan —"

„Je hebt gelijk, jongenlief. We zullen dus den kleinen broer met ons allen tot een Hollandertje maken, hè Aimé —"

„Non, je suis Français, non, je ne veux pas," pruilde Aimé.

„Pas op!" dreigde René. „Je wil staat achter de deur met een bezemstok —"

Maar de drie broers begonnen te lachen, zoodat René's boosheid op niets uitliep. Want het schoot hun in de gedachten, hoe ze gelachen hadden, om dit echt Hollandsch spreekwoord, toen René het eens op school van een jongen geleerd had.

„Wat zeggen jullie in Frankrijk dan, als een kind niet wil?" vroeg Greet.

„Onze kindertjes willen altijd," verklaarde René, om zich te redden, want hij herinnerde zich geen enkel spreekwoord voor dat geval.

„Aapppf — aappff —” deden Lotje en Greet. „Hoor, wat een Fransche bluf! Pas op jongetje, want dan ben je bij ons aan een verkeerd kantoor, zou je ons nu niet ereis goedendag zeggen —”

„Pardon — bonjour, mesdemoiselles! Marguérite, Charlotte —”

„Moedertje, hebben we geen prachtige namen in het Fransch?” vroeg Lot opgetogen.

„Mademoiselle Elisabeth, ik heb een boodschap voor u van mijn vader. Hij vraagt, of u op de Teekenacademie bent, want hij ziet u vaak gaan met zulke groote portefeuilles. Vergeef de vrijheid, die Papa neemt, maar hij heeft er een goede bedoeling mee.”

„Ja,” antwoordde Bets. „Ik ben op de academie aan den Boschkant.”

„Nu, papa vraagt, of u hem dan niet eens de eer en het genoegen wil doen, om zijn voorraad teekenmodellen en boetseerstudies te zien —”

„De mooie dingen op de bovensuite?” gierde Greet verrukt. „O daar heeft ze zoo naar verlangd!”

„Onverbeterlijke Komeet, klapekster, houd je mond toch,” bestrafte Bets, die óok plechtig en deftig wilde zijn. En toen tot René:

„Wilt u aan uw papa zeggen, dat ik met groot genoegen zal komen! Mijnheer Durieux moet dan maar zeggen, wanneer het hem schikt —”

„O kinderen, jullie zijn onbetaalbaar!” schaterde Greet. „René — Bets, Bets — René! Jij jou — jou jij! Nu moet ik het niet meer moeten zeggen!” En ze trok een boos, streng gezicht.

„Ik wil wel!” sprak Bets ondeugend lachend, om René en per slot van zake, om zichzelf.

„En ik ook wel — heel graag zelfs!” zei René.

„Zie je, die Fransche krul moet er toch weer bij,” besloot Greet.

Ze brachten heel gezellig den middag door. Indien de jongens een moeder hadden gehad, dan zou mevrouw Verbeek ze ten eten hebben gevraagd. Maar nu kon ze het niet over zich verkrijgen, om daarginder dien stillen bleeken man gansch alleen aan het middagmaal te laten zitten. En tegelijk had ze het stellige idee, dat de jongens toch geweigerd zouden hebben ook, terwille van hun vader.

Maar ze vroeg, of ze ’s avonds terug wilden komen, als Boy’s verjaardag, net als elke verjaardag in het oude huis, die in den zomertijd viel, met een feestverlichting van den tuin zou worden besloten.

„Aimé en Henri zullen stellig met veel plezier komen,” zei René. „Maar ik kan het waarlijk niet doen, hoe graag ik ook zou willen —”

En dat hij graag wilde, dat bewezen zijn sprekende, donkere oogen.

„Ik kan Papa niet alleen laten met de thee —”

„Mijn lieve jongen, nu wil ik er niet op aandringen. Ik kan het me best begrijpen. Hoe gelukkig, dat Papa zijn zoons heeft —”

„Ach, mevrouw —” en een smartelijke trek kwam op René’s gelaat. „We kunnen zoo weinig voor Papa doen — Het verdriet zal het van hem winnen op den duur, dat vrees ik zoo — En wij jongens probeeren, wat we kunnen om mee te vechten — maar ik geloof niet, dat het helpt — Papa zal den strijd verliezen —”

„En dan?” vroeg Greta met ingehouden adem, terwijl eerbied haar overviel voor den jongen, die al zoo spreken kon, maar toch medelijden ook, omdat hij zoo had leeren spreken in zijn zestien jaren —

„En dan?" herhaalde René haar vraag. „En dan? Weet je dat niet?"

„O ja," fluisterde ze en boog het hoofd. En het antwoord klonk in haar blij, onbezorgd hartje en 't was net, of er schaduw viel op een plek, waar nooit iets anders dan gouden zonneschijn had geschenen.

Het antwoord klonk in haar blije, onbezorgde, jonge ziel en daar werd een somber woord gezegd, waar alleen nog maar jubelliederen hadden gezongen: „De Dood! de Dood!"

Ze namen afscheid, Aimé en Henri alleen maar voor het etensuur. En toen René nog even met Bets stond te praten, zag Greet zijn thee-uurtje voor zich, in de sombere achterkamer, met den stillen, bleeken man tegenover hem, voor wien hij zoo weinig doen kon, en alles doen wilde.

Toen zag ze ook hàar thee-uur. Het lommer der oude boomen, dragend groote, roodglanzende wonderlijke appelen, zooveel, zooveel! Want ze hadden dit jaar een berg lampions bij elkaar gescharreld als nooit te voren. En rondom de theetafel al de tantes en ooms, haar lievelingstante Mary en de stijve, deftige tante Margaretha, die altijd wat moois voor haar petekind meebracht — En de nichten en de neven, Lientje en Jacqie en Kitty en andere Greet en andere Lotje, hun nichtjes uit Delft — Hoe heerlijk! Wat zou ze een pret hebben van avond! En wat zou het dolleuk zijn, als René daar bij kon zijn — Hij zou het zoo prettig vinden — Arme René! Hij moest zitten in de sombere, donkere achterkamer — Wat had zij

het dan toch goed en heerlijk in deze lieve, lieve wereld!

René had allen goedendag gezegd en ze had hem de hand gegeven met een medelijdenden blik in haar oogen, doch met een paar onverschillige woorden op de lippen — Je moet jongens nooit laten merken, dat je met ze te doen hebt, dat verveelt en ergert hen.

Daar waren ze de trap al af. Bets liet hen uit.

En daar riep op eens een hooge, heldere stem over de trapleuning heen: „René, luister eens?"

„S'il vous plaît, Marguérite!"

„Mag ik vanavond thee komen schenken bij je Papa en jou?"

„O, Margreetje, wat heerlijk! Dol-dolgraag! Papa zal het ook zoo gezellig vinden! Maar —" en zijn stem veranderde opeens van klank: „Jullie hebben vanavond feest —"

„Kom," klonk het van boven zelfs een beetje minachtend: „Niets bijzonders, hoor! En dan, het is hier zoo dikwijls feest! Nietwaar Bets!"

„Ja," zei Bets, die de lieve goede Komeet helpen wilde.

„Nu, dan blijft dat afgesproken. Adieu, eet smakelijk, tot straks."

Toen Bets boven kwam, sloot ze haar zus in de armen. „Jou lieve goeie ziel, dat lijkt een streek van Lotje —"

„Maak er nu geen drukte van, als ik nu maar mag voor moeder."

Ze mocht voor moeder. Moeder streelde haar over de krullen en zei: „Ik ben den Franschen jongens dankbaar. Want ieder, die maakt, dat mijn meisjes zichzelf vergeten voor een ander, doet me een heelen, heelen grooten dienst."

Zoo zaten dien avond al de tantes en ooms, en neven en nichten en broers en zussen in den tuin, onder het zware lommer, dat zulke wonderschoone vruchten droeg. En ze vroegen allen naar Greta en dan zei mevrouw, dat Greet uit was. Aan tante Mary en tante Margaretha legde ze de zaak uit, want die mochten het niet vreemd vinden, dat Greet op haar broertjes verjaardag ontbrak. En toen liet tante Margaretha toch maar het moois voor haar petekind achter; ze was eerst al van plan geweest om het weer mee te nemen.

Zoo zaten dien avond mijnheer Durieux en René en Greet in de sombere achterkamer. Maar stil was het er niet, want vroolijk klonk de druksnappende stem van het meisje. Mijnheer Durieux luisterde glimlachend naar die radde vriendelijke stem, die zijn taal soms zoo grappig verhaspelde en René hoorde met oprechte bewondering toe. Wel, wel, dat die Greet zoo goed Fransch kon spreken!

En Topsy? Waar zat Topsy dien heelen avond? Ach, Topsy!

Drie dagen later, toen René 's avonds net in zijn slaapkamer was, en wilde beginnen om zich te ontkleeden, daar hoorde hij een zacht, klagelijk miauwen. Heel zacht en flauw — alsof de kat, die zoo miauwde, heel ver weg zat, of — niet harder meer kon.

René luisterde en dacht aan de weggeloopen Topsy, die nog altijd zoek was. En weer klonk het mat, klagelijk: „Miauw, miauw!”

Daar werden de ramen van Lotjes slaapkamer open geslagen en haar lieve stem klonk door de avondlucht, door de stilte der slapende tuinen:

„Topsy, Topsy!”

„Miauw! miauw!”

Nogeens om zekerheid te hebben: „Topsy, Topsy!”

Dringender 't antwoord: „Miauw! miauw, miauw!”

„Ach!” kreet Lotje blij en beangst. „Daar is Topsy, maar waar? Ach Toppertje, waar ben je dan?”

„Miauw! miauw!” Aanhoudend op denzelfden afstand.

„Toppertje — Topsy, kleine Tops — kom dan bij het vrouwtje — ”

„Miauw! miauw!”

„Hij zegt: eerst maar kunnen, de vrouw heeft makkelijk praten,” klonk Greets stem beslist.

René boog zich nu ook uit het raam.

„Hallo!” riep hij.

„Hallo, dat 's een mooie geschiedenis,” riep Greet terug. „Die kat zit ergens, en kan niet weg, dat 's duidelijk. Maar waar? Topsy!”

„Miauw!”

„Daàr, geloof ik,” sprak René en wees naar een heel hoog dak, wel vijf of zes tuinen ver.

„O, dan moeten we daar gaan vragen!” riep Lotje smeekend. „Die arme ziel kan daar toch vannacht niet blijven — maar ik ben al in mijn nachtpon!”

„Ik nog niet!” riep René en zoo ontroerd waren de meisjes toch niet, of ze konden nog lachen om dien mallen jongen. „Wil ik eens gaan hooren? Dat is 't achterhuis van Welkers, geloof ik, is 't niet?”

„Ja — als Welkers er nog maar in is — hij heeft daar alleen zijn magazijn, hij woont ergens anders —”

„Allons, mes enfants, courage! riep René de twee witte gedaanten toe en verdween. Terwijl zetten de zussen haar gesprek met den armen gevangene voort en 't was waarlijk roerend, hoe precies hij telkens antwoordde.

„Topsy!"

„Miauw, miauw!"

Vanuit de tuinen, diep beneden, rezen stemmen, die door deze droeve samenspraak, daar hoog in de lucht, opmerkzaam waren geworden.

„Ik geloof, dat hij op het dak van de Leur zit," riep een zware mannenstem. „Daar zit mijn kat ook zoo dikwijls op en dan raakt hij in een strik, die daar staat voor de musschen."

„O, o!" jammerde Lotje. „De arme Topsy in een strik!"

„Is u daar, jongejuffrouw Verbeek? Ja, die vervloekte apen zetten altijd maar weer opnieuw strikken en ik zeg, wat hebben ze aan de beesten? Als 't nu nog leeuweriken waren —"

„Voor leeuwerikenpastei, hè meneer?" riep Greet naar beneden. Ze had de stem van een echten lekkerbek herkend.

„Juist, juffrouw Greta, goedenavond! Voor leeuwerikenpastei. En nu zit er zoo'n onnoozele kat in —"

„Wie weet, hoe lekker kattenpastei smaakt!" riep een stem uit een tuin verderop. Een jongensstem was het, van een vijftienjarigen bengel, die den ouden heer lekkerbek even onpasselijk wilde maken.

„Ach!" jammerde Lotje droevig bij de gedachte, dat er van den Toppert ooit pastei zou kunnen komen.

„O, is de kat van jou, Lotje Verbeek!" riep de jongen naar boven. „Neen hoor, van jouw poes zal ik geen pastei maken, in der eeuwigheid niet! Wil ik eens op zoek gaan naar het mormel?"

„Dank je wel, Anton!" riep Lotje terug. „'t Is niet noodig, René Durieux is al aan het informeeren."

„Wel — is die oudste Durieux zoo in de gunst bij jullie — Dat 's niets aardig van jullie — ik woon hier

al veel langer en ik heb nog nooit naar jullie poes mogen zoeken!"

„Ach, loop heen!" bestrafte Greet hem. „Jij bent maar een buurman van den zooveelsten graad, je woont vier heele huizen ver!"

„Nu — 't huis aan den anderen kant komt leeg, als ik daar dan eens in kwam wonen? Dan mag ik naar jullie hònden zoeken erbij, nietwaar?"

„Wie zegt u, jongeheer, dat het huis aan den anderen kant leeg komt?" vroeg een scherpe vrouwestem uit den tuin van het huis aan den anderen kant. „U mocht wel eens wat beter op uw woorden letten, jongeheer!"

De afstand was gelijkvloers over drie tuinen heen, veel te groot om elkaar te verstaan. Maar naar boven rezen de stemmen opperbest in de stille avondlucht, en Greta en Lotje verdreven hun wachtensopwinding met het vermaak, dat al deze uitroepen haar verschaften.

Eindelijk, eindelijk, daar ging de bel van hun huis over, daar zou René zijn — met Topsy, maar Lotje probeerde nog even:

„Topsy, Toppertje!"

„Miauw! miauw!"

„Ach! daar zit hij nog!" riep Lotje, nu heelemaal in droefheid en angst. „Maar wat komt René dan doen, als hij Topsy toch niet heeft?"

De meisjes sloegen haar kapmanteltjes, van vuurrood katoen met allerlei grillige figuren bedrukt, over de nachtjaponnen heen en vlogen naar beneden, haar bloote voeten in pantoffels. Daar kwamen ze de breede flauwverlichte trap afsnellen.

René, die juist de huiskamer in wilde gaan, bleef naar haar staan kijken, omdat ze zoo mooi waren en zoo bijzonder, net elfen uit tooversprookjes vond hij, nu ze heur blonde haren heelemaal los droegen, zoodat de lange strengels over haar borst en rug hingen en nu ze zoo vreemd gekleed waren in de zonderlinge, fladderende gewaden.

„Ach, waar is hij nu?"

„Ja, misschien op het dak van Welkers, zooals ik al zei — maar Welkers is al weg en de boel is gesloten. —"

„En waar woont hij?"

„Dat weet ik niet."

„Moeder, moeder, waar woont Welkers?"

„Maar kinderenlief, wat geeft die kat toch een opschudding! Al de buren komen in hun tuinen en hebben het over dat beest — en jullie zullen nog kou vatten, daarboven aan dat open raam in je nachtgoed — Welkers woont heelemaal achter de Veenkade, ik weet niet eens precies waar. René kan toch niet al die nieuwe straten gaan rondloopen om meneer Welkers te zoeken? Ga dus naar bed, morgen zullen we verder zien. —"

Er was iets in moeders stem, dat te kennen gaf, hoe weinig gehoorzaamheid ze op dit oogenblik van haar meisjes verwachtte.

„Maar moesje!" riep Lotje, „hoe kan ik nu slapen als ik weet, dat dat arme Topsietje daar gevangen zit, misschien wel in een strik of een klem, zonder eten of drinken — en als het dan eens ging regenen —"

Er kwamen tranen in Lotjes oogen en zelfs Greet lachte er haar niet om uit.

„Mevrouw," sprak René vastbesloten: „wilt u me tot ridder slaan van uw dochter Charlotte? Dan reis ik de wereld rond om haar poes terug te brengen, zooals Walewein naar het schaakbord zocht — ik wil wezen le bon chevalier sans peur, ni reproche —"

„Hè —?" vroeg Lotje nieuwsgierig.

„Ridder zonder vrees of blaam," lichtte Greet toe. „Zeg René, hoe weet je toch al die aardige dingen, die je zegt — leer ze mij ook eens —"

„Vanavond niet, hoor," viel Lotje angstig in de rede, bang, dat haar poes vergeten zou worden. „Laten we nu eerst te weten komen, waar Welkers woont en dan kan René daar om den sleutel van het achterhuis vragen. — Ga mee, naar boven, dan zal ik het aan de buren gaan vragen. —"

Ze nam Greet en René bij de hand en met hun drieën stoven ze de trap op, haar slaapkamer binnen. Toen trad ze vastberaden naar het open raam.

„O, 't is eigenlijk om je dood te lachen!" schaterde Greet. „De vorstin zal haar verzameld volk toespreken. — Zie, zij nadert het venster, buigt zich over tot haar getrouwen en haar heldere stem klinkt wijd in het rond: —"

„Ach, lieve meneer Kanter, weet u niet waar meneer Welkers woont?"

't Was een hoog meisjesstemmetje, dat klonk in de stille avondlucht. En uit een zwaar belommerden tuin steeg een grove mannenstem omhoog, dezelfde, die van leeuweriken-pastei en strikken had gesproken.

„Wel poppedijne, die woont aan het eind van het Christendom. Daar wou je toch niet heen? 't Is kinderen bedtijd en je moet er nog van groeien. Maar zijn knecht woont in de Casuaristraat en die heeft den sleutel."

„Hoera! hoera! hoera!" jubelden ze alle drie.

René liet er geen gras over groeien. Holderdebolder rende hij naar beneden, de deur uit.

Daar stonden de meisjes geleund tegen het raamkozijn en wachtten. Toen hervatten ze het gesprek weer:

„Topsy! Topsy!”

„Miauw, miauw!”

„Stil maar, mijn liefje! Nu wordt er voor je gezorgd. Zoet maar, mijn poesje!”

„Miauw! miauw!”

De duisternis daalde. Hoog, steil rees het achterhuis van Welkers omhoog, met muren als van een gevangenis, hier en daar een klein getralied venster erin. Scherp, zwart als inkt teekende het puntige dak zich af tegen de lucht, die nog gloeide van de gedaalde Meizon.

Bijna een half uur verliep en de stemmen der meisjes raakten vermoeid, klonken wat mat nu:

„Topsy — ach Topsietje —”

Greet hield haar oogen strak gericht op de maan, die stond boven het dak van dat hooge, steile achterhuis. Al naardat de hemel aan glans verloor, won de maan aan zilverblank licht.

Toen ineens greep ze Lotje bij den arm.

„Kijk eens!” zei ze verschrikt. Op het dak vertoonde zich een slanke gestalte, een silhouet tegen de glanzende lucht, een wonderlijke gestalte, als van een luchtgeest, zoo vlug, zoo lenig en sierlijk, zoo onbevreesd gaand door de goot van het hooge dak, of hij er over zweefde op de punten zijner vlugge voeten. — En toch was ’t een jongen van vleesch en bloed, een handige onversaagde jongen.

„René!” wilde Lotje roepen. Maar Greet klemde haar allebei de handen tegen den mond.

„In Godsnaam, zwijg!” riep ze, geheel ontsteld van angst. „Hij kan schrikken. — O, als hij valt — dan — dan wurg ik die ellendige kat!”

René ging op zijn hurken zitten in de goot, hield zich met een hand aan den rand vast en boog zich voorover, naar een gootbak, die een eind onder de dakgoot lag. —

„O, Groote God!” zei Greet langzaam, overluid en Lotje sidderde van angst. Daar hief hij zich weer op en riep luid den kant van hun ramen op:

„Hoera! Hoera! ik heb hem!”

Maar ze bleven stilstaan met de armen om elkaar heengeslagen en stemden niet in met zijn juichkreet. Ze zuchtten alleen van verlichting, en niet om de poes, maar om René. Nooit had Topsy hen zoo weinig kunnen schelen als op dat oogenblik. Ze huiverden en gingen naar de huiskamer terug.

„René heeft ’m,” vertelde Greet eenvoudig.

„Zoo — die goede jongen, om er zoo voor te loopen. —”

Tien minuten later, toen ze René terug zagen, nadat ze tien minuten hadden gehad om van haar ontsteltenis te bekomen, toen ze hem zagen in het gezellige licht van de huiskamer, met een heete kleur van opwinding en plezier, toen aanvaardde Lotje haar herwonnen schat toch met den juichkreet, waar René op gehoopt had. Maar Greet kon zelfs nu niet juichen.

Lotje overlaadde den Toppert met liefkoozingen, terwijl Greet met een onbedwingbaren lust kampte om hem van Lotje weg te rukken en hem af te ranselen. — Om zichzelf te kalmeeren, begon ze Lotje te plagen.

„Nare meid, je maakt me jaloersch! Ik wilde, dat je voor mij nog maar de helft van al die lieve woordjes had, die je aan dat kattebeest verspild. —”

„Nu, maar jij heb ook geen drie dagen in een gootbak gezeten,” verdedigde Lotje zich.

„Zeg Greet," troostte René haar; „wij hebben thuis een gootbak, een heelen grooten. Daar inviteer ik je drie dagen, dan kan Lotje eens laten zien, wat haar zuster wel van haar krijgt, na zooveel bitter lijden."

Toen schaterden ze allen en mevrouw Verbeek joeg René de deur uit en de meisjes naar bed.

VIJFDE HOOFDSTUK.

„Dat's niet eerlijk," zuchtte Greet, toen ze op school een stapel schriften zat te corrigeeren op een Woensdagmorgen, en de lucht zag betrekken.

„Dat's niet eerlijk! Nu heb ik er zoo op gehoopt, om met Lot en René een groote wandeling te doen — we moeten dien jongen inwijden in onze Hollandsche en Haagsche heerlijkheden. En nu gaat de lucht betrekken. Had ik dàt geweten vanochtend, dan was ik er vast alleen op uitgegaan. En nu dien stapel schriften nog! Als ik die niet had, ging ik dadelijk. Wat mankeerde ik toch om van Wijk aan te bieden de schriften voor hem te corrigeeren? — Ach, de stumpert heeft vanmiddag en vanavond les, zes uur nog, ik alleen maar vanavond."

Zoo zat de Komeet te redeneeren, nu eens mopperend, dan weer zichzelf de les lezend. Daar kwam van Wijk de trappen af. Greet, die al een heelen, heelen tijd alleen zat in de groote holle kleedkamer, riep hem binnen met een vriendelijk uitnoodigend gezicht.

„Kom eens hier, Albert!" Hij kwam binnen, eventjes om de deur met een gezicht, rood van het jachtende werken.

„Ik heb niet veel tijd, Greet!"

„Zoo — nu, schiet dan maar weer op —" beval Greet, gekwetst, dat hij niet blijder was met de uitnoodiging. Anders kon hij haar met zoo'n smeekend gezicht van haar werk houden of ophouden, als ze uit wilde gaan.

„Ben je mal? Zoo erg is 't niet. Wat had je?"

„Ik — o, zeg, wat deed de barometer vanochtend?"

„Achteruit!"

Greet stoof op, met zoo goed geveinsde verontwaardiging, dat zij er zelf plezier in had en Albert er van schrok.

„Akeligheid! De barometer loopt achteruit en in plaats me dat te zeggen, laat je toe, dat ik die schriften nakijk en dus binnen blijf. — Je had me moeten waarschuwen en zeggen: Neen, Komeetje, dat kan ik niet van je vergen. De barometer loopt achteruit, dus zet er den gang in en loop ook! Hier, schiet op met je schriften, ik wil ze niet meer hebben, hoor!"

„Lieve Hemel, Greet, ik moet nog al mijn sommen, ik heb waarachtig geen tijd voor dien rommel en je had toch gezegd, dat je 't doen zou! — Ach Greetje, ik zal je voortaan met iedere bibbering van den barometer op de hoogte houden, maar laat me nu niet in den steek!"

„Als mijnheer van Wijk even zijn oogen wilde gebruiken, voor hij zooveel woorden verspilde, zou hij gezien hebben, dat ze allemaal gecorrigeerd zijn. Ik heb gewerkt, dat mijn hoofd rookte."

„Kassian die Greet, hoe zal ik je mijn dank betalen?"

„Door je sommen op den parapluiebak te maken, en mijn dienst waar te nemen. Dan heb ik de eer je te groeten."

„Allo dan maar. Dag Komeet, val niet."

„Dat zeg je altijd. Lijk ik soms topzwaar? Hoe kom je toch zoo bezorgd?"

„Je lijkt me een dolle dries, die vergeet, dat haar rokken langer worden. — Je zult waarachtig nog eens een smak doen, Komeetje, die je heugen zal. — Ik zag je laatst de poort uitstuiven en ik dacht: O, wee, daar ligt ze. —"

„Kom, kom, een beetje behendigheid heb ik nog wel. Maar daar hoor ik den baas. Ik groet je. —"

En voort vloog ze met hoed en mantel onder den arm, maakte een heele straat verder pas toilet.

In éénen ren liep ze naar huis om Boy voor een wandelingetje af te halen, een heel kleintje maar. Half een moest ze aan de koffietafel zijn, en dan, als het weer het gedoogde, met Lotje en René erop uit.

Juichend huppelde Boy aan haar hand voort. Ze gingen het Korte Voorhout door, waar de kastanjeboomen nu uitgebloeid waren. Boy babbelde honderd uit. Toen ze de brug op wilden gaan, werden ze tegengehouden, omdat er juist een kinderbegrafenis passeerde, die langs de Koninginnegracht moest.

„Kijk eens!" riep Boy jubelend. „Een begrafenis! Een begrafenis!"

Greet schudde hem door elkaar en drukte zijn gezichtje in haar rokken, zoodat zijn kleine jubelende stem opeens versmoorde.

„Waarom doe je dat Greet?" vroeg hij, toen hij weer te voorschijn mocht komen. „Je hebt mijn neusje heelemaal pijn gedaan. —"

„Dat's niets, kleine schobbejak! Schaam je je niet, om zoo hard te roepen, als er een begrafenis voorbij gaat!"

„Maar 't *was* toch een begrafenis!" zei Boy, die nooit zoo heel gauw zijn mond hield. „Waarom is 't zoo'n gek klein koetsje? — Net een gewoon koetsje. —"

„Omdat er een lief klein jongetje in ligt — die hoeft zoo'n heele groote koets niet te hebben, dat zou zoo naar en veel te ruim zijn. — En dan zit zijn Papa bij hem in de koets en is erg treurig, omdat zijn klein, lief jongetje dood is. — En nu heeft die arme Papa opeens buiten een klein, levend jongetje hooren roepen: Een begrafenis! Een begrafenis! — net alsof 't een heel pretje is. — Zal je 't nooit meer doen, Boy?"

„Neen — Baby doet 't ook altijd."

„Dan moet jij tegen Baby zeggen, dat hij zijn mond moet houden. — Jij moet de wijste zijn, Boy. — Je bent nu vijf jaar geworden. —"

„Ja," antwoordde Boy schuldbewust en keek even met een ernstig gezichtje den lijkstoet na, die al een heel eind ver was. Och, 't was maar een armelijk begrafenisje. — Rossig waren de zwarte kleeden der paarden, kaal en versleten de rouwmantel van den koetsier. — Haast je, rep je — ging alles, omdat er maar zoo weinig voor betaald werd.

Dat liep Greet te bedenken, toen ze de Boschbrug overgingen en ze den kleinen somberen stoet nog even nazag. Er kwam een beetje bitterheid in haar meelijdend hartje, zooals kinderen wel meer voelen als ze zien, dat groote menschen lang zulke toonbeelden niet zijn als ze zich dat weleens voorgesteld hebben.

Greet dacht: „Als ik die paarden maar mennen mocht — ik heb 't bij tante in Gelderland weleens gedaan. — Als de jongens Durieux en Albert van Wijk het kleine kistje dragen mochten, en andere kinderen naast de portieren gaan, dan zouden we wel langzaam en plechtig dat kleine doode arme-kindje naar zijn grafje brengen. *Wij* zouden ons niet haasten, al hadden we nòg zooveel te doen. En geld hoefden we heelemaal niet te hebben. En zoo doen nu de groote menschen. —"

Toen voelde ze zich aan haar hand trekken en Boy, die als bij instinct begreep, dat er iets niet in den haak was met dat harde loopen van den somberen stoet vroeg droevig:

„Waarom loopen ze zoo hard met dat arme kleine jongetje?"

Greet schrok van zijn treurig gezichtje. Als een echte aanstaande onderwijzeres wist ze, dat Boy hier niets vermoeden mocht van de ware reden dezer oneerbiedigheid. Zij zette een vroolijk gezicht en antwoordde opgewekt:

„Wel, dat kleine jongetje wil zoo heel graag gauw in den Hemel zijn en nu loopen die menschen zoo hard als ze maar kunnen. — Ze kunnen niet op een drafje loopen, want 't is een heel lange weg —"

„Willen groote menschen dan niet graag in den Hemel komen?" vroeg Boy en zette een paar vraag-oogen, zoo verwonderd en gretig om te weten, dat Greet verlegen voor die oogen werd. „Laatst, toen werd een mijnheer begraven van 't Plein, en toen liepen ze zóó — zóó. — Ik was een knecht van een koetsdeur. —"

En hij liep met heele langzame, plechtige, groote stappen vooruit.

Arme Greet! Ze vond het een heel moeilijk baantje, haar baantje op dat oogenblik, daar op de Boschlaan. Ze maakte er zich met een aardigheid van af, stormde op Boy los, tilde hem hoog op en snelde met hem weg, onder 't roepen van: „En zóo loopen wij! Zoo! zoo! Hoera! We waren de paarden van de koningin, hup, hup, hup!"

Dat beviel Boy wel. Hij spartelde zich los uit Greets handen en zette de comedie voort: „Ik was de voorrijder van de koningin!”

Daar ging hij, mennend zijn vurig paard, dat zijn petje afvloog. Greet raapte het op, droeg het hem na en was heel blij, dat ze van verderen tekst en uitleggingen verschoond kon blijven.

Ach, lieve ziel, wat goot het om één uur! Greet gaf Bets, die toch naar boven moest, de boodschap voor René mee, dat er van uitgaan niets kon komen en Bets kon heel gemakkelijk haar boodschap overbrengen, want René stond al klaar aan hun dakraam, gereed om zijn tijding te roepen tegen de eerste de beste, die zich op den burenzolder zou vertoonen.

Greet zat in de huiskamer te lezen en keek telkens met een ontstemd gezicht van haar boek op. Brrr — dat kletterde tegen de ruiten, dat danste als bellen op de straat! — Brrr — alles nat —

Jaap kwam langs haar knieën strijken, verlangend naar een liefkoozing, en ze stak de hand al naar hem uit om hem die te geven. Maar ze bemerkte opeens, dat hij niet al te schoon was en het schoot haar te binnen, dat zij en Lotje, die de honden verzorgen moesten, door hun nieuwe aardige handwerkjes den wettelijken termijn der hondenwassching al hadden laten verstrijken.

Ze besloot maar dadelijk, nu toch alles en alles nat om hen heen was, de honden vanmiddag eens te poedelen. Nu hoefden ze niet op een straal water te zien, waarlijk niet.

Ze vloog overeind, zeer ingenomen met haar plan en riep aan de trap luidkeels om Lotje.

Deze boog zich over de leuning en vroeg: „Is er brand, Komeet?”

„Neen, maar we zullen evenveel water noodig hebben, alsof er brand was!” antwoordde Greta geheimzinnig.

„Top! We gaan de honden wasschen!” jubelde Lotje. „Ik zal gauw de hondenjurken opzoeken, pak jij dan Jaap en Tom op!”

Jaap, dat was gauw genoeg gedaan. Die was Greet nageloopen en ze had ’m dus maar op te pakken en met hem naar boven te snellen. Ze wierp hem op zolder neer, dat hij nog een eind verder gleed en Greta goedkeurend hem nariep: „Goed zoo, glijd nog maar eens lekker. Maar als je straks je schoone velletje aan hebt, dan loopen, mijn hondje!”

Zij weg weer om Tom op te zoeken.

Tom speelde met Baby en samen rolden en buitelden ze om en om.

„Lieveling,” begon Greet zoetjes: „Mag ik den hond hebben? Laat ’m dan eens even los met je kleine knijpertjes! —”

„Neen! neen!” stribbelde Baby tegen. „Wil met hondje pelen, zoet hondje. —”

„Baby mag straks met ’t hondje spelen, maar het hondje moet eerst gewasschen worden. — O, wat een vies hondje!”

En met allerlei vleiende woordjes en liefkoozende beweginkjes trachtte Greet de handjes van Baby uit Toms krullen te krijgen.

„Wil niet, dat mijn hondje gewasschen wordt! Is niet vuil hondje! Jij vuile zus ben —”

„Nu, liefje, dan zal ik me ook wel wasschen,” troostte Greet. „Laat nu los, anders doe je het arme hondje pijn —”

Greet sloeg haar armen vastbesloten om Tom heen. En toen Baby, kribberig door den somberen regendag, niet los wilde laten, stond ze met een rukje opeens overeind —

Gegil van Baby, die de krullen uit zijn handjes voelde glippen — gejank van Tom, die allesbehalve geaaid was geworden, triomfgeschreeuw van juffrouw Verbeek, die met haar buit naar boven snelde en Tom naast Jaap over den zolder wierp.

De deur dicht — en toen gingen de zussen zich steken in hun hondenkleedij, twee babyjurken van gewoon beddetijk, wit en blauw geruit, die heel potsierlijk stonden en van de vlugge meisjesfiguurtjes paljassen maakten. Om die bewerking te voltooien, en ook, om hun haar veilig en netjes op te bergen, dat 't niet over de natte, spartelende honden zou slieren, droegen ze als mutsje een geruit sloopje van een poppenbedje, en zoo hadden ze al menigen middag samen geploeterd om hun lieve beestjes de zegeningen der reinheid deelachtig te doen worden.

Toen Greet toilet gemaakt had, ging ze naar beneden, naar de badkamer. Een emmer werd onder den kraan gezet, het water kletterde er in neer en ze riep naar boven, naar de grijsgeverfde zoldering:

„Al klaar!"

Daar week de zoldering gedeeltelijk; daar werd den blik doortocht gegund tot in de zolderruimte, tot in de hanebalken. Lotje stond bij het luik, boog zich voorover en nam den emmer aan, dien Greet haar hijgend toereikte, nadat ze op een stoel geklommen was.

Boven plaste Lotje het water neer in het hondenbadje, reikte den leegen emmer weer aan haar zus toe en hijgend en zuchtend werd de karwei voortgezet tot Lotje van boven riep: „Vol!"

Toen sprong Greet van haar stoel, haalde een tweeden emmer, tilde den eersten weer vol naar boven.

Lotjes handen trilden al van vermoeidheid, toen ze den emmer aannam en vol neerzette.

„Ik kan haast niet meer!" zuchtte ze.

„Je moet toch nog hoor! Nog ééntje! Kom, als een knappe meid! Je hebt nog geen druppeltje gemorst, ik ben nog zoo droog als kurk. Nu netjes aanpakken — Een ootje — twee ootje —"

Greet zette haar handen onder den emmer en wilde zoo haar zusje helpen, dat met haar kleine, vermoeide, door het hengsel bezeerde handen den laatsten veel zwaarderen emmer naar boven moest hijschen —

En net had ze haar slotkreet „Adriesekootje!" op de lippen of ze voelde tot haar ontzetting, dat ze harder duwde dan Lotje trok — de emmer kantelde en een golf water plaste omlaag, op Greets hoofd en schouders. Verblind door het water sprong ze luk-raak van den stoel af en had de tegenwoordigheid van geest om onder het luik weg te komen, steunend: „Hou den emmer vast —"

Maar die tegenwoordigheid van geest had Lotje daarboven ook gehad en daarom bleef dit voorval een der huisgrappen, waar ze wekenlang om proesten moesten —

Lotje had ondanks vermoeidheid en schrik het hengsel van den emmer niet losgelaten en daardoor de arme Komeet buiten een zeer groot gevaar gehouden, 't gevaar om den zwaren keukenemmer op 't hoofd te krijgen. Nu lag ze op haar knieën bij het open luik, onmachtig van vermoeidheid, onmachtig van het lachen om die golf, die opeens op Greet geplast was en haar heele bewustzijn had tot middelpunt het hengsel van den emmer, waarom ze haar kleine handen geklemd hield —

Van al de levende dingen op de wereld bestonden voor haar gedurende deze gedenkwaardige seconden alleen maar twee kleine blauwgeknepen handen; van al de doode dingen nog maar een rond, ijzeren emmerhengsel —

Toen Greet de oogen weer op kon slaan, nadat ze even geblazen had als een natte poes, zag ze den emmer dreigend in 't open luik hangen.

„Haal dien emmer toch op, Lot!" schreeuwde ze.

„Ik kan niet meer!" klonk een benauwde stem van boven, half verstikt door het lachen. „Mijn handen worden langzaam afgezet, geloof ik — Ze hooren al bij den emmer — ze zijn niet eens meer van mij — o, mijn lieve, arme handjes —!"

„Ja," berekende Greet hardop. „Eer ik boven ben, is 't toch te laat. Wat zal ik me daarom haasten! Laat in Godsnaam den emmer maar vallen, Lot — ik durf 'm heusch niet meer aannemen —"

„Meid, berg je lijf!" riep Lotje, als een jeugdige vrouwelijke van Speyck. „Een, twee, drie — in Godsnaam!"

Toen was het of de wereld verging —

Een slag, dat 't huis er van dreunde, nagerinkel, doordat de emmer om en om tegen het zinken bad rolde, gekraak van brekend hout, een zondvloed, die aan Greet nat maakte, wat nog droog was —

Toen kreten van schrik in huis, en galoppeerende voeten naar de plaats des onheils.

Daar kwam vader de badkamer binnen en moeder en Bets en de meid en Boy was ook al in aantocht — Ze bleven allemaal staan, stom-verbaasd over het schouwspel, dat zich aan hun blikken vertoonde: een groote emmer, gedeukt en gehavend op den vloer — een stoel in stukken, de grond drijvend van het water, en dan tegen den muur de arme Komeet, druip- en druipnat, tot de twee punten van haar malle muts, en zoo ontsteld en verschrikt, dat je lachen moest om haar gezicht alleen.

„We wilden de honden wasschen," was al wat ze ter verklaring kon uitbrengen.

„De honden?" vroeg Bets onnoozel. „Er is er maar een gewasschen, zie ik. Een groote, langharige — O Greetje, o Komeetje!"

Maar uit het luik keek een tweede verschrikt gelaat, boven een droog harlekijnenpak, onder een droge, malle muts, en een stem, nog bibberend van het lachen en van den schrik gaf een verklaring —

„Ik zou de honden nu maar aan hun lot overlaten," raadde moeder.

„Voor geen geld —" steunde Greet. „Ik ben nu toch nat — Als we eventjes een beetje bekomen zijn, zullen we het zaakje toch maar aanpakken, hè Lot?"

„Als we een beetje bekomen zijn, hoor!" stemde Lotje angstig toe.

Greet stond op en ging naar boven, dwars door de menschen heen, die aan haar plukten om te voelen, hoe nat ze was. Boven gekomen, wierp ze zich languit op den planken vloer en Lotje kwam bij haar liggen. Hè, dat 's zoo verrukkelijk, als je zoo verschrikkelijk moe bent en je kunt je zoo eens even uitstrekken op een heelen harden vloer, zoodat je met ieder van je botjes den grond voelt —

Jaap en Tom bleven saampjes heel samenzweerderig in een hoekje van den zolder. Ze hadden het gevulde bad al gezien en waardeerden maar half de moeite, die hun meesteressen zich voor hun schoon velletje gaven.

Eindelijk waren Greet en Lotje uitgerust. En tegelijk opstuivend van hun hard leger, grepen ze ieder een hond en een doek. De zeep, de schuiers en het kruikje creosot had Lotje al bij elkaar gezet.

En daar begon het spelletje. Ze stonden ieder aan een kant van het hondenbad, een afgedankt gewoon bad en ze hadden dus ruimte en water genoeg. Eerst wreven ze hun patiënt heelemaal met een doornatten doek af, zoodat ieder haartje flink nat was. Daarna zeepten ze den hond in met een schuier met groene zeep en wreven en wreven, tot ze van hun lieveling een reuzensneeuwbal hadden gemaakt. Dat was altijd een wedstrijd tusschen hun beiden, wie den mooisten, gelijksten, witsten sneeuwbal kreeg. En het was een moeilijk karweitje, want de honden spartelden allerverschrikkelijkst tegen, zoodat het schuim de meisjes als sneeuwvlokken om de ooren stoof en ze proestend en wel nog op haar eigen oogen moesten passen.

Omdat Greets lichamelijke kracht natuurlijk grooter was dan die van Lotje, had Greet steeds den ouden, weerspannigen Tom voor haar rekening. En tusschen haar en den ouden heer was het keer op keer een gevecht op leven en dood. Als hij dan ten einde raad ging knauwen, dan stopte ze hem opeens den bek vol zeepschuim. Daar had hij zoo'n hekel aan, dat hij het bijten gauw liet. Dan mocht hij wat water drinken en de vrede was weer geteekend.

Na het schuimen, het onderdompelen. Dat was toch zoo koddig! De werksters hielden twee reuzensneeuwballen boven water — plomp — gingen ze erin — het water bruiste van de zeep, troebele golven plasten rond om de beestjes en weg waren de sneeuwballen! Daarna begoot ieder zijn patiënt met creosot en ze werden

voor de tweede maal ondergedompeld en dit keer aan hun lot overgelaten in 't bad.

Nu was het een sauve qui peut voor de meisjes.

Want de honden zouden zich gaan uitschudden, en, hoe nat de hondenwaschvrouwen ook waren, het hoorde tot de amusementen van de hondenwasscherij om te doen, alsof je doodsbang was voor een druppeltje en gauw te maken, dat je wegkwam, de hanebalken in, waarvoor al een heele stellage gereed stond. De waschkist en daarop een tafel, en daarop een stoel —

Lotje was het eerst boven en kroop toen nog een heel eind verder de balken langs. Greet voegde zich bij haar en ze deden met bungelende beenen net of ze hoog en droog zaten. Hoog, dat was waar. Droog, dat liet te wenschen over.

De honden vlogen het bad uit, half dol van blijdschap met hun verkregen vrijheid. Ze buitelden over den zolder heen en schudden zich iederen keer, dat het om hen sputterde van het water. En buiten ruischte de regen, altijd door — Wat een water, lieve menschenkinderen, wat een water!

Daar hoorden ze René's stem roepen: „Is daar iemand?"

„Ja! wij!" antwoordde Greet.

„Waar zitten jullie?"

„In de hanebalken, hoog en droog."

„Kom er eens af."

„Dank je. We hebben geldige reden om te weigeren. Kom jij liever bij ons."

„Wacht dan even, dan loop ik naar beneden en buitenom."

„Waarom kom je niet over het dak?"

„Wel, ik kan toch met mijn natte schoenen en kleeren niet bij jullie komen op zolder."

„Kom maar gerust; hier wordt niemand droger dan druipnat toegelaten."

„Hè, watte?"

„Natte katten," proestte Greet, het leuk vindend, dat een flauwiteitje zoo net van pas kon komen. „Kom nu maar —!"

Plons! daar hoorden zij hem in de goot stappen. 't Water spatte op onder zijn voeten. Eenige seconden later sprong hij naar binnen en liep den zolder op in de richting van het geluid harer stemmen.

„Wat hebben jullie hier uitgevoerd? 't Drijft hier. En Jaap en Tom hebben wind in hun kop, geloof ik — Kom eens hier Jaap, oude jongen — Brrr — je drijft ook al — Goeden middag!"

Maar zijn groet bleef hem in de keel steken, door wat hij daar zag, boven in de balken. Twee potsierlijke gedaanten, met mutsen op als booze geesten in tooversprookjes, met dwaze jurken en het water droop er uit, heel kalmpjes — En de ondeugende gezichten, die hem zoo lachend aankeken van onder die gekke mutsen, waren zoo eigenaardig rood en frisch, als gezichten, die lang achtereen met het water omgegaan hadden.

„Mon Dieu, mon Dieu — wat hebben jullie uitgevoerd?"

„De honden gewasschen meneertje, en jij?"

„Ik — ik heb bloemen geschilderd —"

„Ziedaar het onderscheid!" riep Greta op plechtigen toon, alsof de hanebalken een kansel en haar kussensloop-hondenjurk een toga was. „Ziedaar dan het onderscheid! Lotje en Greet wasschen honden — en René schildert bloemen —"

Toen met echt meisjesachtige nieuwsgierigheid:

„Mag ik eens komen kijken?"

„Ik ook?" vroeg Lotje.

„Goed, ga dan maar dadelijk mee."

„Wat? In deze pakken? We moeten ons eerst verkleeden en den boel opruimen. Ik begin wezenlijk te bibberen in mijn nattigheid. — En dan komen we deftig door de voordeur binnen, want als we weer droog zijn, krijg je me niet door de goot. — Een, twee, drie — hoepla!"

Ze sprongen uit de balken, lachend om René, die hen verschrikt wilde opvangen, liefst allebei tegelijk.

„Nu, heb nog een uurtje geduld en ga zelf door de huizen terug, want je mag met je natte gootschoenen niet op jullie schoonen, drogen zolder komen, hoor! Adieu, tot straks —"

Ze begonnen den boel op te ruimen, hoosden het bad leeg in de goot en dweilden als volleerde schoonmaaksters den zolder op.

Bijna een uur later meldden ze zich, aan de huisdeur bellend, bij de buren. René zelf deed open en had schik in de volledige herschepping, die zijn buurmeisjes hadden ondergaan. Daarnet twee malle paljassen en nu twee keurige figuurtjes, het lange blonde haar los over den rug, met een enkelen kleurigen strik boven het oor, om het haar uit hare gezichten te houden.

„Nu zal ik je eens in mijn atelier brengen, daar ben jullie nog niet geweest."

Hij nam hen mee naar een kleine kamer op den zolder afgeschoten. 't Was er heel licht, zelfs op dien regenmiddag, want 't had breede, openslaande ramen. 't Zag er half kunstenaarsachtig, half jongensachtig uit.

Een groote tafel stond er, beladen met verftubes, penseelen, paletten — In den hoek een paar rackets en tennisschoenen zoo maar neergegooid. Aan den wand ontelbare schetsen en aquarellen en zoo maar wat krabbels, maar ook dolle reclameprenten, waar je om gieren moest — En dan tegen een zijwand, alleen, een wondermooie plaat in een dofgouden lijst — een klein bloemenmeisje voorstellend. Ze liep gebogen onder een korf met bloemen, die ze op den rug droeg — Ze droeg slordige kleertjes, ze had slordig ongekamd haar, maar het gezichtje glansde van een wonderbare, droevige schoonheid, en de oogen, blauw als korenbloemen, zagen zoo smeekend op, dat Lotje en Greet lang bleven staren, hun klare heldere oogen geboeid door die van het havelooze bloemenkind.

„A penny a bunch!" zeiden de halfgeopende lippen dringend.

„En daar op dien ezel, met dat doek erover, wat is dat, René?" vroeg Lotje.

„Toe, kijk daar liever niet naar," zei René verlegen, maar beslist. „'t Is nog niet af —"

En opeens voelde hij zulk een onweerstaanbare begeerte, om Lotje weg te jagen, het doek er af te nemen en zijn werk aan Greet te laten zien, dat een heete blos hem naar 't gelaat vloog.

Greet meende, dat hij verlegen was geworden, omdat hij had moeten weigeren en ze zei om hem te redden, grappig verontwaardigd tegen Lotje:

„Hoe kun je nu bij een kunstenaar vragen naar iets, dat achter een doek verscholen zit? Dat heb je nu toch bij onze zuster, onze kunstenares, geleerd. Laatst nog, toen we ons verstout hadden om het doek weg te trekken, toen zat die leelijke oude bedelaar

op het Plein er achter, en hij had twee neuzen — Bets had geen tijd gehad om de eene, de foute, weg te doen — alsof hij aan zijn eigen neus niet genoeg had gehad —"

Maar ze voelde opeens, dat René's blik vreemd op haar rustte en ze zag, dat hij zijn lippen op elkaar geklemd hield, alsof hem iets heel erg pijn deed en hij het toch niet kon laten merken —

Toen begreep Greet plotseling wat er achter dat doek verborgen was, en een heete blos vloog ook naar háar wangen —

Lotje, die van dat alles, — met de onbezorgdheid der jeugd, dacht Greta benijdend, — niets gemerkt had, uitte nu een luiden kreet van bewondering. Ze had het werk ontdekt, waar René juist aan bezig was. In een vaas stond een enkele tak rhododendron, een laatste uit hun tuin. Vol en weelderig schikten de donkerpurpere bloemen zich tot een reuzenbloem, geheel omkranst door de donkergroene bladeren.

En daar, op tafel, lag een blad zwaar papier en de reuzenbloem was ook daarop verschenen, bloeiend in al de weelde en den rijkdom van zijn geheimzinnige, mooie kleur —

„O Lotje!" zei Greet.

„Ach Greetje —" zuchtte Lotje.

René moest lachen om dien zucht. 't Beteekende: „Ik domme, domme gans! Jij knappe, knappe jongen! —"

„Malle meid!" riep René. „Jij zult toch wel weer wat anders heel goed kennen —"

„Ik blijf van 't jaar zitten op school," sprak Lotje met bevende lippen.

Ja, daar wisten ze geen van allen nog wat op te zeggen.

Greet had erg graag Lotje een hartelijken zoen gegeven op dat oogenblik, en ze had het zeker gedaan, als ze alleen waren geweest, maar nu zou Lotje zoo verlegen worden, dat ze moest gaan schreien.

René snuffelde in een portefeuille en nam er een zwaar blad papier uit. Hij hield het eerst met den witten kant naar Lotje toe en draaide 't toen om. En ze moest weer lachen, omdat de asters, die er op geschilderd waren, licht paars op een donkeren achtergrond, zoo frisch en stevig bloeiden —

„Hé, hoe mooi,” zei ze.

„Die mag jij hebben, Lotte, ter herinnering aan je eerste bezoek op mijn atelier.”

Naast Lotjes kreet van verrukking klonk een koddige zucht van begeerigheid en blijdschap van Greet. Ze begreep wel, dat er voor haar nu ook wel wat zou overschieten, wat moois —

„O, jou hebberige meid!” sprak René bestraffend. „Maar jij zult er zoo gemakkelijk niet aankomen. Jij moet nog eens terugkomen, om voor Papa en mij thee te schenken — vanavond.”

Hij sprak schertsend, maar zijn oogen waren strak gericht op den ezel met den doek erover.

„Ik kom,” zei Greet. „Voor een aquarelletje kom ik desnoods een heel jaar iederen avond theeschenken, als ik maar geen les had — Vanavond tegen half acht ben ik bij je. Ik heb eerst nog les —”

Dien avond was ze om half acht present.

„Ik heb de thee nog niet gezet,” zei René. „En we zullen Papa nog maar aan zijn werk laten, want ik wilde je even mee hebben naar mijn kamertje.”

Ze ging mee, met een lichte ontroering in zich, om

wat ze zien zou, met een beetje trots ook, omdat ze voelde, dat ze in vertrouwen genomen werd, in het vertrouwen van een eenzamen, moederloozen knaap.

Toen traden ze voor den ezel en zwijgend nam hij den doek weg.

Uit een grijzen achtergrond maakte zich een lief vrouwengelaat los — 't stond er nog met weifelende omtrekken, doch hoe langer Greet er naar keek, hoe duidelijker het beeld werd, dat ze kreeg van — René's moeder.

„'t Is nog niet klaar — Het komt misschien wel nooit klaar,” sprak hij zacht. „Ik schilder het uit mijn geheugen — en 't is zoo moeilijk om het gelijkend te krijgen — Soms 's nachts, heb ik haar gelaat zoo duidelijk en precies voor oogen, dat ik denk: Nu móet het me lukken. En dan probeer ik te gaan werken — bij de lamp — en dan lijkt 't soms naar niets en ik begrijp maar niet, hoe het toch mogelijk is, als je 't zóo, zóo heel precies voor je hebt, zooals ik nu jouw gezicht heb — O, daar wordt je gek van —”

Ze zei niets. Ze zag maar naar het portret, en dan weer naar zijn somber gelaat. Ze vond 't vreemd, dat ze geen behoefte voelde om te schreien. Dit alles was toch zoo héel, heel droevig, zoo droevig, als ze nog niet had gedacht, dat er iets wezen kon op de lieve, vroolijke wereld —

Maar hij verlangde geen tranen en geen woorden. Tranen vooral niet. Wat had een jongen als hij, die al denken moest als een man, handelen als een man, zorg dragen als een man, wat had zoo'n jongen aan tranen? Hij had veel meer aan dien innigen blik uit haar oogen, die hem zei: „Ik begrijp alles volmaakt goed, wat er in je omgaat. En als je soms hulp noodig mocht hebben, dan zal ik je kunnen helpen!"

Dit was al hulp, zoo vertrouwelijk samen te zijn en je liefste werk te laten zien en te merken, dat 't goed en mooi gevonden wordt!

En toen ineens, voelde hij, dat dit meisje waardig was, om den schat van hun huis te zien, den schat, die alleen nog maar onder de oogen van hen vieren was gekomen.

„Ga nu mee, Greet — er is nog meer, dat je zien moet, jij alleen. Onthoud dat."

Hij bracht haar naar beneden, in den kleinen salon. 't Was er al te duister, om iets goed te zien, en hij stak een paar kaarsen op in een koperen, veelarmigen luchter aan den wand.

Toen ontsloot hij de gebeeldhouwde bovendeuren van een diepe eikenhouten kast. En Greet zag.

Ze vouwde haar handen tegen haar borst in diepe, heilige ontroering.

In de kast, lichthellend, lag een kussen van donkerviolet fluweel. En daarop van albast het profiel van een zacht, lief vrouwengelaat, zóó, alsof 't de beeldenaar was van een reuzengroote medaille.

Hoe fijn waren de trekken om den kleinen mond — Hoe meesterlijk was weergegeven de teere buiging van den slanken hals, het zware golven van het eenvoudig opgemaakte haar, dat in dikke vlechten rustte tegen het achterhoofd —

„Dit is Papa's meesterstuk," fluisterde René. „En onze harteschat —"

Temidden van haar diepe ontroering bedacht Greet toch nog, hoe goed René op weg was naar de gelijkenis van zijn portret.

Hun theeuurtje was stil, heel stil. Greet voelde zich zoo vreemd tegenover die twee, net alsof ze zich schaamde, een levend meisje te zijn en zich te bevinden rond dezen, wier hart en ziel met een doode vervuld waren. 't Leek haar telkens, of ze maar weg moest gaan en hen niet moest storen in hun gedachten aan de doode en vooral geen genegenheid van hen winnen, want die kwam de doode toe!

Maar toen ze 's avonds in bed lag en toch eens ferm gehuild had, als weerslag op de groote, diepe, vreemde ontroeringen, toen ze eens als een echt levend menschenkind, met een levendige ziel en een jong, krachtig hart het woest uitgesnikt had en heftig geroepen: „Waarom, waarom moesten zij toch zoo'n verdriet hebben? Waarom mocht hun lieve moeder daar niet blijven?" — toen werd ze weer een verstandig meisje en bedacht, dat ze wel degelijk behoorde te komen in het huis ernaast, zij en haar zusters en haar kleine, dartele broertjes! Want dat het wél heel goed was voor die arme vier treurenden om een doode, als ze eens levenden om hen hadden! Heel goed, en heel noodig zelfs, voor de jongens!

ZESDE HOOFDSTUK.

„Van toen af," schreef Greet in haar dagboek, „deed de kunst bij ons zijn intrede."

Ze had gelijk. In Lotje en in haar ook was de lust gevaren om ook eens iets moois te kunnen maken.

Ze beleden aan René hun groot verlangen en hij zei:

„Wel, kom eens probeeren bij me, of je ook niet wat teekenen kan. Jullie leeren toch teekenen op school?"

„Pff —" deed Lotje minachtend, „rechtelijnen en cirkels — daar is niets aan. Neen, ik wil wat teekenen, dat bestaat."

„En jij Komeetje, je bent nu al zoo'n groote meid, en jij hebt al zoo lang teekenen geleerd — Hoe sta jij er mee?"

„O, Hemel!" riep Greta, en stak afwerend de beide handen uit. „Teekenen wil ik niet, voor geen wereldsch goed niet! Er is niets ter wereld, wat me zooveel tranen heeft gekost als teekenen, uitgezonderd pianospelen dan! Teekenen! Zwijg stil — Mijn Dinsdagmiddag-teekenles van twee uren lang zou een foltering zijn, als Albert van Wijk niet in mijn buurt zat en de „meester" beter oplette. Nu babbelen we den heelen tijd en hij trakteert me soms op chocolaadjes en ik schrijf mijn algebrasommen over voor dien avond. Je weet, hij is op de les twee klassen hooger dan ik, dus hij schudt al de algebra zoo maar uit zijn mouw!"

„Maar wat voer je dan uit, twee uur lang? Je moet toch teekenen, als je teekenles hebt?"

„Zeg, met onwillige honden is het kwaad hazen vangen. Ik wil gewoon niet, en zet net ééne rechte lijn, en kom nooit verder."

„Wat krijg je dan voor cijfers?"

„Nullen, of een één voor de moeite, zooals Oom Bob zegt, zoo noemen we onzen teekenleeraar!"

„En als je nu examen moet doen over twee jaar, dan moet je toch kunnen teekenen? Wat doe je dan?"

„Wel — dan wil ik ook niet. Dan ga ik drie kwartier uitrusten, met één lijn op mijn papier."

„En wat krijg je dan voor een cijfer?"

„Een nul, of een één voor de moeite," antwoordde Greet lachend. „Je mag één onvoldoend cijfer stellig hebben op je examen en ik zal wel maken, dat teekenen mijn eenige onvoldoende is. Hoor eens, jij teekenaar, schilder, en onthoud 't nu eens: Als het er niet in zit, het teekenen of liever den aanleg, dan krijg je 't er niet in ook. Wij, kinderen, zouden vrij wat minder verdriet hebben op de wereld, als de groote menschen daar eens om dachten. Door een wonderlijke speling van het toeval wilde Pa juist zoo heel graag hebben, dat ik goed teekenen leerde. En toen deed hij me, toen ik zes jaar was, op een aparte teekenles. Dan moest ik, arm klein ding, als alle andere kinderen Woensdagsmiddag, vrij hadden, naar de teekenles, met zoo'n groote portefeuille onder mijn arm, dat ik niet eens bij 't handvat kon — En dan moest ik lijnen zetten met houtskool, en ik was zoo vies van dat zwarte goed — en ik had een wiek natuurlijk om uit te vegen, en ik was zoo vies van die wiek — bah! Een stuk van een dooden vogel in je hand — De plek, waar hij mee vast had gezeten aan het vogellijfje, was omgelakt, maar de lak brak eraf en ik zag die plek — En ik kon niet nalaten die plek onder mijn neus te houden en dan draaide mijn klein hartje in mijn borstje om — O, alles was vies en ellendig! Er was een groote jongen en zijn groote zus en die konden al zoo prachtig teekenen — tenminste, zoo vond Pa 't. Ze teekenden dikke, bloote menschenvoeten en ze deden het zoo precies, dat op papier de voet er als 't ware oplag — Ze gingen te werk met allerlei vieze zwarte dingen, conté en doezelkrijt — O, doezelkrijt, daar werd ik gewoon wit van, zoo vies vond ik dat! Dan smeerden ze 't op een boekje met twee schoone zeemenlapjes, 't eenige schoone, heldere, wijd en zijd in den omtrek — En dan werden die lapjes ook alweer vies — Dik zwart — En dan knedderden ze daarop met dikke zeemen dotten en smeerden 't weer op het papier en dan zagen de handen eruit — om weg te loopen — O fiese poeaa —!"

Greet rilde bij het herdenken harer kinderellenden en René lachte, dat hij schaterde. Hij had natuurlijk dat alles ook meegemaakt, maar 't nooit van zijn levensdagen vies gevonden —

„Hoe kom je toch op 't malle idee, dat 't vies is?"

„Dat weet ik niet. Ik vond het nu eenmaal zoo. Ik bad en smeekte om van de teekenles af te mogen, maar het hielp me niet. Eens zelfs vroeg ik voor mijn verjaardag een papiertje, waarop zou staan, dat ik niet meer naar teekenles hoefde — en dan hoefde ik niets, niets

anders te hebben — Maar het hielp niet, op teekenles moest ik blijven — O, ik heb die lessen zoo verfoeid, zoo gehaat, als groote menschen niet weten, dat kinderen haten en verfoeien kunnen —

Twee jaar heeft mijn ellende geduurd, toen kwam ik in de derde klasse en moest naar de handwerkles — Zie je, dat vond ik heerlijk — daar had ik mijn vrijen middag best voor over, en nu kun je geen handwerk verzinnen, zoo krom of zoo scheef als je wilt, nuttig of fraai, antiek of modern, of ik ken 't, of zie kans 't in een paar uur te leeren — En pianospelen, daar heb ik ook vaak om gehuild, maar dat was alleen uit ongeduld en booze kinderachtigheid. Daar had ik wel aanleg voor. Dat zag mijn juffrouw heel goed in en bleef volhouden met de lessen, al moet ze Jobs geduld en Salomo's wijsheid hebben gehad — En dat kan ik nu ook tamelijk, en ik vind het prettig ook — Mijn eigen kindertjes mogen wel blij zijn, later, dat hun mama eerst zelf al die akelige katten uit den boom heeft moeten zien, want nu zullen zij heel wat kwellingen minder te verduren hebben dan hun moeder! Als ik zie, dat ze geen aanleg voor teekenen hebben, dan hoeven ze niet, en als ze geen aanleg voor piano hebben, dan hoeven ze niet —

Dus Reneetje, teekenen, daar blijf je me mee van 't lijf. Maar weet je, wat ik wel leeren wil, dat houtsnijden — Kerbschnitt —"

„O, Greta, dan moet je toch weer kunnen teekenen!" plaagde René triomfantelijk. „Hoe kom je anders aan je patronen?"

„Die koop ik," zei ze beslist. „In dien modelwinkel in de Molenstraat. En anders sluit ik met Lotje een verbond — Die teekent als de beste — en dan maakt zij de patronen en ik snij en kerf — Mag jouw kamertje onze werkkamer worden? Want 't ziet er hier wel naar uit, dat we rommel mogen maken, net als op Bets' atelier — maar die jaagt ons weg en zegt, dat we haar storen —"

„Mijn werkhok is ten allen tijde tot jullie beschikking. Wanneer zal de eerste les gegeven worden? Aan mejuffrouw Charlotte Verbeek dus in bloemschilderen en aan mejuffouw Margaretha in Kerbschnitt?"

„Aanstaanden Vrijdagavond na zevenen, als er niets tusschen komt."

„Afgesproken."

Er kwam wel wat tusschen. 't Was al Juni: nog een week of vier en de overgang op Lotjes school zou plaats hebben. Lotje wist, dat ze dom was; Lotje wist, dat ze zou blijven zitten, maar nu het spook zich al dreigender en dreigender vertoonde en er door de repetities al meer en meer uren kwamen, waarin Lotje zoo wanhopig voelde, hòe dom ze was, nu was dat niets prettig.

Dien Vrijdagmiddag kwam Lotje heelemaal in de war, schreiend en snikkend thuis. Ze hadden geschiedenis repetitie gehad en ze had niets geweten, letterlijk niets. Ah bah! al die oude lang-doodgegane menschen, wat kon het haar schelen, wat die hadden uitgevoerd! Als je kwam om een verhaal van Boy's en Baby's verloopen levensjaren, dan zou ze je dat wel geven, tot in alle kleine bijzonderheden. Ze begreep niet, dat Juf dwepen kon met een geuzenpenning — Ze wist niets van geuzen af — Die waren al lang dood en begraven — Maar met dat aardige driehoekige scherfje van blauw porcelein dweepte ze — Dat had ze bewaard van het eerste schoteltje, dat Boy brak! O, hoe heerlijk was 't geweest om te

zien, dat er kracht en wil en moed kwam in dat kleine, innig geliefde broertje, waar ze zoo heel lang naar verlangd had. Ze kon je precies vertellen, wat voor mutsjes of Baby had gedragen en wat voor jurkjes — maar als je haar ging vragen naar de kleeren van de menschen uit vroeger tijd — daar wist ze niets, niets van. Haar hartje was net groot genoeg om het Heden te bevatten, voor 't Verleden had ze geen kriezeltje liefde over.

Dit is heelemaal geen verontschuldiging voor kinderen, die hun geschiedenisles niet leeren, o heden neen! Want er zijn maar heel weinig meisjes, die hun broertjes en zusjes zoo liefhebben als Lotje ze had, en alleen voor zulke meisjes met zulke liefdevolle hartjes gelden verontschuldigingen!

De juffrouw had ten einde raad, omdat er uit die Lot Verbeek niets te krijgen was, gevraagd, wie de Nederlanders in hun opstand tegen Spanje zoo goed geholpen had, dat hij Vader des Vaderlands genoemd werd?

Wie? wie? In 's Hemels naam, wie? En een opstand? Ja, 't was waar, Juf had heel lang van vechterijen gepraat, maar Baby was in dien tijd zoo vreeselijk verkouden geweest; ze was zoo bang, dat hij kinkhoest zou krijgen, net als Boy — en Boy was zoo sterk, die was er prachtig doorgerold — maar Baby was een klein tenger manneke — O, als Baby eens kinkhoest kreeg!

Zoo had Juf voor doovemans ooren staan vertellen, wat Lotje betrof.

En nu wist ze niet, wie de Vader des Vaderlands was —

„Je woont dicht bij het Plein? hè Lotje Verbeek? Nu, ga dan vanavond eens kijken, wie de Vader des Vaderlands is —"

Toen schoot 't haar te binnen, wie die rijzige, edele figuur was, die daar zoo recht op stond en zoo fier het Plein overblikte, zijn klein hondje aan zijn voeten. Ze hield wel van hem; hij had zoo'n gezicht, alsof hij wel heel, heel goed was, al keek hij streng —

Diep beschaamd boog ze het hoofd op de armen en vond 't niet eens meer noodig, den naam nog te zeggen.

Dadelijk daarop was het uur om; het taaluur begon en de opstellen werden uitgedeeld.

En toen ze haar schrift opensloeg, stond daar een rood kruis getrokken door het opstel, alsof ze ik weet niet wat voor misdadigs had neergepend. En een groote nul daaronder. Dat nare verhaal ook! 't Zat in elkaar als een klit! Er kwam van slechte, veinzende menschen in, en van een bedrieger, die bedrogen werd. Lotje had er heusch geen raad mee geweten, toen ze het navertellen moest.

En daar was 't opstel terug, met die nul eronder.

Toen boog Lotje het hoofd weer en was aan het schreien gegaan zoo erg, dat ze nog lang niet bedaard was, toen ze thuis kwam.

Van de Kerbschnitt- en schilderles kon niets komen.

„Arme Lot," zei Greet meelijdend. „Laat ik dat opstel dan eens zien!"

Lotje gaf haar 't gekruisigde opstel en Greet las:

„TWEE SOLDATEN."

„Twee soldaten waren in dienst. Ze moesten een groote som deelen."

„Hoe kwamen ze daaraan?" vroeg Greet.

„Dat — dat weet ik niet."

„Enfin. Verder dan maar.

Toen ze in den oorlog gingen, hield de een zich of hij ziek was." „Waarom? Was hij bang?"

„Ik denk 't wel —" snikte Lotje.

Greet las door. „De ander ging in den strijd. Toen hij thuis kwam, zei hij tot den ander: ge hebt nu wel niet meegevochten, maar toch zal ik je de helft geven. Toen was hij erg blij — Wat? Is 't nu uit? Wat een goeie lobbes was die eene dan!"

„Neen," snikte Lotje. „Hij was heelemaal geen lobbes, hij was valsch, verraderlijk —"

„Ik snap er niets van," zei Greet.

„Ik nog minder," schreide Lotje, maar moest toch weer half lachen, want 't was toch zot, dat opstel. 't Had slot noch zin, 't hing als droog zand aan elkaar — Waar waren toch haar gedachten geweest, toen ze 't schreef!

„Kom Lot, huil nu niet," sprak Greet vastberaden. „Deze weken moet je nu eenvoudig beschouwen als een zuren appel, waar je doorheen moet bijten, 't gaat hoe 't gaat. Troost je nu asjeblieft, de eene mensch is knap, en de ander lief — Allebei tegelijk schijnt niet te kunnen —"

„Maar jij bent knap en lief tegelijk," riep Lotje in vervoering.

„Wat een nonsens! Ik ben een kat, veel te bijdehand voor mijn jaren, dat zei Berends vanochtend nog, toen we ruzie hadden op school. Luister nu eens — ik heb tot half zeven les — kom me van de les halen, dan gaan we lekker wandelen en we zeggen René af — met zoo'n behuild gezicht kan je toch niet aan 't bloemenschilderen trekken."

Ze wandelden heerlijk dien avond. Tegen half tien keerden ze naar huis terug en kwamen over 't Plein. De avond was net gevallen en de zomermaan kon nu eens laten zien, hoe prachtig haar zilveren glans was.

Onder het zware lommer der boomen vandaan traden de meisjes op het open middenvak van het Plein.

En daar hield Greet haar zusje opeens staande en ze hieven het hoofd op —

Kloek, fier en rustig stond daar de Vader des Vaderlands. Het maanlicht bescheen zijn rijzige gestalte, 't wierp een liefelijken glans over zijn streng, edel gelaat. Greta, die wel het verleden liefhad, Greet voelde haar hart verteederen bij dezen aanblik van haar held.

Ze sloeg haar arm om Lotje heen en beiden bleven omhoog staren.

„Daar is hij, Prins Willem Een, de Vader des Vaderlands!” sprak Greet geestdriftig. „Toe Lotje, vergeet hèm niet weer! Daar heeft hij nu toch niet zoo voor gewerkt en geleden en ontbeerd, dat we hem nu zouden vergeten —”

„Gewerkt? Geleden? Ontbeerd?” vroeg Lotje. „Ik weet niets van hem, Greet. Vertel me maar eens wat —”

„Goed. Ga dan mee, terwijl.”

En al voortwandelend vertelde Greet veel van hem, alles, wat ze wist, dat Lotje interesseeren zou.

„Toe, leer jij me 't volgend jaar geschiedenis,” vroeg Lotje smeekend. „Dan zal ik eens eindelijk meer krijgen dan een vier of drie.”

„Ik had 't dit jaar al moeten doen —” zei Greet vol zelfverwijt. „Arme kleine ziel, het zal 't volgend jaar nu wel beter gaan!”

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Een week voor de zomervacantie, op een Donderdag ochtend om half elf kreeg Greet weer eens een bevlieging.

Ze zat op den parapluiebak in de groote schoolgang, schommelde flink met haar beenen, had hoed en mantel achter haar rug verstopt en wachtte op Albert van Wijk, dien ze net met voorzichtige, gedempte stem, aan de trap had geroepen.

Geduldig kwam hij naar beneden, een pak boeken en schriften onder den arm, en was gereed om zich aan Greets tafel in de kleedkamer neer te zetten en deurdienst te doen.

„O, is 't weer zoo?” zei hij lachend, toen hij de ongedurige Greet zag zitten en haar oogen ontmoette, die vol ongeduld de trap opkeken, waar hij nu toch bleef — Hij had haar toch verstaan — hij had „ja” geroepen —

„Der is niks teugen te beginnen, Aalebertie,” zei ze, probeerend zijn landstaaltje, Geldersch, te praten.

„Nu — alla dan maar. Bonjour Komeet — Val maar niet!”

Ze hoorde het niet meer. Ze keek links en rechts de lokalen in, zag dat „de baas” zich net gereed maakte om in de gang te komen en vloog op de teenen voort. Albert sloot zacht de deur achter haar.

Daar rende ze, als altijd in woeste vaart, de zijstraat uit, de breede hoofdstaat in — Daar had ze heelemaal niet opgelet in haar blijdschap over haar ontsnapping — daar had ze de tram niet aan hooren komen —

En nu vloog ze de poort onderdoor, die de zijstraat met de hoofdstraat verbond, zoo'n ouderwetsch stuk poort — En de tram was vlak bij —

Ze voelde, dat ze haar vaart niet kon inhouden en tegen de tram of het paard zou opvliegen als ze niet nóg harder liep.

Al haar krachten zamelde ze, nam een sprong vlak voor 't paard heen —

Ze was er! De vloek van den koetsier, het ratelend neergooien van den rem, dat alles kwam later — ze was over de rails —

Toen voelde ze, dat haar voet bleef haken in de strooken van haar rok. Ze sloeg neer in haar ijlende vaart en had een gevoel, alsof ze met het hoofd voorover, platliggend, in razende vaart van een steile helling afgleed.

En ze bleef even liggen, plat neergekwakt, als door een reuzenvuist neergedrukt, totaal de kluts kwijt —

De oude, dikke stalhouder, die vlak over de poort woonde en altijd schik had in „'t meisje met de kwikzilveren voetjes", was het eerst bij haar. En uit den nevel voor haar oogen kwam dat gezicht te voorschijn, dat grappige, mottige, welbekende gezicht —

Ze trachtte zich te herstellen en gewoon te doen, o, alsjeblieft, in 's Hemelsnaam gewoon doen — En toen sprak ze de gedenkwaardige woorden, die de stalhouder later aan haar vader overbracht, omdat hij niet uit kon scheiden van lachen erover:

„Laat maar! 't is niets — ik ben eraan gewend."

„Lieve ziel!" riep de oude man. „Ben je gewend, om uit elkaar te vallen — Ik heb het grapje al lang verwacht, zie je — maar een gewend grapje zal 't toch wel niet zijn — kom, sta eens op en laten we eens kijken, wat er van je over is —"

Greet was al bezig om op te krabbelen en de oude man hielp haar, terwijl er een aardig standje rondom haar kwam.

Daar stond ze en haar eerste gedachte was, dat ze geen beenen had gebroken, o goddank geen beenen — en een hersenschudding had ze ook niet, al was ze draaierig en duizelig — En toen herleefde ze weer en kon nagaan, wat ze dan wèl had — want iets was er niet in orde — O, heelemaal niet —

„Ik ga naar je stal —!" zei ze kort en merkte meteen, wat er niet in orde was —

De mouw van haar linkerarm, waar ze op gevallen was, lag geheel uit elkaar — gebarsten letterlijk.

De arm was als 't ware tegen haar lijf geperst, ze voelde zich niet in staat hem te bewegen. En toen ze met haar rechterhand de linkerhand vatte en den arm recht wilde neerbuigen, toen voelde ze opeens zulk een verschrikkelijke, folterende pijn, dat ze de lippen op elkaar klemde om 't niet uit te gillen. „Gebroken," dacht ze.

Toen schoot het haar te binnen, dat ze weleens, in haar uurtjes, voor dat ze ging slapen, had liggen bedenken, hoe flink en hoe ferm ze wel wilde wezen, als er eens iets aan de hand was, en hoe 'n tegenwoordigheid van geest ze wel zou willen hebben —

Nu was er een gelegenheid om zich eens goed te houden.

Daar zat ze, bevend en draaierig, met een gebroken arm en een gescheurde jurk, ver van huis — in een stal. En nu kon het zaakje wel in orde komen, met een rijtuig, en een hoop jammerklachten en bereddering thuis en geloop om dokters — Maar het kon anders ook: heel bedaard en flink en zóo wilde ze het eens probeeren.

„Nu jongejuffrouwtje, jij met je kwikzilveren voetjes — nu zal je 't toch zeker wel een beetje afleeren, he — al je uitsnapjes — Ja, ja — ik weet wel, dat je spijbelt —"

„Mijn beenen zijn niet gebroken," antwoordde ze met een wezenlijken glimlach van blijdschap op haar bleek gelaat. „Mijn arm denk ik — Maar dat 's niets. Ik breek liever honderd armen dan een been —"

„Wil ik nou ereis laten inspannen en je naar huis rijden?"

„Neen — o, neen — ik ga naar school terug — Dan vind ik wel iemand, om met me naar het Ziekenhuis te gaan — en anders — alleen kan ik ook wel — Ik dank u wel voor uwe vriendelijkheid, baas —"

Ze ging weg, langzaam, den bezeerden arm met de rechterhand in dezelfde positie houdend. En ze voelde zich zoo vreeselijk duizelig, bijna onpasselijk van pijn —

Toch verbeeldde ze zich, dat ze met een heel gewoon, onverschillig gezicht de achterdeur inkwam, de kleedkamer binnen trad.

Albert van Wijk hoorde zachte stappen en keek op.

„Goede God! Greta —" riep hij verschrikt, want daar stond ze, aschgrauw in 't gelaat — de haren verward — de jurk opengescheurd.

„Nu — stil een beetje. Ik ben gevallen — lach me niet uit —" Ze poogde te glimlachen met haar strakke bleeke lippen, ging op een stoel zitten, haar arm stijf houdend —

„Wat heb je?" vroeg hij angstig. „Je ziet eruit, of je zal flauwvallen —"

„Flauwvallen!" De verontwaardiging gaf haar kracht. Flauwvallen, zij, Greet Verbeek, omdat ze eens eindelijk niets meer had dan haar verdiende loon —

„Maak nu geen spektakel," sprak ze mat, „en probeer me te helpen. „Ik denk, dat mijn arm gebroken is — anders zou ik niet weten, hoe ik aan zoo'n gruwelijke pijn kom. 't Is om — flauw te vallen, als ik een flauwert was tenminste. Nu, wat weet je erop?"

Hij kwam bezorgd bij haar staan en dacht na.

„Het Ziekenhuis is hier vlak bij, daar zit altijd een dokter klaar voor ongelukken, die op straat gebeurd zijn —" zei hij. „Ik zal er je heen brengen."

„Zoo?" vroeg ze en toonde haar gehavende jurk.

„Ik weet wat," sprak hij, blij om zijn invallende gedachte. „Ik ga boven een cape voor je te leen vragen en dan moet Henk Wouters bij je thuis gaan zeggen, dat je niet komt koffiedrinken — en dan blijf ik bij je, tot je goed en wel thuis bent."

Weg was hij om de cape te halen.

„Niets zeggen!" riep ze hem gedempt achterna en zat in hevigen angst, dat de baas voorbij zou komen en haar in haar geruïneerden toestand zien.

Hij was in een ommezien terug, sloeg haar behoedzaam de cape om en ze gingen door de achterdeur weg.

Toen ze op straat liepen, begon hij:

„Nu weet de baas er niets van — Wat een span kweekelingen heeft hij toch, de arme man! Hij verdient betere — Daar wandelen we nu in 't zomerzonnetje —"

Hij probeerde zijn patientje op te vroolijken en vond, dat ze dat heel noodig had. Want haar wangen bleven wit als krijt, en haar lippen hield ze stijf op elkaar —

Ze liepen met een slenterend pasje, maar ze zei na een paar stappen kort: „Niet zoo gauw —"

„O Greetje, Komeetje — zou ik je heusch een arm aan moeten bieden op klaarlichten dag? Kom hier, arme ziel — nu worden we vanavond allebei van de les weggejaagd. Met jongens loopen, bah! Met meisjes loopen, foei!"

Hij sprak schertsend en lachend, maar meenens vol zorg stak hij toch zijn arm door den haren, droeg haar bijna — keek uit naar de gelijke plekjes op straat, dat ze geen schok zou krijgen.

't Was maar twee straten ver naar het Ziekenhuis. Doch het viel haar zwaar genoeg, en zonder den jongen, die allerlei dingen verzon om haar den tijd te korten en meteen haar zoo behoedzaam leidde, was ze er nooit gekomen.

Daar verrees in de verte het groote gebouw en hij begon een versje op te zeggen:

„Niet lang zal 't lijden duren,
Draag nog een poos uw kruis
Een stapje nog — een stapje —
Hoera! voor het Ziekenhuis!"

Ze moest wezenlijk lachen en zei toen: „Je hebt les van „den ouwen" vanmiddag —"

„Jij ook."

„Een gebroken arm is een excuus. Al sloeg je me dood, dan kan ik vandaag niet naar de les. Zeg, je moet weggaan —"

„En jou alleen laten?"

„Nu, ik zal 't wel zien te schikken. De ouwe zal zoo kwaad zijn."

„Gekheid! Jou gebroken arm is *mijn* excuus — Zeg

Greet, waar zitten je zinnen? Als ik den directeur toch zeg, dat jij gevallen was en ik met je mee ben gegaan, dan kan hij me toch niets maken. Maar je bent een beste meid, dat je me in al je narigheid nog wil behoeden voor standjes van den Ouwe —"

De portier deed open en ze traden de wachtkamer binnen.

Er kwam een boodschap, dat de jongejuffrouw dadelijk bij den dokter kon komen —

„Lieve deugd," zei Greet even rillend — „een gebroken arm zetten doet erge pijn, nietwaar — O, was Bets maar hier — Moet ik er nu heusch alleen op los —"

„Kom, blijf nu een ferme meid. Ik zal hier op je wachten, al duurt het twee uur. Want misschien moet je wel even een beetje uitrusten om tot je positieven te komen. Ik bestel een rijtuig — Nu, houd je taai."

Ze knikte hem toe, om hem vast een beetje te bedanken en vond hem zoo aardig, nu hij haar bemoedigend toelachte — En terwijl ze naast de zuster voortging, dacht ze er met schaamte en berouw aan, dat ze hem zoo vaak uitgelachen had om zijn Gelderschachtigheid, zijn verschoten blond haar en zijn zonverbrande gezicht. O, ze kreeg dien ochtend wel haar ondeugende trekken thuis!

En nu overgeleverd te zijn aan twee heele vreemde menschen, en in je eentje al die pijn uitstaan — Brrr — Maar onversaagd klemde ze de tanden op een — Ze zou zich goed houden, wat er ook gebeuren ging.

Doch het werd de arme, zwaar gestrafte, hulpelooze Greet toch een beetje makkelijker gemaakt. Ze kwam de operatie-kamer in en zocht weer eens al haar krachten bij elkaar om flink en gewoon tegen dien vreemden dokter te zijn. Toen hoorde ze een vriendelijke stem zeggen:

„Neen maar, Greetje Verbeek, wildebras, wat is jou overkomen?"

Ze herkende in den dokter, die daar klaarstond met de lange witte operatiejas aan, een van de heeren uit den kring, waar Betsy toe behoorde. Hij kwam daardoor weleens een enkelen keer bij hen aan huis en kende Greet, de wildebras —

O, nu was het niet zoo verschrikkelijk meer, om pijn gedaan te worden!

’t Deed gruwelijke, afschuwelijke pijn. Zoo erg, dat ze er al aan begon te wanhopen, of ze haar mond zou kunnen houden — Maar ze bleef zwijgen. En wat was ’t dien avond heerlijk, toen de jonge dokter bij hen thuis eens kwam kijken naar de wildebras en als zeer hooge onderscheiding vertelde, dat Greet geen kik gegeven had bij het zetten van den arm.

„En dat is toch heusch niet voor de poes!" verzekerde hij.

Ze moest wezenlijk eventjes uitrusten, zooals Albert voorspeld had en lag een half uur op een rustbank, alles vergetend, den jongen, dien ze van zijn werk hield, haar boterham, die ze niet gehad had — de les van den Ouwe, die afgezegd moest worden — de gescheurde, mooie jurk — alles en alles, behalve de wilde pijn, die ze voelde tusschen de spalken. Morgen zou de arm in het gips gaan; voor vandaag was er een steigertje om gebouwd, zoo noemde Lotje het ’s avonds.

Tegen half drie kwamen Albert en Greet de huiskamer der familie Verbeek in. Hij, een beetje erg bescheiden achteraan, meegaand tegen wil en dank. Zij, heel bleek

nog, de slordige jongenscape met slikspetten van een regenbui, die ver in ’t verleden lag, om de schouders.

Mevrouw Verbeek was bezig de wasch te vouwen en staarde vol verbazing het tweetal aan, dat zoo heel zacht en bedaard de trap was opgekomen.

Eigenlijk, eigenlijk had Greet in niets zoo’n zin, dan om haar moeder om den hals te vallen, vertroeteld te worden en dan eens flink, heel flink te huilen. Waarom, dat begreep ze niet. Pijn, daar kon ze best tegen. ’t Was bovendien haar arm maar — en ’t zou wel weer terecht komen. En de duizeligheid in haar hoofd zou wel overgaan, als ze maar eens een beetje geslapen had. Ze zou vroeg naar bed gaan —

Gekheid, gekheid, niet huilen! Moeder zou schrikken en denken, dat er heel wat aan de hand was — En zich voor de zooveelste maal vermannend, kwam ze met een lachend gezicht op moeder toe en zei opgewekt:

„Goedenmiddag, moedermijne — Nu moet ik u toch eens zoo iets geks vertellen — Hier, Albert van Wijk," — en ze trok hem met haar vrije hand na zich toe — „onze oudste kweekeling — zegt altijd: „Val niet, Kometje" — als ik weg loop. En nu ben ik tòch gevallen — en — neen, neen schrik maar niet, ik leef nog, dat ziet u immers — en — ik heb alleen maar mijn arm pijn gedaan — heusch — alleen maar mijn arm — En Albert is toen zoo lief geweest, om met me naar het Ziekenhuis te gaan —"

Mevrouw Verbeek had Albert de hand al gereikt met een paar vriendelijke woorden. Nu zei ze verschrikt:

„’t Ziekenhuis —"

„Nu ja, wat geeft dat — Als u nu zoo schrikachtig doet, vertel ik niet verder — Hebt u geen koffie meer of iets voor ons te eten? We hebben nog niets gehad, Albert heeft zijn heele koffieuurtje laten verloopen —"

„Strakjes, strakjes," zei mevrouw zenuwachtig. „Laat ik nu even die cape afdoen — Waar heb je die vandaan en waarom — Toe Greet, zeg nu maar alles —"

„Ach, u hebt nu toch wel gezien, dat ik er niet aan dood zal gaan, hè? Nu, neem dat ding maar af en kijk dan eens, hoe knap dokter Hans Rikkers verbinden kan —"

Mevrouw Verbeek nam haar dochter de oude cape af, en uitte een kreet van schrik, toen ze den arm zag, heelemaal in 't verband, tot den schouder toe.

„Kijk nou —" zei Greet, quasi ongeduldig. „Nu schrikt u toch nog. Lieve help, ik kan 't toch niet voorzichtiger aanleggen, dan 'k 't al doe — Zeg Albert, kom jij er nu eens aan te pas, en zeg toch, hoe heilig overtuigd je bent, dat ik wel tegen een stootje kan."

„Heusch, mevrouw —" sprak hij, vuurrood wordend. Hij wilde wel, dat Greet het zaakje alleen opknapte —

„Toe kind, zeg nu eindelijk eens precies, wat er aan scheelt. Waarom is er zoo'n kolossaal verband om — Mag ik je arm niet eens zien —"

„Morgen. Dan komt Hans Rikkers 'm in 't gips zetten, want hij is gebroken. Hè — kijk nou."

Ze zag haar moeder verbleeken van schrik en ze zag tranen in die lieve, bruine oogen komen. Toen werd het zoo verschrikkelijk, verschrikkelijk moeilijk om de huilbui tegen te houden, die op de loer lag. Toch kreeg ze 't gedaan, die Greet —

„'t Is mijn eigen verdiende loon, moeder. Toe, maak nu toch boterhammen voor Albert klaar —"

Doch Albert stribbelde tegen; hij wilde weg, probeeren of hij de les van drie uur nog halen kon, zei hij.

„Gekheid." sprak Greet beslist. „Daar meen je niets van. Je weet heel goed, dat je die toch niet haalt. Blijf nu hier — moeder zal lekker voor ons zorgen en we eten met ons beidjes —"

Maar per slot van zaken at Albert alleen, toen mevrouw Verbeek in allerijl een dejeuner had klaar gezet, want Greta liet alles onaangeroerd liggen. Greta babbelde maar, net een klapekster, vond moeder. En Greta babbelde en klapte den heelen avond door, telkens om 't brok uit haar keel weg te babbelen, dat er in kwam, toen Vader, Bets en Lotje, Boy en Baby haar allemaal vol schrik en vol deelneming begroetten.

't Was erg onhandig, zoo met één hand te moeten scharrelen en 's avonds gooide ze daardoor een kan melk op 't buffet om. De melk plaste langs de mahoniehouten deuren —

Ze schaamde zich diep en liep weg om een vaatdoek te halen met Bets vlak achter haar aan, die vol zorg riep: „Laat mij 't toch doen, Komeetje!"

Zoo kwamen ze op een drafje bij moeder in de keuken en Greet greep naar een vaatdoek, die boven de kachel hing te drogen. Daarom moest ze over het gasstel reiken, dat zachtjes brandde en op Moeders ijzer wachtte. Moeder stond te strijken en schudde bezorgd 't hoofd, toen de geblesseerde en de ongekwetste dochter zoo de keuken kwamen instuiven.

Greet vond zichzelf heel knap en vol overleg, dat ze in al haar haast om Bets voor te zijn, er nog aan dacht, het gaskomfoor uit te draaien. Knip — ging de kraan. En toen, opeens, drie kreten van schrik, want ze stonden plotseling in 't donker. Greet had de verkeerde kraan gepakt — die van de lamp — En in de duisternis brandden flauw, plagend haast, de lichtjes voor 't strijkijzer.

Toen schoot Greet opeens in een lachbui en lachte zoo luid en schaterend, dat moeder zei:

„Ga naar bed, kind — je bent zenuwachtig."

„Ik zenuwachtig!" riep Greet verontwaardigd en minachtend tegelijk. „Ik zenuwachtig!"

Daar had ze zich nu den ganschen dag zoo goed voor gehouden — en nu heette ze nog zenuwachtig op den koop toe —

En nu voelde ze de groote, verschrikkelijke huilbui zoo vreeselijk dichtbij op de loer liggen, dat ze besloot, naar boven, naar bed te gaan — zich in veiligheid te brengen met haar tranen.

„Goed," zei ze vastbesloten opeens. „Nacht moederlief — 't beste. Wie brengt me naar bed? O, wat gek, om naar bed gebracht te worden —!"

Bets nam de taak op zich en spoedig lag Greta onder de wol, plat op haar rug, wat haar niets beviel. Maar ze kon niet anders, met het gevaarte van balken en touw, met het steigerwerk, dat om haar geruïneerden arm was opgetrokken.

Bets kuste haar goedennacht, vol bewondering voor het zusje, dat zoo moedig en kalm een gebroken arm verdroeg. Maar Bets, als wijze, twintigjarige dame, dacht toch wel bij zichzelf: „Als 't Greetje maar niet opbreekt, vannacht, — misschien is al die vroolijkheid wel dapperheid —"

Bets had nauwelijks haar voeten op de trap, of daar begon het lieve leven. Greet barstte in snikken los, huilde, huilde, zooals ze nog nooit in haar leven gehuild had. Haar keel werd heesch van 't snikken, haar kussen nat van tranen — en ze verwonderde zich er aanhoudend over, waarom of ze nu toch feitelijk zoo huilde?

Pijn was 't niet, want de pijn was draaglijk, ook al zat 't nu door haar geheele lijf, al voelde ze zich heelemaal stijf en onbehaaglijk — Meelijden met zich zelf was 't ook niet, want ze was aanhoudend veel te blij, dat haar beenen ongedeerd uit de ramp te voorschijn waren gekomen —

O Greetje, 't was louter, louter zenuwachtigheid, of je er nu boos om wordt of niet!

Eindelijk, afgemat van het schreien, viel ze in slaap. En ze leverde een roerenden aanblik op, toen Bets naar haar kwam kijken. Ze was heel bleek, met gezwollen roode oogen en als een klein bedroefd kind snikte ze in haar slaap.

Bets kuste haar zachtjes, eerbiedig bijna op 't voorhoofd. Een kleine heldin was ze toch eigenlijk, die Greet, om haar narigheid zoo heel in haar eentje uit te vechten —

Het schreien zou haar goed gedaan hebben; nu was de bom dus losgebarsten.

Wat geruster omtrent haar zusje ging Bets slapen. Doch midden in den nacht werd ze gewekt door een wilden kreet van ontzetting, die uit Greets kamer klonk.

Ze vloog op haar bloote voeten de gang over naar Greet toe. Daar zat de arme Komeet recht overeind in bed, en beefde zoo, dat haar tanden tegen elkaar klapperden.

„O — O!" jammerde ze. „De tram — de tram — ik droomde, dat ik eronder kwam — O!"

„Stil maar," zei Bets, sloeg voorzichtig den arm om haar heen en knielde bij haar neer. „Stil — je bent er niet onder gekomen, je ligt veilig en wel in je bed — Stil — hoe zou dat nu kunnen, Kometje — Onze Komeet heeft kwikzilveren voetjes — die redt zich overal uit.

Hup — is ze er langs gevlogen! Hoe heerlijk Greetje, dat je zoo springen kon — Een flinken sprong — en Greet is erover! De tram heeft je niet eens geraakt! Hoe heerlijk toch! Ga nu slapen — je moet morgen heelemaal beter zijn, op je arm dan na. Hoe gelukkig toch Greetje, alleen maar dien arm — Zoo'n flinke Greet, om zich zoo knap te redden — We hoorden 't van den ouden stalhouder. Een groote sprong — en heelemaal, heelemaal erover!"

„Ja, heelemaal erover," sprak Greet haar na, om los te raken van haar droomverschrikking.

Ze lag even stil, met Bets' hand in de hare. Toen zei ze, verlegen een beetje:

„Ik wou, dat je bleef, tot ik weer sliep —"

„Desnoods tot je weer wakker wordt, Komeetje."

„Neen, dat's niet noodig. Goedennacht. Ik hoop me behoorlijker te gedragen in 't vervolg van den nacht."

„Goedennacht, Greta."

Bets bleef bij haar, tot ze sliep. Toen maakte ze zachtjes haar hand los uit die van haar zusje en ging naar haar kamer terug.

O, die Greet! Daar sliep ze me den volgenden morgen tot elf uur, zoodat dokter Rikkers onverrichterzake naar huis kon gaan met zijn spulletjes en in den namiddag terug moest komen. Maar hij had het er ruimschoots voor over, verklaarde hij, nu hij zag, dat de wildebras bijna haar kleur had herkregen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Henri stond op het plat en keek in den tuin van zijn buurtjes. Daar zag hij Greet in den tuin komen. Ze was net op en ademde diep de heerlijke, geurige zomerlucht in. Luilak, die ze was! Al over elven en nu net ontbeten! Haar arm zat nog in de spalken en het heele gevalletje in een zwarten doek.

„Mon Dieu! Mon Dieu!" riep Henri verschrikt uit. „Qu'as-tu, Marguérite —?"

„Een week eerder vacantie!" riep ze naar boven. „Ik benijdde jullie immers al, omdat jullie alle drie vacantie hebben — Nu heb ik óok vacantie. Ik heb mijn arm gebroken, moet je weten."

„Oh — je vais chercher René!"

En weg was hij. Zij hoorde zijn stem door het huis klinken, tot hij René bereikt had. Toen kwamen ze beiden door de tuindeuren heen bij haar en Greet moest lachen om al de uitroepen van schrik en medelijden, die zij ten beste gaven.

„Nu — zoo vreeselijk is 't niet," stelde ze hen gerust. „Straks komt de dokter hem in 't gips zetten; dat 's nog een vervelende geschiedenis, maar morgen ben ik weer heelemaal de oude, op 't verband na. En dan moesten we maar eens gauw bepalen, wanneer onze dag naar 't Boschhek er van komen zal. Ik verheug er me zoo op —"

„Met een gebroken arm naar het Boschhek?" vroeg René bezorgd.

„O, wil je me soms niet mee hebben — goed hoor!"

„Och, Greetje, Komeetje, dat weet je wel. Maar je zult niets geen plezier kunnen hebben, want je kan niet schommelen of niets —"

„Op het Boschhek te wezen, een heelen dag te huizen in zoo'n zalig prieeltje bij de sloot, waar je over de weilanden kan zien, dat 's op zichzelf al een genot. Als we van de week 't nog deden?"

„Van de week nog liever niet," sprak René. „Ik wilde deze week nog voor mezelf werken, want als eenmaal de vacantiekoorts over me komt, doe ik niets meer. Laat me van de week nog met vrede, Greta."

„Wat ben je toch uitgezocht beleefd, meneertje, ondanks je Fransozigheid."

René trok een hoogst ernstig, peinzend gezicht en legde een vinger tegen zijn neus. Als in diepe gedachten verzonken, sprak hij halfluid tot zich zelf: „Nu had ik gedacht, toen ik zag, dat onze Komeet gekortwiekt was, dat ze vele van haar ondeugende streken, óok het plagen, af zou leeren. Maar 't is nog alles bij het oude. Zeg mij, o zeg mij, hoeveel beenen en armen moet de Komeet breken om af te leeren een armen jongen te plagen?"

„Vreeselijke jongen!" riep Greet stampvoetend. „Ik kan je niet door mekaar schudden, want dan doe ik mezelve pijn. Maar ga uit mijn oogen! ga uit mijn oogen!"

„Greetje! daar is dokter Rikkers!" riep de meid boven aan de tuintrap.

„We gehoorzamen uwe bevelen!" sprak René met een plechtige buiging. En toen plagend: „Heb je tegen dokter Rikkers ook zoo'n praats, meiske?"

Ze balde haar vuist tegen hem en ging de trap op, met 't hart zoo'n klein beetje in de verzakking, den kant van haar verlakte lage schoentjes uit.

Maar René kon haar nu toch niet met louter grapjes en plagerijtjes wegsturen. Als een haas vloog hij de trappen op en had haar, daar ze voorzichtig gaan moest, al dadelijk ingehaald.

„Als je je goed houdt, Greetje," fluisterde hij aan haar oor, „dan zal je eens zien, wat je van me krijgt. Misschien wel — het rhododendron-portret!"

„O, jij lieve, goeie jongen!" juichte ze. „Kijk eens, hoe moedig ik nu den weg naar de pijnbank betreed —"

Daar stapte ze als een pauw de gang in — en dokter Rikkers kon na afloop der geschiedenis met een gerust geweten verklaren, dat ze zich taai had gehouden.

Er verliep een volle week, eer de dag kwam, dat ze allen, ook vader en moeder Verbeek, wegkonden. Die glorieuze dag werd uitgekozen om den langberaamden tocht naar het Boschhek te ondernemen.

't Boschhek! 't Boschhek van vroeger!

't Is nu nòg heerlijk, maar in den tijd, dat Greetje Verbeek een kind was, toen leek 't een aardsch Paradijs.

Gij, Haagsche kinderen van dezen tijd, die 't toch ook nog mooi en heerlijk vindt, dat Boschhek, denkt eens aan, hoe het vroeger geweest is! Daar, waar nu de menschen 's Zondags langs den weg zitten bij tientallen, om de fietsen en automobielen en equipages op den straatweg gade te slaan, daar was vroeger een stille, afgesloten tuin, omgeven door een hooge haag van palm. In dien tuin bloeiden allerlei bloemen, die je niet in stadstuinen zag: hooge, witte lelies, vuurroode gladiolus en dan ezelsooren, in gansch een rijkdom van donzig zilver om de bontkleurige perken. Misschien was de tuin niet heel smaakvol voor een geoefend kunstkennersoog, dat bovendien geen rekening houdt met oude herinneringen — maar de kinderen vonden 't heerlijk om langs de palmenhaag te loopen en te zoeken, tot ze een plekje hadden, waar ze net door konden kijken. Dan genoten ze lang, lang van den kleurigen aanblik van dezen stillen, uitgestrekten tuin, waar nooit iemand was, waar nooit iemand scheen te komen, die daar klaar lag om bij maanlicht bezocht te worden door een sprookjesprinses.

Achter den tuin lagen twee reuzenhooge stapels takkenbossen. Forsch, breed, donker, stegen ze daar omhoog, juist op een heel stil en verlaten plekje van den tuin, die gewoonweg een stuk afgesloten bosch is. Ze deden denken, al die takkenbossen, aan sprookjes en sprookjeswezens, aan Rübezahl, aan houthakkers, kolenbranders en oude sprokkelvrouwtjes —

Die groote, groote veranda, links van den tuin, die leelijke pijpenla, van voren open, die was er toen nog niet. Toen lag daar het dichtste gedeelte van den boschtuin en dwars daardoor heen liep een paadje. Wat was 't zalig, om als heel klein meisje, dat anders nooit en nooit alleen in het bosch zou mogen, daar te kunnen wandelen! Je moest er apart verlof voor hebben van moeder, omdat het paadje zoo afgelegen was. En dan bracht moeder je tot bij het laantje en je keek om, of ze nu wel heusch

wegging, en dan stapte je fier alleen op het laantje voort, alleen in een oerwoud, mijn lieve mensch! Overal hooge, statige boomen boven je, overal ondoordringbaar dicht kreupelhout om je —

En moeder stond met gespitste ooren te luisteren naar je voetstappen op de krakende takjes of op de schelpen. En als je dan terugkwam, dan was 't, of je in je eentje de wereld uit was geweest.

Achter het Boschhek liggen nu groote tennisbanen, maar toen lagen er de stille weilanden, die bij het Huis ten Bosch hoorden, en de baas vertelde, als hij den bruinen theeëmmer bracht met de ouderwetsche geschuurde theeketel op een testje met gloeiende kolen — dat het Kroonprinsesje daar wel eens liep en speelde. Dan wees hij de bosschen, waar zij uitkwam en den weg, waar zij heenging.

En 't leek alweer een sprookje, die stille weilanden, niet te bereiken, omdat er een breede sloot voor lag, die dichte bosschen, dat groote mooie paleis ginder, en dan een prinsesje, een heuschelijk prinsesje, dat koningin zal worden van heel het mooie land, daar dartelend op de weide.

En dan midden in den boschtuin, tusschen hooge statige beuken, geheel omgeven door dicht kreupelhout, daar lag een klein huisje; het had een hoog rieten dak en het was heelemaal begroeid met dikken klimop, van die mooie, met glanzige, hartvormige bladeren, die in herfsttijd zulke vreemde groene kransjes draagt en tegen Kerstmis zulke mooie blauwzwarte bessen —

De deur van het huisje was altijd dicht. Zoo'n zwijgende deur, overwelfd met klimop en clematis, wat zou je die graag open hebben, om eens te kijken, wat daarachter toch mag zijn! Maar de deur ging niet open —

en je kon vrij blijven droomen van wat daar achter was — De boschvrouw zelve misschien wel — of vrouw Holda, die spon en spon —

Er waren twee kleine raampjes in 't huisje en die raampjes stonden aan een harretje — Dan stond je als klein kind naar de raampjes te turen. Stel voor, dat je door de struiken en de taxishaag had kunnen dringen, stel voor dat je groot genoeg was geweest om het raampje te bereiken — wel, dan had je immers nog niet naar binnen durven kijken!

En toen later, toen men grooter was geworden en men het struikgewas uiteen kon buigen en de taxishaag wel aandurfde en op de teenen ging staan om eindelijk, eindelijk te weten te komen, wat men jarenlang had willen weten, toen zag men in het huisje niets dan stoelen en vuurtesten — en men had spijt, dat men zoo neuswijzig was geweest.

Ging 't zoo niet, lieve *men?*

Dat huisje is nu ook al opgeruimd, zoowaar —

Zooveel veranderd! En toch mag een mensch van geluk spreken, dat het huis tenminste nog is blijven staan, het oude lieve huis met al zijn bijdaken en zijn nauwe gang, die vlak langs de keuken voert, waar je den room vandaan krijgt, den beroemden room van 't Boschhek! O, wat een zaligheid toch, als de lange tocht door het Bosch volbracht was en je aanlandde op de klinkersteenen voor de huisdeur. Dan werd de kinderwagen getild over den hoogen, beroemden drempel — wie kent den drempel van 't Boschhek niet? De hardsteenen drempel, versleten door veel voetstappen? En als je nu een beetje zin hebt voor oude verhalen en een beetje goeden wil, dan kan je uit al de afdrukken en slijtages van zooveel voetstappen licht den afdruk van één voetstap maken, den voetstap van een geheimzinnig personage uit aloude tijden, Ahasverus, een arme zondaar, die niet rusten mocht, omdat hij Christus bespot had op zijn kruisweg, en die nu de wereld moest ronddolen, zonder huis, zonder ruste, onsterfelijk!

Op een heerlijken Julimorgen hielden ze met hun allen stil op de klinkersteenen voor de huisdeur en Baby's wagen werd over den drempel op de grauwe zerken van het nauwe gangetje getild. Fluks de gang door, langs de keuken, die heelemaal rinkinkt en rammelt van al het vaatwerk en de vorken en lepels, groote tinnen lepels, waar je room mee opschept en room mee eet!

De wagen werd weer afgetild, ook van een hoogen drempel, nu een zònder beroemdheid. Voort ging 't, in een vaartje de lichte glooiing af, dwars door de trippelende duiven heen, voort op een holletje, om te kijken, of er misschien nog een prieel aan den waterkant vrij was, misschien wel *het* prieel heelemaal in den hoek, dat het ruimste en heerlijkste uitzicht gaf en ook het grootst was. Bets duwde de sportkar met Boy en Baby erin, Lotje, Aimé en Henri liepen er naast. Greet bleef bedaard bij moeder, „uit den aard der zaak," zooals ze zei en René bleef bij hen beiden om hun gezelschap te houden.

Het prieel was nog vrij! Dus hadden ze niet voor niets zoo voortgemaakt in het Bosch en moeder weggehaald van haar lievelingsplekjes, de Jacoba-eiken, de Jacoba-vijver —

De kinderen installeerden zich onder luide juichkreten. Bets zette stoelen rondom de tafel, liet Boy voetenbankjes zoeken. Dan kwamen Moeder, Greet en René aan.

„Wat zal het prieel wel van me denken, dat ik zoo bedaard binnenkom?" riep Greet lachend en hield zich uit het gedrang vandaan, toen Lot en Henri een beetje stoeiden.

Moeder bestelde gauw melk en ontpakte met behulp van Bets de groote karrebies, waar al de eetbare heerlijkheden ingepakt waren.

Grappig toch! Bets, Greet en Lotje zouden als echte Haagsche nufjes er niet aan gedacht hebben om ooit boterhammen mee naar het Scheveningsche strand te nemen, maar bij het Boschhek, daar hoorde 't nu eenmaal bij, dat meesleepen. Hoe gekker en grooter en ouderwetscher de karrebies nu maar was, hoe meer 't hun behaagde. Dan paste hij pas recht goed bij de bruine theestoof en de tinnen gebochelde lepels voor den room.

Nauwelijks hadden de lekkere broodjes het daglicht gezien — of daar kwamen ze, de wespen, de plaag van 't Boschhek, van de prieelen daar langs den slootkant!

Hardnekkig zwierden ze om al het eetbare heen en naderden met het brood, de monden der kinderen, die dan opeens gillend hun arm uitstrekten om het lekkere hapje ver weg van hun mond te brengen — En dan zagen ze tot hun ontzetting, dat de wespen er zich opwierpen — O, die bruingele monsters! Er werd altijd een formeele drijfjacht op ze gehouden, maar als altijd gaf het niets. En nu zou wel weer, als altijd, moeders raad volgen om het bosch in te gaan met je maaltijd en de wespen te zien verschalken.

Maar René, groote verstandige René, wist raad.

„Papa heeft me wat mee gegeven voor de wespen," zei hij en nam een kleine flacon uit zijn zak, benevens een bundeltje katoenen lapjes en wat spelden.

„Kijk, we druppelen wat van dit goedje op de lapjes en spelden er ieder een op."

Hij opende de flacon en bevochtigde een lapje. Een strooperig bruinzwart vocht drenkte het en zoo'n scherpe geur verspreidde zich, dat de kinderen hun neus dichtknepen.

„Daar kunnen de wespen niet tegen," zei René. „Boy, kom eens hier."

Boy kwam en René spelde hem het vieze, vlekkerige lapje op den matrozenhoed.

„Nu zal Boy geen last van wespen hebben," zei René tegen den kleinen jongen, die 't niets prettig had gevonden, dat wespengezwerm om hem heen.

„Blijf een beetje uit mijn buurt, Boy!" riep Bets dringend. „Foei, wat een lucht!"

„Dat went wel," sprak René troostend. „En kijk nu maar, ze laten Boy met rust."

't Was waar. Boy liep veilig en wel met zijn taartje in zijn hand temidden der geuren, die het kleine vodje verspreidde. Maar hij hield zijn neusje dicht en tot eten scheen hij niet te kunnen komen.

René ging door met het bevochtigen der lapjes, en aarzelend, maar vol goeden wil, aanvaardden zij zijn middel. Weldra prijkten ze allen, ook mevrouw Verbeek, met een vlekkerig lapje op hun hoed of muts.

Doch de een stuurde de ander telkens uit zijn nabijheid, en het grootste prieel van 't Boschhek was toch nog niet groot genoeg voor het gezelschap.

„Kom, wie komt er nu eens een gebakje bij me halen?"

riep mevrouw Verbeek tot haar dolend, wijd en zijd verspreid gezelschap.

„Nog even wachten, moeder!" antwoordde Bets aarzelend.

„Ik lust nog niets!" sprak Lotje. „En ik word toch zoo wee en flauw!"

Een tijdje lang doolden ze stil een beetje rond langs den slootkant, voortdurend een eerbiedigen afstand van elkaar bewarend —

„'t Helpt toch goed voor de wespen," zei René weifelend. „Kijk maar, er is er geen een in de buurt!"

Bets en Lot lachten flauwtjes, knikten van ja. Maar de Komeet kon haar lange tong niet houden en riep schaterend: „Maar 't helpt nog beter voor elkaar! En voor moeders karrebies! Kijk eens, we loopen allen op ons eentje en moeder kan weer zoo alles mee naar huis nemen!"

O, wat lachten ze allen, toen 't hun opviel, de verstrooiing hunner kudde! Maar 't was ook niet om uit te houden! De reuk van je eigen hoedje maakte je al onpasselijk —

„Hiep! hiep! hoera! Leve René en zijn goede bedoeling!" juichte Bets, wierp haar hoed in de hoogte, ving hem op, rukte 't lapje eraf en gooide het in de sloot.

Haar voorbeeld vond bij allen navolging. Moeder kwam echter haastig op de sloot toeloopen en riep:

„Een eindje verder! een eindje verder! Anders houdt René's middel de wespen toch nog weg!"

„Lieve diertjes," sprak Lotje herademend, „kom maar weer, jullie mag hoor! jullie mag!"

Over de sloot lag een breede brug met een hek. Achter

dat hek stonden altijd de goedige koeien te gluren naar de heerlijkheden in den tuin, en de morsige varkens lagen er vlak bij en keken ook al naar de spelende kinderen en naar den hoogen schommel, die tot boven de toppen der boomen uitvloog. Het hek was steeds zorgvuldig dicht, want het zou een ongewenscht bezoek zijn, al die beesten in den tuin vol spelende kinderen.

Dien dag stond het hek wagenwijd open. Een aantal arbeiders waren bezig een sloot te graven en kruiden de uitgegraven aarde door den tuin heen weg. De beesten gluurden en verlangden nu achter een noodhek, gauw in elkaar geknutseld van oude planken. 't Sloot met een klink en niet zooals het andere hek met grendels.

's Middags kwam er een heele troep jongens van René's school op 't Boschhek. Er was één papa bij, een vriendelijke, opgeruimde papa, die dollen pret had in de toeren der jongens.

Schommelen dat ze deden! De touwen van den grooten Boschhekschommel, den allerhoogsten schommel, uren in den omtrek, stonden horizontaal in de lucht en mevrouw Verbeek hield haar hart vast, dat de plank met de twee luchtreizigers om zou slaan!

Sjjiet — Sjjiet — daar kwamen ze weer naar beneden, werden opnieuw gevoerd naar het wonderrijk daarboven, naar den blauwen zomerhemel, naar de kruinen der boomen, en zachte bebladerde takjes streken hun langs de wangen, takjes, die wel nooit gedroomd hadden, dat ze een menschen wang zouden aanraken.

Nu hadden ze allemaal geschommeld, tot hun handen er van pijn deden. De papa riep hen bijeen in een prieel en ze vonden limonade 't heerlijkste wat er op de wereld is.

Daar kreeg de papa de breede droge sloot in 't oog, die sloot, waar ze nog aan het graven waren.

„Allo! jongens! vèrspringen! Ginds over die droge sloot! Ik ga gauw den baas opzoeken, of 't mag."

't Mocht, en juichend vloog de troep het hek door naar de sloot.

„René Durieux, doe je mee!" riep de papa. „Je ziet er wel uit of je springen kan. En hebben de dames lust om den kampstrijd te komen aanschouwen?"

„Aanschouwen?" zei Greet minachtend. „Ik kan óok vèrspringen — o hemel, maar vandaag niet —" en ze keek met een teleurgesteld gezicht naar haar verbonden arm. En Greetje, de kampioen van haar gymnastiekles, die 4 meter 20 sprong, moest bedaard het hek inwandelen en bedaard toekijken.

De slootgravers hadden een meetstok bij zich en na een paar maal zijn sigarenkoker te hebben aangeboden, maakte de papa zich meester van den meetstok.

„Wie 't verste springt, krijgt een mooi boek van me," bepaalde hij.

„Hoera! hoera! Bravo! Leve papa Verwaal!"

Daar brak 't los. Ieder mocht zijn aanloop nemen zoo lang hij verkoos. Sommigen liepen heelemaal het hek uit en vlogen er dan in volle vaart weer in, de oogen op de sloot gericht.

Huup! erover! huup erover! huup erin! Ze kwamen er bijna allen over en Greet zocht met kennersblik de candidaten voor het boek uit. René zou 't nog lang volhouden, maar of hij 't winnen zou — hm, die Gerard had zulke maaiebeenen, en die Henk woog heelemaal niets —

Een lat werd op een halven meter afstand langs de

sloot gelegd. Nu moest je over de sloot èn de lat komen.

Daar ging 't weer, achter elkaar. Huup! huup! huup!

Greets voeten kriewelden. Hè, die jongens! Dat wipte op als elastiek, dat vloog voort als een pluimbal —

Vijf moesten het dit keer opgeven. Ze kwamen wel over de sloot, maar niet over de lat. Ze voegden zich bij de toeschouwers en vroegen hoe Greet's arm het maakte.

„O best — maar ik heb nu geen tijd, om er over te praten — Kijk, daar gaan ze weer! Hoeveel is 't nu? Twee meter vijftig — René wint 't niet — o, neen — Gerard en Henk zijn beter —"

De groep der toeschouwers werd grooter, de rij der springers korter. Vijf waren er nog. Greet stond vooraan in 't publiek. Haar wangen gloeiden, ze trappelde van opwinding.

„Hoeveel, hoeveel? Drie meter twintig — O, dat haalt René wel!"

Weer vielen er twee af. Nu sprongen er nog drie, René, Gerard, Henk —

Langzamer, met enkele decimeters tegelijk werd de lat verlegd.

„Drie meter vijftig — ik had nooit gedacht, dat René 't halen zou — Drie meter tachtig nu — oho — zie je wel —"

René kwam neer vlak vóor de lat en voegde zich bij Greet.

„Komeetje, Komeetje, je ziet er uit of 't om dood of leven gaat —"

„Neen, 't gaat om de eer!" zei ze bevend van plezier over de mooie sprongen.

„Vier meter! Prachtig! Vier meter tien! Gerard gaat verliezen! Henk zal 't winnen —"

En toen ineens, boos, kribbig, ontevreden:

„Is 't niet om dol te worden? Ik kan 't van Henk winnen, dat geloof ik zeker — en ik kan niet door dien — verduvelden arm.”

Toen nam René haar bij den rechterarm en draaide haar langzaam om.

Daar stond tegen een boom geleund een jongen van René's leeftijd, nummer één van René's klasse. „Omdat hij toch niets anders te doen had —” zooals hij wel eens beweerde als om zich te verontschuldigen bij de jongens, dat hij, die zoo geheel en al van hen verschilde, hun nummer één dorst te zijn.

Hij was heel bleek en in de trekken om den fijnen mond, in de groeven onder de oogen las Greta pijn en verdriet —

Zijn arme voeten konden niet draven en springen — Ze konden slechts langzaam en wankelend gaan en een dikke stok moest hen nog steunen —

„O!” steunde Greet zachtjes en voelde zich vreeselijk slecht en ondankbaar — Een bloedroode kleur steeg haar naar 't gelaat; tot haar voorhoofd en haar hals vloeide de schaamteblos en de tranen sprongen haar in de oogen.

„Ga mee,” sprak ze kort tot René en ze gingen weg, den tuin in, vlak langs den jongen heen, die een paar schertsende woorden tot René sprak, maar Greta durfde hem niet aanzien.

Ze zocht het stille laantje, waar je kunt denken, dat je in een oerwoud bent. Achter hen barstte plotseling het gejuich voor den overwinnaar los en René zei nog:

„Hoor, 't is Henk!”

Maar Greet zweeg en René liep geduldig naast haar, 't laantje op en neer.

Eindelijk was haar heete blos teruggevloeid, de tranen op de vlucht gejaagd en ze zei, voor 't grapje doend als een heel klein kind, maar meenend wat ze zei, als een heel groot mensch:

„Ben ik nu weer zoet? Ik zal 't nooit meer doen!”

Daar opeens klonk zulk een luid gegil en gegier achter in den tuin, zulk een lawaai van hard-wegloopende menschen en kinderen, die tafeltjes en stoelen en alles omver gooiden, dat Greet en René stokstijf bleven staan een oogenblik. Ze wisten niet wat ze er van denken moesten; voor een bepaald onheil was er te veel joligs in de luide kreten geweest, maar louter een pretje was 't toch ook niet, dat hadden ze oòk uit de kreten kunnen opmaken.

„Niet hard loopen!” beval René en vloog zelf voort als een pijl uit den boog naar den achtertuin, waar ze allemaal verzameld waren geweest.

Niets was er meer te zien. 't Prieel, waar mevrouw Verbeek gezeten had, leeg — Baby's sportkar omgeworpen — de heele koffieboel in scherven op den vloer — In Papa's prieel niets, alle stoelen omver, hier en daar een kogelfleschje tegen de wereld.

En ginder, uit den voortuin klonk het gegier en gegil telkens opnieuw, nu hier, dan daar, en 't leek of de bevolking van een gansche stad, half in pret, half in angst vluchtte door het dichte geboomte.

„Alle goden —” sprak René halfluid. „Wat is hier gebeurd —”

„Laat het meisje met dien gebroken arm op een tafel gaan staan,” sprak bedaard nummer één van René's klasse en kwam langzaam naderbij.

„O, Wil, wat is er gebeurd?”

„Geen ongeluk. Er zijn twee varkens weggeloopen, de klink schijnt niet goed op het hek te hebben gezeten — Ze zijn den tuin in — 't Was een dol gezicht om ze te zien hollen, en alles stoof weg — Ik wou, dat je 't gezien had, 't was om je gek te lachen — Mevrouw Verbeek had onder ieder arm een jongen en die twee schreeuwden net zoo hard als de varkens — "

„En jij, waar was jij?"

„Ik stond daar — " en hij wees naar den beukeboom op de wei, waar hij zooeven den kampstrijd had gadegeslagen.

„O — ben je niet geschrokken?"

„Even maar — toen waren ze al langs me en weg — En toen heb ik den klink weer op 't hek gedaan."

In dien tijd had Greetje hen bereikt en zag met oogen opengesperd van verbazing de verwoesting aan.

„O! o! wat is er toch gebeurd — "

„Ga eerst op een tafel staan of zitten," sprak Wil bezorgd. „Als de varkens je omloopen, zou je je leelijk kunnen bezeeren, jou invalide juffrouw — "

René maakte een tafeltje leeg en hielp Greet er op. Ze stak de hand naar Wil uit.

„Kom er ook op," zei ze met lichte smeeking in haar stem, omdat ze bang was, dat hij 't niet zou doen. „Jongens, nietwaar? Dat zijn toch zulke rare potnatten!"

„De pot heeft den ketel verweten, dat hij zwart zag, hé?" zei Wil lachend. „Stil maar, de pot komt naast den ketel zitten, want ik word liever ook niet omgegooid — En nu René nog — "

Daar zaten ze nu met hun ruggen naar elkaar toe, als drie kikkers op een kluitje, hun beenen binnen boord getrokken en de handen om de knieën.

In den tuin bleef het gejoel voortduren, maar stil en leeg bleef het op de breede achterlaan.

Opeens naderde het rumoer hun kant uit en 't groeide aan als of alle gillende stemmen van den heelen tuin, alle vluchtende voeten zich nu hadden vereenigd.

Een jongen op klompen met een langen zwiependen stok in de hand snelde voorop in woeste vaart. Hij vloog de achterlaan door, langs hen heen, rukte den klink van het noodhek af en hield het uitnoodigend open, terwijl hij, al zwiepend met zijn stok, de varkens binnen hield, die ook aan het passagieren zouden willen gaan —

En toen kwam de optocht op gevleugelde voeten en pooten den tuin door en 't was om te schateren, om van de tafel af te rollen van 't lachen.

René hielp Greet en Wil, dat ze konden gaan staan op hun eiland en ze verklaarden, dat ze rijksdaaldersplaatsen hadden —

Voorop een heele troep boerenjongens, kellners, werkmeiden, keukenmeiden, ieder met iets in de handen, waarmee je wel een varken kan voortdrijven. Lange zwiepende stokken, wilgentakken, 't allermeest. Dan gewone stokken en bezems en dweilen en poken en tangen, één zelfs met een langen roomlepel —

Tusschen de beenen door van dezen edelen jachtstoet zag het drietal het rose wild schemeren en tusschen de gierende kreten hoorden ze het knorren en verontwaardigde gillen van den buit.

Daarachter de jongensbende met Papa in 't midden. Ze holden een beetje op de maat en hun „hiejehàhàhà! hiejehohoho!" hebben de Leidenaars minstens gehoord.

En dan de achterhoede, al de opgeschrikte bezoekers van den tuin, moeders met kinderen, vrijers en vrijsters uit de naburige dorpen, een oude juffrouw met haar breischool van stijve, bleeke stadsjuffertjes.

Bom, het hek dicht, de klink erop — de comedie was uit.

Hijgend en blazend hield de stoet stil. De een viel tegen den ander en allemaal, op de moeders en de oude juffrouw na, hadden ze spijt dat de jacht afgeloopen was. De baas van het Boschhek kwam het hek inspecteeren en bond het met stevige touwen dicht, zoodat het tooneel zich wel niet zou herhalen. En de afgematte, warmgeloopen schare zocht zijn prieeltjes weer op.

Dat gaf me een gekakel in 't prieeltje van mevrouw Verbeek en van den Papa.

„O, moedertje!" riep Greet schaterend. „U bent weg geloopen met onder iederen arm een jongen! 't Is om je ziek te lachen —"

„Hoe weet je dat?" vroeg mevrouw, die gemeend had haar toeren onbespied te verrichten.

„Wil heeft het gezien," zei ze.

„Ach, die arme jongen! Als ik gekund had, had ik hem óók nog meegenomen! Wat zal hij geschrokken zijn — Hij bleef zoo akelig bedaard staan, alsof hij dacht: nu, in Godsnaam dan maar! De varkens vlogen rakelings langs hem heen. Hij is wezenlijk de eenige in den heelen tuin, die in gevaar is geweest."

Daarginder in Papa's prieel ging 't ook op een babbelen. Ze verdrongen zich allen om Wil en moesten weten of hij niet geschrokken was en vooral of hij niet dacht dat ze allemaal gek waren geworden, toen ze daar op eens gierend wegvlogen. En ze zeiden allemaal berouwvol tegen hem, dat het niets aardig van hen geweest was, dat er niet eentje bij hem was gebleven —

Maar hij stelde ze gerust en lachte ze allemaal nog eens van harte uit en dronk tergend zijn limonade op, bij elk slokje vol wellust het glas opheffend. De varkensjagers waren veel te warm om te mogen drinken.

Toen werd de room opgediend, in beide prieelen tegelijk. O, zoo'n bord vol blanken, goudzuiveren room en dan de beschuit erin kruimelen en dik, dik, de witte suiker erop strooien en 't dan langzaam oplepelen, onder de groene boomen, met het uitzicht op de weilanden in de stralende zon!

Dat is echte Haagsche zomerheerlijkheid!

Na den room nog wat stil zitten en dan bedaard, als oude juffrouwen en oude heeren, naar huis. Zoo bedaard en rustig moet je wezen om je mama niet bang te maken en je Papa niet ongeduldig. Want het is een onuitroeibaar geloof in de hoofden en harten van de Haagsche ouders, dat je nà den room bij de minste drukte of beweging ziek zal worden.

Papa Verbeek, die mee room was komen eten, kende den Papa van den jongenstroep heel goed. Zoo kwam het, dat het gezelschap gezamenlijk door het Bosch naar huis wandelde. Gerard en Henk veroverden den wagen met Baby en Boy erin en mochten duwen.

„Vooral niet hard!" riep Papa Verbeek, want Baby en Boy hadden room gegeten.

„Vooral niet hard!" riep de andere Papa, want Henk en Gerard hadden room gegeten.

Greet vertelde een verhaaltje aan Henri en Aimé, ook al om ze bedaard te houden en Lotje sloot den stoet met René en Wil.

De dag zou niet compleet geweest zijn, als ze niet een half uurtje halt hadden gehouden onder de Jacoba-eiken.

De groote menschen gingen op de bank zitten en de kinderen schikten zich in groepjes op het grasveld en lagen languit, lui, heel lui tusschen de leege manden en trommels, dat niemand er aan kon twijfelen, waar ze geweest waren dien dag.

NEGENDE HOOFDSTUK.

De eerstvolgende gelegenheid om weer eens een groote vermakelijkheid op touw te zetten, volgde nu op twee Augustus, den verjaardag van de Koningin.

Kleine vermakelijkheden hadden ze genoeg, die vacantie. 's Morgens vroeg ontbeten de Verbeeks in den tuin en de Durieux op het plat. Dan gingen ze een beetje met hun allen door het Bosch dolen als het warm was, en kwamen tegen koffietijd terug om te eten en rustig, plat als bleien op 't gras te liggen met een boek, den lieven heerlijken middag lang. 's Avonds speelden ze spelletjes in den tuin of wandelden weer eens een beetje.

Op de koelere dagen deden ze heele tochten, gingen om tien uur weg met Boy en Baby in de sportkar en kwamen pas tegen vijf uur boven water.

Voor den Koninginnedag hadden ze nu eens een reuzenplan gemaakt, de grooten tenminste. Aimé en de jongens Verbeek moesten thuis blijven. Henri mocht alleen maar mee, als René voor hem instond.

Verbeeld je toch eens wat een heerlijk plan! Om zes uur 's morgens zouden ze al weggaan en den ganschen dag tot het middageten wegblijven. Op Koninginnedag haalden ze meer zulke weglooppartijen uit. Want vlak bij hen lag immers het Voorhout, waar de ééndagskermis gehouden wordt, en tot in hun stillen tuin drongen dan de slagen op het hoofd van Jut, drong er het verschrikkelijk gekras van al de draaiorgels door elkaar.

Lotje, die een sterke verbeeldingskracht had, dat dient gezegd te worden, beweerde zelfs, dat je over de oude donkergroene kastanjekruinen heen zag komen den walm van de poffertjeskramen, de wolken van stof en zaagsel, je weet wel, uit die venijnige ballen aan een elastiekje. Confetti is pas later in de mode gekomen.

Nu dan, om zes uur zouden ze op weg gaan en dan wandelen naar zee. En op die wandeling zouden ze alle mogelijke heerlijkheden aanrijgen en er bijna den geheelen dag over doen.

Hier is hun uitgewerkt plan, voor wie lust heeft 't ook eens te probeeren. Eerst het Bosch door en achter het Huis ten Bosch, rechts er weer uit. Dan al maar rechtuit, den rijweg langs, die evenwijdig voortloopt met de breede sloot, waar het Prinsesje 's winters schaatsen reed.

De weg voert door de vlakke weilanden en geeft heerlijke vergezichten, rechts Voorburg en Leidschendam in de zonnenevels, links de achterzijde van het Huis ten Bosch-grondgebied, de achterzijde van 't Boschhek en dan van Reigersbergen en Marlot.

Met een bocht komt de weg nu op den Leidschen straatweg terecht, bij den tol. Den straatweg oversteken, de breede laan in naar den Achterweg en die terugloopen tot bij de portierswoning van Clingendaal.

En dan, als je mag — (wij mochten vroeger altijd) — dwars over de renbaan van Clingendaal naar de duinen.

Als je niet mag, dan dien je een andere wandeling

te kiezen, want aan zee te komen is dan wel heel bezwaarlijk voor je.

Nu goed, Clingendaal over — Hoera! de Waaldorpsche vlakte! En nu almaar door, door de duinwoestijnen, duin op, duin af, almaar door tot den Watertoren. En dan weer opnieuw de duinen in, een weinig rechts houdend — en o! dan benijd ik je, als je tegen het laatste duin opklimt, opeens den wind frisch voelt in je brandendheete gezicht en dan de zee ziet! Hoe breed is hier het strand, hoe hoog de duinen! Bovenop staat een klein huisje: daar zitten soldaten aan de open ramen en kijken verwonderd naar de kinderen, die op komen duiken uit de groote, stille, diepe duindalen achter hen —

En tegen de helling van het duin staat een groot kanon met zijn mond dreigend naar zee gericht — Op de zomeravonden houden de kanonniers daar oefeningen en als je dan theedrinkt op de Bataaf, voel je meer dan je hoort een zachte dreuning — dat is het schot, daar heel in de verte. Of als je lang in je stoel bent blijven zitten op zomeravonden aan zee, dan hoor je het schot ook verweg, lang nadat je een blanke pluim rook heb zien opstijgen.

't Heet daar „de stukken," ofschoon er maar één stuk staat. Maar de artilleristen brengen er hun andere kanonnen zoo nu en dan heen, en 't is een heerlijk gezicht om ze het strand te zien opdraven, wel zes of acht paarden voor één kanon.

René had deze wandeling, die een vaste plaats had op het wandelrepertoire der meisjes Verbeek, nog nooit gemaakt, en alle drie gloeiden ze ervoor om hem en zijn broertje al het heerlijke te toonen, dat ze er zien zouden

En toen nu de meisjes op twee Augustus wakker werden — toen plaste de regen terneder en was de lucht zóó dik, zóó dik, dat aan ophouden nog in geen uren te denken viel.

René kwam voor het zolderraam tegelijk met Lotje.

„Ik ga weer naar bed!” zei Lotje rillend in de vochtige morgenlucht. „Er valt voorloopig toch niet veel anders te doen.”

„Ik ook!” sprak René.

Achter haar kamerdeur lag Greet ongeduldig te mopperen.

„Kom me dan toch even helpen, mijn mantel om te slaan, Lot! Ik kan immers zóo niet komen — Wat doet de barometer? En wat zal René doen?”

„Ze loopen allebei terug,” zei Lotje binnentredend. „De barometer naar regen en wind en René naar bed.”

„Een mooie boel! En wat doe jij?”

„Ik! nog een beetje slapen, hier bij jou —”

En Lotje vlijde zich naast haar zuster neer en de brommerige Komeet moest toegeven, dat Lotje zoo dom nog niet was.

Beiden sliepen ze weer in, tot er om half negen liefst voor de tweede maal reveille werd geblazen, dit keer door Boy, die hard trommelde op de deur van Greet's kamer.

„Kom er maar in, Boy!” riep Greet, wakker wordend.

Na eenig vergeefsch gerammel en gescharrel aan den deurknop slaagde hij er in binnen te komen.

„Waarom liggen jullie op bed?” vroeg hij lijmerig.

„Omdat we nog niet opgestaan zijn,” antwoordde Greet kalm.

„Waarom bennen jullie nog niet opgestaan?”

„O — lieve Hemel, Boy heeft een zeurbui vandaag!”

kreet Greta verschrikt. „Dat moet er nog bij komen. Regen, in huis blijven, een gebroken arm en dan Boy een zeurbui —”

„Ik hèb — geen — zeurbui —” sprak Boy tegen.

„Neen, neen, stil maar, je bent lief —”

Op dat oogenblik kwam Bets binnen met twee kopjes thee op een blaadje, en een schaaltje met gesneden cakes.

„O!” gierden Lotje en Greet tegelijk. „Wat troetel je ons! Hoe zalig! Mogen we 't op bed opeten en opdrinken? Wat een snoes ben je toch!”

„'t Is een voorbehoedmiddel tegen een regenzeurbui,” zei Bets en keek veelbeteekenend naar Boy.

„Is Boy bij je geweest?” vroeg Greet.

„Hou je maar stil! Hij heeft mijn toiletmakerij bestudeerd — en hij is zoo goed in zijn hum — o, zoo goed! Niet waar, Boy?”

„Wat doe je daar?” vroeg Boy aan Greet, die smakelijk haar cakes opat.

„Heeft hij beneden gehad?” vroeg ze voorzichtig.

„Ja, hij mag niet meer.”

Toen wendde Greet zich weer tot Boy:

„Ik? ik lig in bed.”

„En wat doe je dan nog meer?”

„Ik luier een beetje.”

„En wat doe je dan nog, nog meer?”

„Ik drink een kopje thee.”

„En wat doe je dan nog, nog, nog meer?”

Nu moest de noodlottige aap wel uit de mouw komen. Greta antwoordde:

„Ik eet een stukje cakes.”

„Ik wou òòk wel een stukje cakes eten,” zei hij met een stembuiging, die zóó op Bets zenuwen werkte, dat ze hem oppakte en buiten de kamer zette. Stilletjes mopperend ging hij weg.

„Hè," sprak Lotje een beetje meelijdend. „Je kan zoo weinig velen —"

„Neem me niet kwalijk, mejuffrouw, maar dat houdt geen sterveling uit. Je hebt 'm niet op mijn kamer bijgewoond. Je weet wel, dat kleine étagèretje, waar het beeldje al weken lang geleden van af gevallen is en gebroken? Nu, hij komt binnen en begint:

„Wat — ligt — er — op — dat — étaserretje?" En hij kon het zelf zien nota-bene!"

„Niets," zeg ik

„Niks?"

„Neen, niets."

„Heusch waar?"

„Heusch waar!"

„En als er nou eens wat op lei — wat zou er dan opleggen?"

Ze schaterden alle drie om dien mallen kleinen jongen, die de regen in het hoofd had. Toen hielp Bets de invalide zus aankleeden, Lotje maakte ook voort en tegen een uur of negen pas kwamen ze beneden aan de ontbijttafel.

Na het ontbijt ging Greta lezen, Bets en Lotje hielpen moeder afwasschen.

Plotseling vloog de Komeet overeind met een vaartje als in den goeden ouden, ongekwetsten tijd.

„Wat is er?" vroeg het wasschende en afdrogende drietal verschrikt.

„Niets — niets — als je me mijn gang maar laat gaan — O, 't wordt dolletjes! 't wordt zaligjes! Laat 't nu maar regenen!"

Lot lachte al van plezier, want ze wist wel, als Greet zulke invallen kreeg, waar ze van opvloog, dan kwam er gewoonlijk iets leuks uit voort.

„Ik zal je je gang laten gaan," zei moeder, „op één voorwaarde, dat je een beetje om dat arme Greetje Verbeek denkt, die een gebroken arm heeft en zich heel gauw pijn kan doen."

„Ik zal wel voorzichtig met haar zijn, hoor moedertje," beloofde Greet en ging de kamer uit. Maar ze kwam nog even terug en vroeg:

„Moeder, mag ik uw stoflakens gebruiken? En oude gordijnen? En nog zoo 't een en ander, wat ik noodig kan hebben?"

„Enfin — het regent, ga je gang —" zei moeder berustend.

„Dank u wel!" en weg was ze weer, de trappen op naar het zolderraam.

„René! René!"

Daar kwam hij over den zolder aan, in zijn schildersjasje, het palet in de hand.

„O, jou ijverige jongen! Maar ik wou toch zoo graag pret hebben vandaag! Kom, laat je werk nu maar varen! Als we uitgegaan waren, had je toch ook niet gewerkt —"

„Heb je weer een plan, jij ondeugd? Je ziet er zoo echt vol plannen uit."

„O, ik wel — Luister eens, hoe heerlijk! Vroeger met Mieke en Karel, dan vierden we heele feesten in de loods. Dat 's nog heelemaal niet gebeurd, zoolang als jullie hier wonen. Laten we nu samen eens de loods een beetje in orde maken vanochtend, en in den middag, dan maken we er pret — Niet zoo maar, maar met een programma — We zullen allerlei nonsens uithalen, maar leuke dingen toch ook — Haal nu gauw den sleutel en kom naar de loods toe —"

„Ik geloof, dat 't leuk kan worden," sprak René bewonderend. „Tot straks!"

Even later ontmoetten ze elkaar in de steeg tusschen hun tuinen, terwijl de regen op hun bloote hoofden plaste.

René stak den sleutel in 't slot, maar het oude verroeste slot weigerde en ze konden niet dadelijk naar binnen.

„Je verband wordt nat!" zei hij verschrikt. Met een ruk trok hij zich 't jasje van het lijf en wikkelde Greta erin.

Toen ging hij weer aan het wurmen — en ja, daar vloog de deur open, na een flinken krachtigen stoot.

Een bedompte lucht kwam hen tegemoet.

„Brrr!" riep René terugdeinzend.

„O dat's niets! We zetten deuren en ramen tegen elkaar open!" sprak Greet en trad binnen.

„Maar 't is hier zoo donker!" zei René als ernstige bedenking tegen Greets plan.

„Ach, malle jongen, de luiken zijn immers overal nog voor de ramen! Neem ze er eens af — je moet nu maar alleen tobben, hoor —"

En ze leidde hem door het halfduister naar de luiken toe, wees de klinken, die opgelicht moesten worden —

René tilde luik voor luik af en het daglicht scheen nu helder naar binnen, daglicht uit hun eigen tuin. Hij schoof de ramen hoog op en de klimop kwam met honderden fijne takjes, met druipende en glimmende blaadjes even om het hoekje kijken.

„Wat een vuile boel!" riep René, toen het daglicht onverbiddelijk den vloer bescheen, waarop hun voetstappen sporen hadden achtergelaten, zóóveel stof lag er.

„Een bezem halen en opvegen," zei Greet, die niet opgaf.

Hij ging naar huis en zij haalde uit den tuin een bak zand, hield die nog een poosje in den regen. Met dit natte zand moest René den vloer voor de tweede maal vegen. Zoo werkten ze den heelen ochtend.

Greet beval, René voerde uit. Ze deed echter, wat in haar vermogen was; ze haalde uit beide huizen het noodige nabij, al ging 't dan ook omslachtig met dien eenen arm.

Tegen twaalven waren de vloer en de ruiten schoon. Over de ruwe houten tafel lagen moeders stoflakens; hier en daar tegen de uitgeslagen muren was een gordijn getimmerd, gewoon rechtuit hangend of sierlijk geplooid in draperiëen.

René had allerlei groote reclameplaten opgescharreld van zijns vaders zolder en die ook al opgespijkerd. De keukenstoelen uit de beide huizen stonden rondom de tafel, die versierd was met klimopranden. Boven de deur was een heel toepasselijke versiering aangebracht, van twee afgedankte vlaggen, een oranje en een rood-wit-blauw. Aan de balken van den zolder hingen de lampions, die al eens in den tuin gebrand hadden. Er waren geen kaarsen in, want niemand had plan ze aan te steken, maar als versiering stonden ze heel aardig. René was verbazend slim te werk gegaan, hij had ze twee aan twee aan een touw gebonden en dan het touw over de balken geslingerd.

„Nu het programma," sprak Greet en ging in een vensterbank zitten. „O, wat is 't verschrikkelijk en verschrikkelijk leuk! En wat ben jij een echte jongen om zoo eens mee te doen en te helpen — Ik vind 't erg aardig van je, dat je nog zoo mee wil doen en met meisjes wil spelen, al ben je al haast zeventien —"

René kleurde tot over zijn ooren bij Greets lofspraak. Hij vond het heel best om aardig genoemd te worden door Greta, die hij zelf zoo aardig vond.

Toen maakte ze, zich verkneuterend van plezier alvast, het programma op. Eerst zouden ze het Wilhelmus zingen, dat hoorde bij den dag, vond Greet. Dan mochten de Durieux wel de Marseillaise ten gehoore brengen, als ze het niet laten konden, beweerde ze.

„Heb je er iets tegen?" vroeg René.

„Ja, ik ben er bang van — het is zoo'n oproerslied — ik houd meer van ons Wilhelmus —"

„Die bangheid moet je afleeren — We zullen al ons best doen, om mooi te zingen," beloofde René. „Wat dan? Een leuk spelletje?"

„Neen, nog niet. In 't begin een beetje ernst, vind ik. Iets van een voorstelling. Ik weet iets prachtigs, als Bets maar wil. Ze kent een lang mooi vers, van een Moor — o, zoo prachtig! Dat moet ze heelemaal opzeggen, je zal genieten — Ze zal 't wel doen, ze is erg goed — vanochtend bracht ze me mijn thee en cakes op bed."

„Maar nu weet ik òòk iets heel moois," zei René opeens geestdriftig. „Verleden jaar was er feest ergens bij een kunstschilder hier, een halve collega van Papa. Toen werd er een dans gedaan door kinderen, als Pierrots en Pierrettes, en ze hebben gevraagd of Aimé en Henri mee mochten doen, die dansen zoo leuk — ze zijn zoo licht, zie je — Laten we dàt op 't programma zetten. We hebben de pakjes zelf laten maken; ze liggen op zolder in een lade van de chiffonnière."

Greet kraaide van plezier.

„Ga mee," vervolgde René. „De rest van 't programma zal zich wel schikken. Laten we de pakjes vast klaar gaan leggen. Verbeeld je, dat de mot er in is gekomen!"

Ze wierpen nog een laatsten, zielsverheugden blik op het werk hunner handen, de herschepping der loods. René sloot de deur met den sleutel af en beiden bestegen voor de zooveelste maal de breede trap.

Boven, op zolder, knielden ze neer voor de onderste lade der ouderwetsche ladenkast. René trok de lade open, wierp enkele vellen papier terzijde en Greet was een echt meisje, toen ze jubelde om de weelde van glinsterend wit satijn en rose zijde, die oplichtte uit de lade der oude, wormstekige kast.

René haalde behoedzaam de kleedingstukken eruit en sloeg ze uit de vouwen. 't Waren lange wijde hansoppen van glinsterend wit satijn. De broekspijpen waren kort en werden afgemaakt door stijve boorden met een rose pompoen. Twee slappe wit vilten punthoeden met rose pompons volgden toen, benevens twee groote stijfgeplooide clownkragen. En dan wit zijden kousen, en schoentjes van wit gemsleer met kleine rose pompons op den voet.

De motten hadden nog niets opgegeten van de glinsterende pracht en Greet zei spijtig: „Wat zonde, dat al dat moois hier nu zoomaar in de la ligt!"

„Wou je soms, dat Aimé en Henri er Zondagsmiddags op den Scheveningschen weg in gingen wandelen?" vroeg René plagend.

Greet proestte.

„Ach neen, 't is waar, je kunt er wel niet veel anders mee aanvangen, dan 't hier neer te leggen," beaamde ze. „Hoe leuk, dat de pakjes tenminste nog eens gebruikt worden! Maar zeg, ik ga koffiedrinken. Ze zullen thuis al wel overal naar me zoeken. En dan zal ik ze aan tafel plechtig allemaal uitnoodigen op de matinee in de loods en kom jij dan met je broertjes na tafel bij ons. Dan gaan we in optocht naar *ons* huis, René, het huis van jou en mij. Wat leuk! Het lijkt me of *wij* het feest geven, wij beidjes — en toch doen we 't met zijn allen."

„Maar jij bent de feitelijke ontwerpster, de gastvrouw —"

„Neen, de gastvrouw dient moeder te zijn. Ik zal haar eens heel dringend vragen, waar ze ons op trakteert vanmiddag. Ik hoop maar niet, dat het droog wordt —"

En in den plasregen stapte Greet welgemoed naar huis.

Tegen half twee volgde een dood-nieuwsgierige optocht Greet en René de natte tuintrap af. Steeds plaste de regen —

René had Greet plechtig den arm geboden. Achter hen beiden kwamen Henri en mevrouw Verbeek gearmd, dan Bets met Boy en Lot met Aimé. Baby sliep.

„Waar brengt de Komeet ons toch in vredesnaam heen?" vroeg moeder, die de regen in haar hals voelde druppelen.

„Wie is daar zoo ongeduldig?" bestrafte Greta, even omziend.

„Ik zal u niet het heelal doorbrengen, moedertje!" maar toen de stoet zijn schreden moest richten naar de tuindeur, begrepen ze opeens, waar ze heen werden gevoerd en Lotje en Bets jubelden: „De loods! de loods! Greet heeft de loods weer in eere hersteld!"

„Neen, dat deed René!" riep Greet zich omkeerend. „Met éénen arm stelt men iets niet weer in eere!"

„Maar Greet heeft me gezegd, hoe ik doen moet," betoogde René en wendde zich ook om.

„Kinderen, kinderen, ga toch niet kibbelen in den regen," smeekte moeder. „Breng ons toch veilig onder dak!"

Met een gebaar van heer des huizes draaide René den sleutel om en wierp de deur open.

„Mag ik u verzoeken?" sprak hij tot de schare, met een uitnoodigende beweging van zijn rechterhand.

Ze stapten naar binnen en uitten een heel koor van bewonderingskreten.

„O, wat hebben jullie dat leuk gedaan! Hoe dol-gezellig! Wat zullen we hier hossen en springen!"

„En eten," sprak Greet, de koe bij de horens pakkend. Ze trad op haar moeder toe en ging verder:

„Liefje, René en ik hebben een programma van vermakelijkheden opgesteld — We zullen allemaal meedoen — U mag lekkertjes op uw stoel blijven zitten, maar u moet ons een beetje trakteeren, anders blijven we niet op krachten —"

Mevrouw Verbeek vond den heelen inval zoo aardig, dat ze aan de deur van de loods ging staan en over den tuinmuur heen Rika riep. En die bracht na een half uur zooveel lekkers mee om te eten en te drinken, dat 't een heuschelijke partij geleek, al was de vloer maar van planken en het tafelkleed van oude stoflakens.

„Nu moeten we allereerst het Wilhelmus zingen ter eere van den dag!" riep Greet. „Allo — beginnen — Wil-hel —"

De manier van uitnoodigen was niet heel plechtig. Maar het gezang had niets met de uitnoodigingsmanier te maken.

Mevrouw Verbeek ontroerde ervan, zoo plechtig als het klonk uit vier monden. Aimé, Henri en Boy kenden 't nog niet. René kende slechts het eerste couplet en de meisjes zongen door, zongen dat allermooiste van al de vijftien coupletten:

„Mijn schild ende betrouwe,
Zijt gij, o God mijn Heer!
Op u zoo wil ik bouwen,
Verlaat mij nimmer weer!"

Toen 't uit was, zuchtte René van spijt.

„Hè, maar twee coupletten," zei hij —

„O, er zijn er nog veel meer," sprak Bets. „Kijk de Komeet maar eens lief aan, die kent er nog een heeleboel."

„Allemaal," sprak Greta terechtwijzend.

„Toe Komeetje, zing dan eens door," vroeg hij smeekend.

Ze koos er nog twee.

„Van al die mij bezwaren
En mijn vervolghers zijn
Mijn Godt, wilt doch bewaren
Den trouwen dienaer dijn:
Dat sij mij niet verrasschen
In hunnen boosen moet,
Hun handen niet en wasschen
In mijn onschuldig bloet.

Voor Godt wil ick belijden
En zijner grooter macht,
Dat ick tot gheenen tijden
Den coninck heb veracht:
Dan dat ick God den Heere,
Der hoochster Majesteyt,
Heb moeten obedieren
In der gerechticheyt."

„Wat is dat toch mooi!" sprak René bewonderend.

„Nu de Marseillaise, natuurlijk!" riep Bets.

„Greet is er bang van!" plaagde René.

„Toe," smeekte Bets, „zing 't asjeblieft."

„Ja, asjeblief —" zei Aimé schuchter. „Dan ik ook kan sing."

René sprong bovenop een stoel —

„Zie je nu wel, dat 't een dol ding is — hun oproerslied!" riep Greet angstig. „Die jongen wordt er heelemaal wild van, die goeie, bedaarde René!"

René lachte en zijn heldere stem zong het lied vrijuit de borst, dat 't klonk. Ook Henri's stem mocht gehoord worden en de kleine Aimé deed al zijn best. En René, de kalme bezadigde René zong, alsof hij boven op een barricade stond en de bloedroode vaan wapperen deed; zong, dat zijn wangen gingen gloeien en zijn oogen schitteren, zong alsof daar niet om hem stonden de vier wanden van een oude schuur, en een vredelievend gezelschap jongens en meisjes, maar alsof hij op het vrije veld was temidden van een volksmenigte:

„Allons enfants de la Patrie!
Le jour de gloire est arrivé!
Contre nous de la tyrannie,
L'étendard sanglant est levé!
Entendez-vous dans les Campagnes
Mugir ces féroces soldats?
Ils viennent jusque dans nos bras
Egorger nos frères, nos compagnes!
Aux armes! citoyens!
Formez vos bataillons!
Marchez, marchez qu'un sang impur
Abreuve nos sillons!

„Kom eraf jongen, en wees weer bedaard en lief," zei

Greet huiverend. „'t Was prachtig — Maar o — je bent anders veel aardiger — suja, suja kindje —"

Ze neuriede zachtjes, alsof ze hem tot bedaren wilde brengen.

Maar ze meende het niet heelemaal, want eigenlijk vond ze het opperbest, om zooveel vuur te ontdekken in haar vriendje.

„En nu moet Bets van den Moor opzeggen," besloot ze.

„Wat moet ik?" vroeg Bets verschrikt.

„Niet tegenpraten! We doen allemaal, wat we kunnen! Je wilt toch zeker wel, opzeggen, dat mooie oude vers van den Moor —"

„O, van Abd-el-Kader? Nu, dat's goed —"

Bets ging op een stoof staan, bijwijze van podium en ze begon.

't Is een heel lange geschiedenis, met heel wat hartstochtelijke woorden erin, en eindjes, die de kinderen nooit precies zouden kunnen uitleggen. Maar 't geheel begrepen ze toch allen, op Aimé misschien na, omdat hij een kleine Franschman was. En ze luisterden vol aandacht naar Bets' woordenvloed, die wilde, woeste, kleurige tafereelen voor hun oogen teekende.

Moeder dacht eraan, dat dit vers zoo geheel verschilde van al de verzen, die met opzet voor kinderen gemaakt worden, om uit hun hoofd te leeren — Die vonden ze flauw, één, allemaal —

Maar zoo'n echt vers uit de oude doos, daar smulden ze aan. Hoe vaak vroegen ze niet aan Bets:

„Toe, de Moor — Zeg nog eens op van den Moor —"

Bets zelf was twaalf jaar geweest, toen ze het heelemaal uit haar hoofd had geleerd.

Eerst had Bets stil staan opzeggen, maar langzamerhand begon ze er „comedie bij te spelen," omdat ze het gewoonweg niet laten kon, en toen werd 't pas recht mooi. O, dat woeste stuk, waar het verlangen in brandt van den armen gevangene —

Bets liep op en neer, als een leeuw in zijn kooi. En de hartstochtelijke woorden vlogen haar over de lippen —

„O, was 't me vergund om mijn boeien te breken,
Ik vloog met de drift van een sperwer langs 't meer —
Ik brulde als een leeuw weer om roof in mijn streken;
Ik sloeg in het stuifzand mijn legertent neer —
Mijn strijdhengst! Mijn strijdhengst! — Hij hinnikt me tegen,
Ik omklem weer zijn zijden; ik streel weer zijn hals —
Ik gun hem te steigren, als voer hij ten Hemel,
Ik gun hem te tripplen, als ging hij ten wals."

En dan, als zijn verlangingskreten hun hoogtepunt van hartstocht hadden bereikt, dan opeens zijn terugkeer tot de hopelooze werkelijkheid — Bets stond stil, leunde tegen den muur en sloeg de handen voor 't gelaat. Dof klonk haar stem en de kinderen trilden van ontroering en medelijden:

„Waar dool ik heen? — 't Is uit — geen toekomst ligt na dezen —
Van mij heeft de aard niets meer te hopen of te vreezen —
Ik ben geen man — een worm, die men vertrapt in 't zand.
In 't boek des noodlots stond met ijzeren stift geschreven,
Dat Abd-el-Kader laf zijn zwaard zou overgeven —
En nog zou leven, na die schand —"

Ze zaten nog even stil, toen 't uit was. De laatste coupletten hadden alleen René en Greet maar precies begrepen. Maar zij allen vonden 't toch zoo mooi, zoo mooi!

Toen klapten ze in de handen, dat het daverde en Bets kwam bij moeder uitrusten.

René en Greet fluisterden weer samen. Als resultaat van hun besprekingen zei René:

„Bets, als je uitgeblazen bent, zou je dan even met me mee willen gaan —"

Meteen zette hij een kamerschut zóo in den hoek van het vertrek, dat je een apart hokje kreeg, een klein hokje voor Aimé en Henri.

Bets ging maar dadelijk mee, en ze kwamen terug ieder met een groot pak in een deken gerold. René had zoo gauw geen andere verpakking kunnen vinden.

Toen werden Aimé en Henri, die vooruit al in de plannen ingewijd waren, achter het schut gejaagd. De rest kreeg bevel, zich om te draaien en zichzelf te vermaken. Ze zaten allemaal geduldig met hun rug naar het schut toe, maar het wachten werd hun al gauw verzoet door mevrouw Verbeek, die taartjes en limonade ging presenteeren.

Greet hielp bedienen met haar eene vrije hand. Bets was kamenier.

Na een kwartiertje, dat de eene helft had doorgebracht, brandend van verlangen om te weten wat toch de andere helft daar brouwde achter het schut onder zooveel gescharrel en gegichel, klonken drie stampen op den vloer. René gaf daarmee naar Fransche zede te kennen, dat alles voor de vertooning in gereedheid was gebracht.

„Recht gaan zitten!" riep Bets ter verduidelijking.

Ze draaiden zich allen om met het gezicht naar het schut, Lotje en Boy bibberend van plezier en verwachting.

„En avant, marche!" riep René en —

Een luide kreet van bewondering en grappige schrik ging op uit het kleine „doch uitgelezen" publiek. Aan

weerskanten van het schut sprong een wezentje te voorschijn, als een witte pluimbal, die met krachtigen slag wordt voortgedreven. Twee lichte, slanke figuurtjes, sierlijk als étagèrepoppetjes, dansten met vedervlugge bewegingen een dartelen dans.

Het sombere regenlicht deed toch nog hun wit satijn glanzen. Met wisselende weerschijnen lichtte hun kleedij en de rose pompons dansten, dansten!

Allerlei snaaksche grappen haalden ze uit, al dansende — Ze gooiden elkaar den tophoed van 't hoofd, maakten een lange neus tegen elkaar, gaven elkaar op 't onverwachts een oorveeg, plaagden en sjorden elkaar —

René neuriede een scherp geaccentueerd wijsje, en soms neurieden ze mee, in het vuur van hun dans. En toen was het zoo grappig, om na een paar minuten te merken, dat 't een geregelde, bestudeerde dans was; dat de twee jongens maar niet deden, wat hun in 't hoofd kwam voor grappen, maar dat elke oorveeg, elke plagerij een figuur van den dans was.

Het wijsje werd darteler, wilder. Ze sprongen als jonge geiten in den zonneschijn, stampten met hun hooge hakken en wierpen elkaar de topperhoeden toe met de handbeweging van een volleerden clown. Eindelijk begonnen ze samen in 't rond te draaien, al doller en doller, tot met een langen uithaal het liedje uit was en de dans eindigde met een geweldigen stamp.

Stokstijf stonden ze, als levende beelden, wanneer ze maar niet zoo gehijgd hadden. Aimé zag donkerrood en greep naar zijn halskraag:

„J'étouffe! c'est si étroit!"

„Wat zal papa dan blij zijn!" troostte René hem. „Je bent dus dikker geworden, sedert van den winter —"

Maar zijn stem ging verloren in het gejubel van bewondering.

„O! hoe mooi! Hoe aardig! Ach nog eens! doe 't nog eens!"

„Neen," zei Greet. „Die arme, kleine Aimé krijgt 't zoo benauwd — hij is heelemaal uit het pakje gegroeid!"

„Laat ik dan — dat afdoen —" ried Aimé, die graag nog dansen wilde, en hij rukte aan zijn stijven Pierrot-kraag.

Bets kwam hem te hulp. Ze maakte den kraag los, spelde hem wijd dicht met de veiligheidsspeld van haar ceintuur, kuste nog even den kleinen danser.

Daar ging het er weer op los. René zong zich heesch en de jongens dansten, tot ze bij den laatsten stamp vermoeid tegen de tafel tuimelden, inplaats in de voorgeschreven houding te blijven staan.

„Hoe heet die dans?" informeerde Lotje. „Ik wil hem ook leeren."

„O, natuurlijk de Pierrot-dans. Met meisjes is hij nog aardiger, die zijn dan verkleed als Pierrettes, met plooirokjes en keurslijfjes."

„Dus de Pierrot-Pierettedans," sprak Lotje begrijpend.

Boy wilde het woord nazeggen en scharrelde er zoo leuk mee, dat ze er allen om moesten lachen.

„Laten we het dan de Pietje-Pietdans noemen," stelde Greet voor. „Dat kan hij wel zeggen, hè Boy? Kom dan, de Pietje-Pietdans —"

En ze dansten allemaal rond de tafel, de invalide Komeet ook en gaven elkaar zulke opstoppers en oorvegen, al was het dan niet op de maat, dat moeder haar

verongelukte dochter in veiligheid moest brengen achter het schut.

Ze maakten nog heel wat pret dien middag, dansten, zongen, bliezen watje van het laken, speelden pand, maar het glanspunt van den middag was en bleef de Pietje-Pietdans.

Na den eten klaarde het weer zoowaar op. Toen ze de boomen een uurtje gegeven hadden om uit te druipen, gingen ze in den tuin zitten en — daar kwam het gejengel van de draaimolen-orgels door de avondlucht heen in den stillen tuin.

En Lot zag direct al den walm van de poffertjeskramen over de frisch-groene toppen der kastanjeboomen komen.

„Ja, verbeelding is erger dan de derdedaagschekoorts —" zei de Komeet.

Toen vloog ze overeind voor de tweede maal op dien dag met een inval, die haar als een veer omhoog dreef:

„'t Vuurwerk! 't vuurwerk! o, wie helpt me op het dak om het vuurwerk te zien — ik kan nu niet zoo klauteren als anders —"

„Ik," sprak René hulpvaardig. „Komeetje, Komeetje," waarschuwde moeder,

„Toe, maatje, ga zelf ook mee — toen Mieke en Karel daar nog woonden, ging u altijd mee —"

„Is dat wezenlijk waar, mevrouw —" vroeg de nieuwe buurjongen vol belangstelling.

„Ja — hoor!" riepen ze allemaal, niet lettend op mevrouw Verbeeks tegenstribbelende wenken. Ze voorzag, wat er zou komen en wilde zoo'n opstand niet brengen in het huis van den stillen, teruggetrokken man, die nog altijd niet uit zijn hoekje was gekomen.

„Mag ik dan, als oudste zoon uit het huis hiernaast, u inviteeren om met ons het vuurwerk te gaan zien?” vroeg René dringend.

„Jongen, wat zal je papa zeggen — want dan willen Bets en Lotje natuurlijk ook — en dan is ’t zoo’n stoet —”

„Papa vindt alles goed, wat ik doe. En — hij vindt het zoo heerlijk, dat wij op goeden voet zijn met onze buren. Want — al —” en ’t werd een beetje moeilijk voor René om te zeggen — „al — heeft hij zooveel verdriet gehad — dat hij zelf — liever maar alleen is met ons — of met een heel enkele andere — hij heeft toch graag, dat wij met vrienden en kennissen omgaan. Dus — komt u?”

Mevrouw Verbeek bezweek voor den vleienden, smeekenden blik uit zijn donkere oogen, meer nog dan om het geknijp van Greet in haar arm.

„Goed dan,” besloot ze. „Tegen kwart voor tien ben ik beneden aan jullie huisdeur. Want ik ga niet over het dak en Greta gaat met me mee, veilig langs de trappen. Wat Bets en Lotje doen, kan me niet schelen.”

„We gaan ook langs de trappen,” besloten ze.

„Ach, lieve kinderen, dat is zeker, om mij niet het besef mijner hulpbehoevendheid te geven,” sprak de Komeet met een stem en een blik uit haar guitige oogen, die een steen aan ’t traanoogen zouden hebben gebracht. Maar de hardvochtige zussen lachten haar uit.

’s Avonds klom een heele optocht de trappen op van het Durieux-huis, de kamer langs, waar meneer zat te werken.

„Papa laat zich verontschuldigen, hij heeft zware hoofdpijn,” sprak René een beetje verlegen.

Ze doofden hun voetstappen, dempten hun stemmen op het portaal, waarop zijn kamer uitkwam.

Mevrouw Verbeek zag René aan met een innigen blik. Ze las op zijn gelaat, dat hij weer eens ervaren had, hoeveel er voor zijn vader gedaan moest worden — en hoe weinig hij kon doen. Hij had weer een harden strijd gevoerd, geworsteld met de smart om het bezit van zijn vader — Maar de smart, de onmeedoogende smart had het weer gewonnen. Ze liet haar prooi niet los, hoe daar ook een jongen van zestien jaren vocht en kampte, om zijn vader te herwinnen voor zich en zijn broertjes.

Daar stonden ze op het plat, zooals vroeger.

Beneden hen wuifden de toppen der kastanjeboomen; voor hen uit lag de warreling van daken, en dan daarachter, tot den gezichtseinder, de zwarte oppervlakte van het Bosch.

Over alles heen de zomeravondhemel, met zijn tintelende sterren — En in de lucht de heerlijke frischheid van den regendag, die in een schoonen avond eindigt.

’t Was donkere maan. Donker was de hemel, als fluweel, bij zwart af, en daarop het bloeien der starren —

Ze hielden hun oogen allemaal gericht den kant uit, waar de Maliebaan lag.

Opeens, begon het vuurwerk. Sssjjt — vloog een vuurpijl naar boven, spleet het fluweelzwart van den hemel als met een roodgloeiende zwaardenpunt — Nu knapperde en knetterde het in hun ooren; nu zongen en floten de pijlen en tegen den zwarten nachthemel groeiden voor enkele oogenblikken wondere heesters en struiken — Vuur hun stammen, vuur hun takken, vuur hun kronen. Ze bloeiden met een sprookjesachtige weelde van bloemen en vruchten, strooiden hun bloemen en vruchten neer, alles vuur! Rood vuur, en blauw en geel en groen vuur!

Soms, plotseling veel spektakel van sissen en knappen en knetteren en schieten, en veel rook en dan in dien rook ook geschitter van kleuren, maar die op hun plaats bleven — Dat waren de zoogenaamde groote stukken. Daar was niets aan, en de kinderen berekenden vaak, hoeveel pijlen je wel niet zou kunnen koopen voor zoo'n akelig groot stuk — 't Was zonde van het geld, vonden ze.

Heel gauw was het vuurwerk afgeloopen. Maar toen ze een afscheidsblik wierpen op den zwarten nachthemel, was 't nog even voor hun verblinde oogen, als bloeiden daar nog de wonderen van vuur.

Toen kropen ze het vlieringraam weer door —

Dat was hùn eenige moeilijkheid op hun terugweg. Maar die daarginder, in de Maliebaan, ook het vuurwerk aanschouwd hadden, moesten heel wat meer moeilijkheden overwinnen. Lieve deugd! Die raakten minstens tweemaal in den klem; bij den uitgang van de Maliebaan en op de Boschbrug. Brrr — en dan heelemaal in de menschen gepakt te zitten, in vreemde, warme menschen!

Greet rilde ervan, toen ze de trap afkwam en vond hen allen zeer benijdenswaard.

René bracht hen weer thuis en woonde het goedennachtzeggen in de huiskamer bij.

Bets bracht Greet naar bed en Lotje ging tegelijk mee, natuurlijk om nog eens na te babbelen.

René wilde na een vriendelijken groet voor Mevrouw Verbeek ook gaan. Toen nam ze hem even heelemaal in haar armen, of hij haar eigen jongen was, streek hem

met haar zachte hand over zijn oogen, alsof ze de zorgen weg wilde strijken van het gelaat, dat daar zoo bleek en zoo gestempeld door zorg en kommer tegen haar schouder rustte.

„Goedennacht, mijn lieve jongen," zei ze en kuste hem innig.

Hij kon niets zeggen, maar knikte haar toe met een dankbaren glimlach en ging stilletjes heen —

Toen kwam het eigenlijk wel een beetje raar van pas, dat daar boven in het huis opeens een luid geschater en vreugdegegier klonk, dat er een deur woest werd opengegooid, zes vlugge voeten naar beneden kwamen stormen en drie heldere stemmen riepen:

„O, moesje, moesje, kom toch eens gauw! O, die René! Die éénig-leuke jongen!"

De eenig-leuke jongen maakte gauw, dat hij wegkwam en mevrouw Verbeek gaf hem met een lichte handbeweging en een glimlach gelijk.

Net was hij bij de buitendeur, of de vliegende jacht arriveerde in de huiskamer.

„Moesje! moesje! ga toch mee — Neen, niet zeggen, wat er is — Moeder moet ook verrast worden — O, die René!"

„Nu moet ik toch met mijn oude beenen de trap op om te kijken, wat die rakker weer heeft uitgevoerd," steunde mevrouw Verbeek, maar ze meende het zoo erg niet en liep bijna zoo hard als de meisjes mee naar boven.

Greet wierp de deur van haar kamer gastvrij open. 't Licht brandde.

En daar — in het kleine donkerroode fauteuiltje, zat een der Pierrots van vanmiddag. De witte satijn glinsterde in het licht —

Het volgend oogenblik zag mevrouw, dat daar een pop zat, in het kleinste Pierrot-pakje. O, wat stond het topperhoedje dwaas boven het gelaat met den wezenloozen bordpapieren glimlach — In de houterige wit glacé-vingers hield hij een briefje, waarop stond:

„Voor de organiseerster van onzen heerlijken Koninginnemiddag — Papa heeft me op het idée gebracht.”

„Hoe grappig, om dat er bij te zetten,” meende Lotje.

„Ach, die goeie ziel! Hij durft de eer van den goeden inval niet aanvaarden, omdat het zijn eigen inval niet was,” meende Greet. „Maar zijn eigen werk is het toch. Wat heeft hij er een werk aan gehad! Of hebben jullie meegeholpen, kinderen?”

„Een beetje! een beetje!” betuigden ze nederig. „Eigenlijk wij niet eens, maar onze spulletjes. Dat zal je wel zien, als je het manneke uitpakt.”

„O, maar ik laat hem een beetje zitten,” zei Greet geestdriftig.

„'t Zal niet gebeuren,” meende moeder. „Dan schrik je vannacht natuurlijk, als je wakker wordt.”

„'t Zal niet gebeuren,” riep Bets. „Mijn haarspeldenkussen zit in zijn koppetje; ik wou 't wel graag terug hebben. 't Is zoo lastig, al die spelden op tafel.”

„'t Zal niet gebeuren,” kreet Lotje. „Mijn nachtpon en mijn kapmantel maken samen zijn buikje, en die moet ik dadelijk terughebben.”

Voor zooveel aandrang moest de Komeet zwichten. Bovendien vond ze het heelemaal geen denkbeeldig gevaar, waar moeder over gesproken had. De Pierrot werd dus nog eens even bewonderd — en toen uit elkaar geplukt.

Hun laatste lachbuien op dien vroolijken dag golden de uitstalling der artikelen, waaruit Pierrot was opgebouwd geweest. Daar werd 't alles op tafel neergelegd: een speldenkussen, nachtzakken, zakdoeken, kranten, tot sponsen toe.

Greet ruimde een lade van haar kast in voor de satijnen pracht en trok 'm zeker twintigmaal open, terwijl ze uitgekleed werd, om nog eens even te gluren naar het zachtvilten hoedje, of om de sierlijke pompoentjes te bewonderen, of de kleine puntige schoentjes weer eens recht op hun hooge hakjes te zetten. Eindelijk dan toch had Bets haar in bed. Maar in haar droomen kwam er weer geest en leven in de satijnen pracht daar in de lade en telkens danste er een Pierrot om haar heen, terwijl het licht flinterde op het satijn en de rose pompons dansten, dansten —

TIENDE HOOFDSTUK.

De vacantie verliep onder tallooze pretjes. Ze werden moe van hun lange omzwervingen, moe van hun gestoei en gepraat en gelach. Zóo moe, dat ze iets van welbehagen over zich voelden komen, toen de scholen weer begonnen. Dat's nu het goede van de lange, lange vacanties. Dan fuif je eens recht en wezenlijk uit, en zonder spijt ga je weer aan je werk. Maar als je maar vier of vijf weken vrij hebt, dan ben je net goed aan den gang, of je wordt weer opgepakt en gevangen gezet. En dan bonst 't nog in je hoofd en hart van je levenslust, die je niet uit hebt kunnen vieren, en je zit op de schoolbanken, vol verlangen en ijdele wenschen.

Greet was zoo voldaan over haar vacantie, dat ze met een juichkreet haar plaats weer innam in de stille, saaie kleedkamer, en de wanden, berijd met de kleerengeschiedenissen, haar werkelijk gezellig leken. Gezellig was het weer om Albert van Wijk zachtjes de trap af te hooren komen om een beetje te babbelen, gezellig weer samen schriften na te kijken en te wedden, wie het meeste fouten zou vinden; gezellig, den deurdienst waar te nemen en alle kindertjes uit de nieuwe eerste klasse te liefkoozen en te bewonderen; gezellig om op

den parapluiebak te zitten met bungelende beenen en te verzinnen, wat je al zoo voor Sint-Nicolaas zou maken. Want Sint-Nicolaas vroeg dadelijk na de zomervacantie om gehoor.

Zóo gezellig was het, dat Greet een heele week binnenbleef, ondanks het heerlijke nazomerweer. De goede baas dacht al, dat haar gebroken en nu geheel genezen arm haar een les was geweest.

Maar dat was mis. Want toen het een paar dagen echt herfstachtig geregend had en 't weer opklaarde, de barometers rezen, toen was het zomerweer voorgoed voorbij en de frischheid van den herfst tintelde in de lucht. O, toen hadden geen tien bazen Greet Verbeek terug kunnen houden! De lange, nu eenzame omzwervingen begonnen weer en Greetje liep door het Bosch, waar de najaarskleuren vlamden door de kruinen der boomen, waar de zon reeds hier en daar schijnen kon tot op den grond, waar de wuivende herfstdraden glinsterden in de zonnestralen.

Of ze zocht de Boschjes op. Daar is 't nog mooier in den herfst dan in het Bosch. Dan stond ze op de lage heuvelen, zag uit naar de verschieten, die al gehuld waren in fijne herfstnevelen en rukte aan de jonge berken, dat een regen van kleine verkleurde blaadjes ritselend neerviel.

In het begin van October kwam ze om half tien in den morgen lachend de huiskamer in, die ze om acht uur verlaten had en riep tegen Boy:

„Schat, lieveling, ga je mee? Ga je gauw mee? 't Weer is zoo mooi — Kom, dan zal ik je aankleeden!"

„Baby ook mee!" riep deze meneer en stak zijn armen naar zijn zuster uit. Maar Greet had veel te veel spartelvuur in haar beenen om bedaard achter een sportkar te gaan loopen en zei troostend:

„Vanmiddag mag Baby mee, en dan heelemaal alleen met zus Greet. Dan gaat Baby schommelen op het lekkere schommeltje van den Bataaf. Nù mag Boy —"

„Maar Greta," zei moeder, die binnentrad, een beetje verwijtend: „schandelijke spijbelaarster, die je bent!"

„Ik heb voor vandaag verlof, moedertje, anders vertoonde ik me niet hier, onder uw rechtvaardige oogen —" en ze kuste haar moeder. „Meneer zei uit zijn eigen: Komeetje, breng dit eens naar het stadhuis. En dan zie ik je zeker niet meer terug, hè? 't Weer is zoo mooi — Nu, dat laat ik me nooit tweemaal zeggen. En vanmiddag is het mijn vrije Woensdagmiddag en vanavond immers mijn allertaaiste lesavond — Twee uur algebra aan één stuk — Heusch, dan moet je een stevigen zonnedag in je maag hebben om dàt te verdragen —"

„Malle meid!" glimlachte mevrouw Verbeek. Toen ging ze gauw Boy's jekker en pet krijgen. De Komeet had met rappe vingers hem al ontdaan van zijn huisjurk en een lekkeren broekenman van hem gemaakt. Zijn lenig en toch mollig lijfje kwam zoo aardig uit in het gestreepte truitje en nauwsluitend tricot broekje, dat Greet hem eerst eens flink knuffelde, eer ze hem in zijn jekker stak.

Toen ging 't voorwaarts. Het Korte Voorhout door en langs de stoomtrambaan naar de Waaldorpsche duinen, naar het tooverland, dat daar ligt in de onmiddellijke nabijheid van de stad en waar je toch zoo heel weinig menschen ziet —

Zou ik het verklappen en jullie den weg wijzen? Of zou ik het houden voor ons zelven? Kom — ik wil edelmoedig zijn —

Als je den Waaldorpschen weg opgaat, dan heb je links en rechts een rij boomen — Achter de rechtsche zij ligt nog wat struikgewas en dan een beek, die de landgoederen langs den Wassenaarschen weg begrenst. Links is het dicht van struikgewas achter de boomen, en je vermoedt de stijging van het duin — Maar een nijdige prikkeldraadheg loopt voor het struikgewas heen.

Dat's niets. Loopt nu door, tot waar het prikkeldraad ophoudt — En ga nu het kleine, door voeten gemaakte paadje op, dat juist uitloopt bij het eind van de prikkeldraadheg. Er staat een bord. „Verboden Toegang," bij dat paadje. Dat's niets, je komt er licht ongemerkt in, en als je een twintig passen verder bent, kraait geen haan meer naar je. En nu treedt je uit het dichte kreupelhout, waar je doorheen moest worstelen — en nu zal je zachtjes zeggen: „O!" en zwijgend rond je blijven kijken.

Want daar ontvouwt zich aan je blik een tooverland, een paradijs, en je kon het niet vermoeden achter de stijve boomenrij, achter het prikkeldraad en het dichte kreupelhout.

Daar rijzen vóór je de duinen, de allerhoogste uit den omtrek.

Als met terrassen rijzen ze, en die terrassen dragen weelderige boschjes van berken, van laag eikenhout. Door die boschjes heen schemert weer de stijging van het duin zelf, blank, want de helling is zoo steil, dat ze hier en daar zelfs geen gras kan dragen.

Aan den voet der helling ligt een breed grasveld en daar kun je liggen droomen onder ruischende berken en naar boven staren, naar de helling, die oprijst als een machtig wonder van schoonheid.

Je zult wel niet gestoord worden in je droomen. Een agent of een koddebeier heb ik daar nooit gezien. Ze denken zeker, dat niemand zoo brutaal is om net te doen, alsof de bordjes aan den ingang er niet zijn.

Bezoekers komen er maar heel weinig. Soms, een enkelen keer, als ze tijd hebben, en dat gebeurt maar droevig zelden, komen daar de opgegroeide leden van de Boschjesclub, Hannie, die al bijna een man is, een groote, blonde jonge kerel met dezelfde blauwe oogen van vroeger nog; Eddy, die 't minst van allen is gegroeid, maar toch een heele sinjeur is geworden; Brunetje, een onmogelijk lange, magere jongen met groote bruine oogen, die allang zijn troetelnaampje voor zijn eigenlijken naam heeft verwisseld.

Er is een tweede weg om in dit tooverland te komen. De Kweekerijlaan op, de brug van de Sprang over, en dan over het schietterrein schuin rechts aanhoudend. Ga niet teveel naar links, want als je dan afdaalt, kom je achter het prikkeldraad terecht en je bent zoo tamelijk gevangen en loopt heen en weer als Jut achter het landhek om den uitgang te zoeken.

Naar dat Paradijs richtte Greet met Boy haar schreden. Al gauw was ze langs het verboden pad verdwenen in het tooverland, waar niemand haar zou zoeken of vinden.

Ze legde zich neer op het gras, trok Boy in haar armen en samen lagen ze een beetje omhoog te staren. De wind zong door de klimmende struiken op de helling en dan dwarrelden kleine blaadjes even omhoog, en neer. Maar Boy had al gauw genoeg van dit rustige genoegen; hij wilde de helling op, lelietjes van dalen zoeken. Greet ging met hem mee, hem uitleggende, dat hij geen lelietjes zou vinden, omdat 't najaar was.

„En," zei ze, kribbig een beetje op de onvruchtbare lelievelden daarboven: „in 't voorjaar vindt je ze ook niet, al zoek je je rug krom. Ja, een heel veld vol dikke, mooi-groene bladeren, maar bloemen, ho maar! Een enkele dunne groene, die nooit uitkomt —"

Na lang, hijgend klimmen, na op elk terras het steeds schooner worden van het stadspanorama te hebben aanschouwd, waren ze eindelijk boven, op de lelievelden onder de lage eiken. Ze gingen door het boschje en bleven bij de laatste eiken staan, met voor zich heel de jubeling van het wijde duinland, dat straalde in de herfstzon. Wijd en zijd strekten de duinen zich uit, blank, lichtgroen, alleen hier en daar in de dalen een boschje, niet meer op hun toppen. Wijd en zijd, naar het Noorden onafzienbaar ver, naar het Westen tot de blauwe streep der zee —

Het bosch uit traden ze nu en beklommen het hoogste duin in den omtrek. De top was zoo smal en klein, dat ze er ternauwernood samen plaats op konden vinden. Boy drukte zich stijf tegen Greet aan en keek van onder haar mantel naar beneden. Daar, verweg, in de diepe vallei, waar het zand in de zon glinsterde, lagen twee schaduwpoppen, die van Greet languit, een reuzenpop, die van Boy plakkend tegen de groote. Al heel gauw kreeg Boy in de gaten, dat de donkere poppen beneden iedere beweging van hen daar hoog in de lucht namaakten. Nu verdween al zijn vrees voor plaatsgebrek op eens; hij danste rond, maakte allerlei grimassen, trok Greet heen en weer en amuseerde zich geruimen tijd met de woeste bewegingen der poppen diep in de vallei.

Toen Boy nu naar beneden uitgekeken was, richtte hij zich op en zag naar boven. Zijn mutsje viel af, zóóver boog hij het hoofd achterover. Even duizelde hij, maar Greet greep hem vast. Stijf tegen elkaar gedrukt, staarden ze beiden den wijden, lichtblauwen, zonnigen hemel in.

't Woei wat. De wind zong om hun ooren en dreef hel-witte wolken met gestadige vaart over hen heen. Boy vestigde zijn oogen op een heel groote wolk en volgde die geruimen tijd met zijn blik. Statig dreef de groote zware wolk naar zee — Greet dacht aan haar boek over Grieksche en Romeinsche fabelleer; 't scheen haar, dat de wolk zóó van den Olympus kwam afdrijven en dat ze op het zachte, helwit donzen bovenvlak goden en godinnen droeg.

De terechtwijzing, die het meisje verdiende voor haar heidensche denkbeelden kwam van Boy.

„Greta," vroeg hij. „Onze lieve Heer woont op de wolken, nietwaar? Gaat Hij nu ook weg met die wolken?"

Greet voelde, dat Boy niet denken mocht, dat onze lieve Heer wegreist. Ze trachtte hem te beduiden, dat onze lieve Heer overal is. Maar Boy zei kort en beslist:

„Nietwaar, dat kan niet. Onze lieve Heertje woont op de wolken en niet in de blauwe lucht. Dat kan niet. En dan gaat Hij dus ook weg met zoo'n wolk. Op welke? Op welke? Hè, als ik dat eens wist! Misschien wel op die!"

En hij wees naar de wegdrijvende Olympuswolk.

„Misschien wel," zei Greet, die voor de zooveelste maal geen raad meer wist. „Kom nu maar mee, ik krijg 't koud."

Maar hij was niet mee te krijgen; hij bleef de groote wolk nastaren, tot ze uit zijn gezicht verdwenen was. Toen zuchtte hij diep en Greet begreep die zucht —

„Nu was onze lieve Heertje weg —"

Toen kwam de wind zoo frisch over de duinen aangevlogen, dat Greet huiverde in haar nog dunne kleeding. Boy aan de hand nemend, naar het boschje terug, ging ze een helling af, zoodat ze beschut waren tegen den wind en weldadig voelden de warmte van de zon en van het zonbeschenen zand.

Boy bleef voor een niet te steile, met gras begroeide helling staan. „Mag ik eens rollen?" vroeg hij.

„Da's goed," sprak Greet en sprong naar beneden, om hem op te vangen.

Boy ging liggen en gaf zichzelf een zetje. Om en om viel hij, totdat hij voor Greets voeten lag. Toen klom hij weer naar boven, herhaalde het spelletje.

Hij werd overmoedig en klauterde tot ver boven zijn eerste punt van afvaart. En Greta werd ook overmoedig, hield hem niet terug, dacht er niet aan, dat hij te hoog ging en dat zijn vaart te groot zou worden. Greet wachtte hem lachend af —

Langzaam begon Boy te rollen. Hij had zichzelve geheel in zijn macht en stuurde recht aan op de plek waar Greet stond. Langzaam-om, langzaam-om.

Maar plotseling verloor hij bij een steilte der helling het roer over zijn bewegingen en rolde met groote snelheid verder, van richting veranderend —

Waar hij nu neer moest komen stond een boom, een groote zware boom —

Met een blik overzag Greet het gevaar. Zóo moest hij precies met het hoofd tegen den boom komen, en zijn vaart was bliksemsnel —

In den nacht, die volgde, kon ze in geen uren verwerken, al wat ze in dit kleine oogenblikje overdacht en zag —

Ze zag den afstand tusschen haar en den boom, die zoo groot was, dat ze als een bliksemstraal moest toeschieten — Ze zag, dat hij bonzen moest tegen den boom, dat zijn klein lief hoofdje bloedend zou stukschokken op den boom, die daar zoo onverbiddelijk, zwijgend, streng stond af te wachten. Ze zag ook, dat dit alles haar schuld was, de schuld van haar onbedachtzaamheid en haar wildheid.

Als een bliksemstraal schoot ze zwijgend toe, de lippen opeengeklemd, voelend dat ze haar leven zou willen geven, indien dat van haar broertje gered werd.

Ze zette haar rechtervoet schrap in het gras aan den voet van den boom, knielde links, dat ze een breede beschutting vormde —

In 't zelfde oogenblik bonsde hij tegen haar aan, met zijn schouders tegen haar voet in zulk een vaart, dat hij opvloog tot bij haar knie.

Zij ving hem in haar uitgespreide armen en legde zijn hoofdje tegen haar borst.

Hij, die volstrekt geen gevaar vermoed had, rukte zich gauw uit de omhelzing, die hem gered had, lachte om zijn duizeligheid, die hem rollend deed vallen op het gras, zóo als hij zich opgericht had —

Toen trachtte Greta op te staan. Maar in zulk een ontredderden toestand was de Komeet nog nooit geweest. Het was maar goed, dat niemand dan Boy haar zag in het eerste half uur.

Vol kracht en overleg en zelfbeheersching in het gevaar, verliet haar nu alles tegelijkertijd. Haar knieën knikten zoo, dat ze neerzonk op het gras. Met een schok voelde ze het bloed weggolven uit haar gezicht; haar wangen getrokken, kil als ijs worden. 't Volle besef, van

wat er gebeurd was en had kunnen gebeuren, kwam over haar. Zwijgend nog steeds strekte ze de armen naar Boy uit, die haar aan stond te staren, omdat ze zoo vreemd deed. Hij liet zich op haar schoot trekken —

En toen ze hem nu veilig en wel in haar armen had, barstte ze in woeste snikken uit. Zóó had ze nog nooit gehuild, ook niet dien nacht na haar eigen ongeluk. Want toen was 't maar van louter zenuwachtigheid geweest en nu was 't van blijdschap, innige overstelpende blijdschap, en van berouw.

Boy begreep wel niets van zijn zus, maar hij zag tranen voor verdriet aan en bleef stil liggen, om haar tenminste haar zin te geven, nu ze verdriet had.

Eindelijk kwam ze zoover tot bedaren, dat ze de groote verwonderde oogen zag, waarmee hij haar aankeek. Toen liet ze hem los en zei: „ga maar weer spelen —"

Hij ging wat van haar af en plukte takjes van een kardinaalstruik, schikte de takjes met de vuurroode kapjes tot een bouquetje en kwam 't bij haar brengen met een berouwvol gezichtje vragend: „Ben ik zoet?"

Hij begreep wel niet, wat hij gedaan kon hebben om niet zoet te zijn, doch hij wilde uit haar eigen mond hooren, dat hij althans geen schuld had aan haar tranen.

Toen barstte Greet weer opnieuw uit, maar nu niet zoo woest meer als daarnet:

„Ja, ja, mijn lieveling," zei ze innig. „Je bent zoet, heel zoet, en ik zal alle verhaaltjes vertellen, die ik weet 's avonds als je naar bed gaat. Vanavond, en de heele week door — Ja, ja, mijn lieveling, geef me nu nog een zoentje — en nog een — O!"

En ze schreide weer overvloedig, dat de tranen door haar vingers druppelden.

Ze kwamen nog op tijd aan tafel. Ieder keek verwonderd op naar de Komeet, die oogen als potten had. Toen moest ze wel het verhaal vertellen en ze deed 't zoo kort, als ze maar kon, zoodat moeder en Bets en Lotje wel begrepen, dat ze geschrikt was, maar meenden, dat 't nu wel weer over zou zijn.

Maar 't was niet over. 's Middags ging ze bedaard achter de sportkar met Baby erin naar het Bosch. Doch nauwelijks aan zichzelf overgelaten, vloeiden de tranen weer, zonder ophouden. Zachtjes snikkend liep ze achter den wagen voort. Ze kreeg brandende, hamerende hoofdpijn en voelde zich zoo moe, alsof ze tusschen de duwboomen van de sportkar ineen zou zakken.

Vroeg kwam ze weer thuis. Moeder schreef een briefje naar den Directeur der school, dat Greta Verbeek door ongesteldheid verhinderd was te komen, want ze zag er ontoonbaar uit en beefde zoo nu en dan als een riet.

Ze zou vroeg naar bed gaan. Na het eten ging ze met Bets en Lotje mee naar de „zitting", op René's kamer. Daar was het atelier, waar de Sint-Nicolaas cadeaux vervaardigd zouden worden.

Bets had borduurwerk bij zich, Lot ging schilderen onder leiding van René; Aimé en Henri sneden uit hout allerlei aardige fratsen, René teekende en Greet was met brandwerk bezig.

Maar ze schoot niet heel hard op, want haar handen trilden, en ze verlangde naar Boy.

Daar kwam weer een huilbui opzetten. Ze voelde, dat ze bij Boy's bed moest zijn om te bedaren. Ze stond op, schreiend al, zei met een verontschuldigenden glimlach: „Neem me niet kwalijk, maar zoo'n natte juffrouw kan vanavond niets met vuur beginnen — dat regent uit — "

Toen vluchtte ze naar Boy's bed en kwam daar tot bedaren, nu ze voor oogen had de waarheid der redding, de werkelijkheid der ontkoming. Boy sliep rustig, blozend — glimlachend in zijn slaap.

Toen opeens werden Greet aan het bedje, en de anderen op het atelier, hevig verschrikt door een roodachtigen bliksemstraal, dadelijk gevolgd door een fellen donderslag —

„Wat? Onweer?" riepen ze. „Maar dat liet zich heelemaal niet aanzien — !"

Ze schoven de gordijnen weg, keken naar de lucht. En het onweer liet zich nu wel degelijk aanzien. Ginder in het Oosten hing een lood-grijze lucht —

Vijf minuten later kletterde de regen. De bliksem flitste snel achtereen, de donder ratelde en rolde —

„Onweer! en dat in October!" zei Lotje bevreemd.

„Dat is scheiden van den zomer en den winter, meisje!" sprak Bets geleerd en hoogwijs.

Den heelen avond met korte tusschenpoozen duurde het hevige onweer. Wist de schoone zomer, die heenging, wat voor een winter er kwam — dat hij daarom zoo hardnekkig kampte met den komenden winter, een heelen herfstavond lang?

Na dat onweer was de lucht een heelen tijd van streek en toen kwam de winter. Een natte koude winter, een winter vol ellende en jammer, dien den Haag niet licht zal vergeten: den winter van 1889 op 1890.

ELFDE HOOFDSTUK.

Ja, de winter kwam, een droeve, nooit vergeten winter.

Half November begon het lieve leven al. De regen plaste steeds door, de wind huilde en gierde. De dorre blaren vlogen kletsnat door de lucht of stapelden zich op tegen de stoepranden. Soms ging de wind liggen en dan was het weer lauw, mak, klam — dan verlangde je naar eens eindelijk droogte, eindelijk zonneschijn, eindelijk goede, flinke koude.

Maar de koude kwam niet, noch de droogte, noch de zonneschijn en toen dat alles wegbleef, kwam de ziekte.

Begin December kon 't al een epidemie genaamd worden, de eerste der twee zware influenza-epidemieën, die den Haag gekend heeft. Later, in '94 nog een.

De scholen werden langzamerhand ontvolkt, de bureaux en kantoren werkten met half personeel.

Greet had al gauw zelf een laagste klas, omdat de juffrouw ziek was. En die klas slonk voor haar oogen, totdat ze zoo weinig kleintjes overhield, dat ze gerust de tweede klas er bij kon aannemen, want de juffrouw daar was ook ziek.

Toen werd het al erger en erger. Huis aan huis telde zijn zieken, en, had men eerst de ziekte voor

vrij onschuldig, voor zeer zware kou gehouden, al spoedig kwam men van het idee terug, want velen stierven.

In beide huizen in de Houtstraat werden de Papa's het eerste ziek en daarop de meid der Durieux. Ze werd naar huis gestuurd, en de dokter zorgde voor een ziekenverpleegster. Zoo kwam in het huis der Durieux de nood niet zoo hoog als in het burenhuis, want de verpleegster bleef, tot alle ellende voorbij was. Zonder hulp zaten ze dus niet dien winter.

Daarop volgde Bets Verbeek, met Baby en Boy, in een tijdsverloop van twee dagen. Moeder had heel wat te stellen met de vier zieken, maar ze werd trouw bijgestaan door Lotje, die ze thuis hield, door Greet na schooltijden en door Rika.

Toen werd moeder zelf ziek.

Op een Maandag stond de meid duizelend van hoofdpijn op. Ze zette in de voorkamer ontbijt klaar voor twee, voor Lotje en Greet nog. Op bladen maakte ze het eten en de thee voor al de zieken gereed. Greet kwam binnen en zag het bleeke gezicht en de gezwollen oogen van Rika.

„Vader in den Hemel!" zei ze langzaam, ging in de vensterbank zitten en dacht na.

Ze huiverde en voelde zich hulpeloos en verlaten. Moeder ziek — Bets ziek — nu Rika ook al — wat moesten ze in Godsnaam beginnen? Zaterdag was overal hun zoeken naar een verpleegster te vergeefs geweest.

Op de trap hoorde ze lichte voetstappen. 't Was René, die geen anderen toegang meer kende tot het burenhuis, dan den weg over het dak. Dat was om de buren een gang naar de voordeur te besparen.

Hij trad de huiskamer binnen.

„Goedenmorgen!" zei hij, zoo opgewekt als iemand het doen kan, die den heelen nacht heeft opgetrokken met een klein broertje, dat huilt van de hoofdpijn. „Hoe is 't hier?"

„Misère," zei Greet en keek naar buiten.

„De Komeet laat haar hoofd hangen? Maar Greetje — doe dat in 's Hemelsnaam toch niet — Zeg eens Greetje, ik voel me heusch, of ik een berg kan verzetten — wil ik een beetje helpen aan jouw berg ook? Luister nu eens! Dit is een verschrikkelijke tijd en de Hemel weet, wat ons nog boven het hoofd hangt, maar 't is nu eenmaal zoo — denk nu maar, over drie maanden is alles weer geleden en voorbij en ga er nu flink op los! 't Hoofd boven water, Greetje! Als wij, de gezonden het hoofd laten hangen, wat zal er dan van de zieken worden? Kom, wie hebben we hier nog in orde — Laten we een gezondheidscomité oprichten —"

„Ik ben nog perfekt," zei Lotje, binnentredend. En ze zag er ook het allerbeste uit van de drie, blozend nog en met oogen, schitterend van moed.

„Best! Dat's dus Lotje en Greta en René. René zal president zijn, hij kiest zichzelve maar. Goedgekeurd?"

„Ja — maar is Rika ziek?" riep Lotje, die de telling van den president naging.

„Ze wordt ziek," sprak Greet somber.

„O, Sjamaaie!" Even keek Lotje bedrukt. Toen durfde ze alweer. „Wat heeft de president nu te vertellen?"

„Luister! Ik ga alles regelen, en jullie moeten bedenken, of ik iets vergeet! Alleerst stuur je Rika naar huis, voor ze zieker wordt en niet meer wegkan. Ik zal voor een rijtuig zorgen. Dan stuur ik een boodschap naar je school,

dat je niet komen kunt. Want Lotje kan het natuurlijk niet alleen af — geen uur —"

„Goed," sprak Greet. Het schrikbeeld van een klas, die om harentwille naar huis gestuurd werd, rees voor haar op. Maar wat het zwaarst was, moest het zwaarste wegen; dat voelde ze gelukkig zoo goed, dat ze geen gewetenswroeging had bij al haar narigheden.

„Eten? hoe komen we aan eten?" vroeg Lotje.

René nam potlood en papier uit den zak en teekende op, waar hij alzoo voor zorgen moest.

„Eten van den kok," sprak hij beslist. „Dat hebben wij ook sedert de meid ziek is."

„Maar dat moet ik eerst aan moeder gaan vragen," zei Greet weifelend.

„Gekheid: Je arme moeder is het ziekst van jullie allen. En ze zal zich zoo bezorgd maken, als ze hoort dat Rika ook al weg is. Vertel het haar pas, als je op de een of andere manier een uitweg hebt gevonden. Een verpleegster bijvoorbeeld."

„Zaterdag was er nergens een te krijgen," zei Lotje bedenkelijk.

„Maar 't is nu Maandag," wierp de niet-ontmoedigde René hier tegen in.

„Wie Zaterdag nog ziek was, is nu niet beter," fluisterde de Komeet hopeloos.

„En toch is het mogelijk, dat een pleegzuster, die Zaterdag nog verbonden was, nu vrij is gekomen," zei René op stelligen toon.

„Hoe dan?" vroeg Lotje waarlijk nog even.

Hij zag haar aan, maar antwoordde niet.

O, 't zou zoo'n vreeselijk woord geweest zijn, dat dan had uitgesproken moeten worden, een woord, dat verre gehouden moest worden buiten de wanden, waarbinnen zoovele zieken lagen.

Alle drie huiverden ze en zagen elkaar even met bange blikken aan. Toen was het Greet, die 't eerst weer moed schepte.

„We zullen het den dokter vragen," besloot ze. „Maar er is een ander ding nog — 's morgens als Lot en ik het ontbijt overal rondbrengen, wie zal dan voor de kachels zorgen? Als er geen raad op is, sta ik een uur vroeger op —"

„Daar weet *ik* raad voor," zei René verheugd. „We hebben nog één jongen over. Werken hoeft hij niet, hij doet boodschappen. Dien jongen zal ik je 's ochtends sturen voor de kachels."

Rika was in dien tijd klaargekomen met het ontbijt.

„Wij zullen het rondbrengen," zei Greet en nam een blad op. „Toe Rika, blijf van de anderen vandaan, dat ze niet merken, dat je ziek bent. Ga nu naar boven je boeltje pakken. Over een uurtje is er een rijtuig voor je."

De meid, die al zoo lang bij hen gediend had, en voelde, hoe ze hen in nijpenden nood in den steek moest laten, barstte in tranen uit.

„Ach Greetje," zei ze snikkend. „Ik moet het heusch wel doen, want ik kan haast niet meer op mijn beenen staan en dan hadden jullie aan mij ook nog oppassen. Neen, Greetje! blijf een eindje van me vandaan —" want Greet wilde haar troostend den arm om het middel leggen — „wat moesten jullie beginnen als jij nu ook ziek werd?"

Schreiend ging ze naar boven, en schreiend stapte ze een uur later in het rijtuig en reed weg.

Toen kwam de dokter. „Hoe is 't hier?" sprak hij tot Greet. „Jij ook al thuis? Ook ziek?"

„Neen dokter, maar Lot en ik zijn alleen nog op de been. We moèten een verpleegster hebben, dokter."

De dokter nam zijn aanteekenboekje en keek erin.

„Ja, ik heb er een voor jullie, doch maar voor halve dagen," sprak hij eindelijk na lang wikken en wegen.

„O, Goddank, dan zijn we niet heelemaal zonder — Hoe is het verder in de stad, dokter?"

De dokter stak de hand in den zak en liet vijf huissleutels zien.

„Kijk eens, in vijf huizen moet ik zelf maar zien, dat ik erin kom. Daar is niemand meer op de been en de zieken scharrelen zelve maar zoo'n beetje rond. Wie het eerst ziek is geworden en dus het langst op bed heeft gelegen, past de rest op. 't Is een treurige tijd."

Toen begon hij zijn tocht door de verschillende ziekenkamers. „Morgenochtend komt de verpleegster," beloofde hij. „Jullie mogen ze tot twee uur houden."

Nu, dat was al veel, heel veel gewonnen. 's Ochtends, als de zieken gewasschen en gekapt moesten worden en verbed, dan was 't wel de nijpendste tijd van gansch den ellendigen dag.

Toen ging Greet bij haar moeder verslag doen van den staat van zaken en moeder glimlachte medelijdend om die twee arme zielen, die nu voor alles stonden. Zij keurde alles, wat het gezondheids-comité gedaan had, volmaakt goed.

O, wat is dat toch druk, zoo'n huishouden! vonden Greet en Lotje. Nauwelijks was de ontbijtboel weggewasschen of het werd weer tijd voor koffiewater. De zieken kregen allemaal een kopje koffie, Boy en Baby met heel veel melk natuurlijk. Moeder zei, dat het extrakopje koffie maar afgeschaft moest worden, zoolang de nood voortduurde, maar Lotje zag, hoe ze allen genoten van het lekkere, warme kopje en besloot het hun te geven, zoolang het in haar vermogen was.

Net waren de kopjes weer op het buffet terug, of 't was reeds de uiterste tijd om aan de koffietafel te beginnen. Greet sloeg de handen ineen van schrik — geen vleesch was er — niets voor twaalf uur — De slager had hen in den steek gelaten —

Ze vloog naar het zolderraam en riep: „René!"

Hij kwam uit de kamer, waar Aimé en Henri lagen.

„René, ik heb niets voor de boterhammen. Kun je den jongen even sturen?"

„Goed —"

„Laat hem dan wat knakworstjes halen, die koken we in heet water, kom je bij ons koffiedrinken?"

„Ja, graag."

„Hier is geld!" en 't vloog van het eene raam in het andere, geld uit moeders groote huishoudbeurs, die Greet aan haar ceintuur had gehangen.

Een half uur later belde de jongen met het bestelde. Toen stond het water te koken, de boterhammen lagen klaar op de bordjes. Vol bedrijvigheid liepen de huishoudstertjes heen en weer. René kwam de trappen af en hielp het tweede ontbijt mee rondbrengen.

Toen nu alle zieken behoorlijk voorzien waren van koffie en vleesch en brood en melk en vorken en messen, gingen ze met hun drietjes aan tafel en twee aten er heel smakelijk, doch nummer drie had geen trek.

„Maar Greetje!" zei René bezorgd. „Je zult ons toch niet ontrouw worden? Je ziet zoo bleek —"

„Ik geloof 't niet — ik hoop 't niet —" zei de Komeet met een flauwen glimlach. Doch het onuitstaanbare eten schoof ze ver weg.

Lotje zuchtte. René dacht: „Dan zal er wel weer een uitweg gevonden worden," en Greet meende, dat ze het nog wel loopende te boven zou komen, 't lichte gevoel van ongesteldheid, dat haar begon te bekruipen.

Toen weer den koffieboel omgewasschen. René ging naar zijn eigen zieken terug. Daarna de kachels nakijken en volgooien. En eindelijk tijd om eens heusch aan het verplegen te gaan; de zieke broertjes een verhaaltje te vertellen, Bets te gaan opkwikken met een praatje, vragen of overal de poeders op tijd waren ingenomen. Daar moesten de zieken in 's Hemelsnaam zelf maar voor zorgen, behalve de jongens.

Zoo verliep de middag. Om vijf uur werden de groote blikken van den kok gebracht en voor een extra-dubbeltje droeg de bezorger ze tot in de huiskamer. Dat gaf nog een heel geloop en gedraaf, eer alles weer bezorgd was op de bedden!

Doodmoe zetten de huishoudsters zich aan tafel. Lotje had nog even gedekt, al was 't dan maar voor hun tweeën. 't Was zooveel smakelijker, van een nette, goedgedekte tafel vond ze. Maar voor Greta scheen het nog niet smakelijk genoeg te zijn, want ze at weer niet.

„O Greetje!" zei Lot en stond van tafel op. „Jij wordt ziek! Zoo zeker als tweemaal twee vier is! Enfin, ik zal er me maar op voorbereiden, dan schrik ik morgen zoo niet."

„Ik zal naar bed gaan, als de rommel is afgewasschen, dan spaar ik mijn krachten en knap misschien van slapen op," zei Greet en geloofde het zelf niet.

„Wacht!" bedisselde Lotje. „Ga nu dadelijk, dan roep ik René, die zal me dan wel helpen tot na theetijd — Wil je ook een kopje thee op bed?"

„En als moeder dan merkt, dat ik ook al ontbreek?" zei Greta bedenkelijk, hoewel 't bed haar o, zoo zeer aanlokte.

„Dan zeg ik, dat je maar gewoon moe bent, van al de ongewone drukte vandaag — Misschien is 't dat ook wel — toe, ga nu —"

En ze pakte vastbesloten haar groote zus bij den arm en bracht haar naar boven op haar kamer.

„Wie moet naar bed, Greet of Lotje?" riep Bets wanhopig van uit haar kamer.

„Greet!" zei Lotje, het hoofd door de deur stekende. „Maar 't is alleen maar vermoeidheid en besparing van krachten — morgen ga *ik* vroeg — ieder op de beurt —"

Greet ontkleedde zich zoo gauw ze kon en kroop huiverend onder het dek. O, foei, wat moest ze beginnen, wat moest ze beginnen! En die arme, kleine Lot!

De arme kleine Lot kwam echter pas recht in haar element, nu ze voelde, dat ze de eenige Verbeek was, die nog flink en stevig op de beenen stond en ze al de anderen had om voor te zorgen.

Ze stak het licht op den zolder aan en riep: „René!" Hij kwam alweer uit de ziekenkamer.

„Wel?"

„Kun je me komen helpen tot na theetijd — als je niet kunt, zal ik wel zien."

„O, heden, is de Komeet ondergegaan?"

Ze lachte om zijne vraag. „Ik weet nog niet precies, we zullen morgen wel zien — maar nu is ze naar bed! Kan je weg?"

„Ja, wacht even." Hij ging den zolder op tot de trap en riep de pleegzuster bij het bed van zijn vader vandaan. Die kon beter een uur alleen liggen dan de jongens.

Toen kwam hij over het dak heen.

„Wat is er voor me te doen, dappere ziel?"

„O, zeg dat nog niet —" riep ze afwerend. „'t Is de eerste dag pas — en de Komeet *is* immers nog niet ziek — Er is geen reden om dapper te zijn — Maar wil je me helpen met afdrogen en thee rondbrengen! Er is niet veel te wasschen, want de kok krijgt zijn vaten zóó terug. Maar borden en messen en vorken dan toch nog —"

„Verbeeld je," zei René. „Naast ons hebben ze geen eten gehad vanmiddag — De kok kwam heelemaal niet — zeker ook ziek. En ze zijn er allemaal ziek. Er is een verpleegster."

„Geen eten?" sprak Lotje verschrikt. „O, en daar met een holle maag op bed — laat ik eens kijken wat we nog over hebben —"

Bedrijvig keek ze in alle schalen. Toen deed ze het eten bij elkaar in een schaal of drie, zette 't in een blik, blies het doovekooltje onder in het blik wat op, om het weer te doen gloeien en zei: „Ik ga 't er even heen brengen."

„Wel neen! Dat zal ik doen! 't Is hondenweer buiten!" En hij nam het blik op en ging er mee naar beneden —

De verpleegster in het derde huis moest lachen om dien deftigen koksmaat —

„Lotje Verbeek zendt 't u, zuster," sprak hij glimlachend. „Ze hoorde, dat de arme menschen hier geen eten hebben —"

„Ik heb een vrouw van de straat aangehouden om vleesch en brood te gaan halen," sprak de zuster. „Morgen komt hier gelukkig de meid terug, dan is het ergste alweer geleden — Hoe is 't bij u?"

„Ach, hetzelfde. We hebben voortdurend een zuster —"

„En bij de Verbeeks?"

„Daar is de nood nog klimmend. Ik denk, dat daar het ergste nog komen moet —" antwoordde hij bezorgd, denkend aan Greet en aan de zuster, die maar voor halve dagen komen kon.

„Nu, ik dank jongejuffrouw Verbeek hartelijk voor haar vriendelijkheid. Hoe lief om in al haar zorgen nog aan anderen te denken."

„Ze is een kleine schat!" zei hij met warmte, groette en ging gauw terug om de kleine schat te helpen.

Ze was een eind gevorderd, de vorken en lepels lagen al blinkend schoon in het mandje, maar de messen had ze voor hem gelaten, dat vond ze een beetje te gevaarlijk. Hij toog aan den arbeid en ze zette theewater op.

„Verbeeld je," sprak ze lachend, „ik durf sedert een goed jaar het gas opsteken! Wat een geluk! 't Komt me nu echt te pas!"

Toen de thee getrokken was, liepen ze weer als kellner en kellnerin rond en gingen toen samen theedrinken. Daarna stond hij op.

„Is er nu niets meer te bedisselen?" vroeg hij.

„Neen — ik haal de kopjes terug, wasch ze om en ga dan naar bed."

„Dan help ik je daar nog aan. Vooruit dan maar —"

„Zeg — ze moeten nog een kopje hebben, de zielen — Als je dus geen tijd hebt, ga dan maar."

„Och, tijd heb ik wel, want Papa vindt 't niets erg om alleen te liggen —"

Een half uur later was alles klaar. Lotje ging goedennacht zeggen en klom tegelijk met René de trappen op. Toen, opeens, zei ze —

„Wacht eens, daar zorgde Rika altijd voor — er moet gesloten worden — de tuindeur en de voordeur. Toe, ga nog even mee, 't is beneden zoo donker en misschien kan ik wel niet bij de grendels —"

In de keuken hingen de groote nachtsleutels, dat wist ze gelukkig. Ze draaide zelf den sleutel van de tuindeur om, dat ging nogal makkelijk. Ook de grendels schoven er gemakkelijk voor. Toen stak ze een kaars aan in den blaker en het licht hooghoudend, gingen ze door de lange breede gang naar de voordeur.

Een echte ouderwetsche voordeur was 't, zwaar gebeeldhouwd van buiten, van binnen met een ontzaggelijk groot koperen slot en een ketting, waar wel een oorlogsschip aan kon liggen benevens grendels, goed voor de poorten van een stad.

„Nu," zei René goedkeurend, „achter zoo'n deur slapen jullie wel veilig. De onze is niet half zoo antiek."

„O!" riep Lotje opeens uit, „al die veiligheid helpt niets, als we niet om de ramen van de voorkamer denken. Daar moeten de blinden voor. Hoe goed, dat je er nog bent, want dat had ik nooit alleen gekund —"

Ze traden de voorkamer in en Lotjes huishoudelijk neusje ergerde zich aan de duffe lucht in het vertrek, dat in verscheidene dagen niet gedaan was geworden.

„O foei!" zei ze en het schrikbeeld van het gansche huis in dien toestand van ongedaanheid rees plotseling voor haar op. „Wat moet ik toch beginnen, René? Kamers doen, daar heb ik geen tijd voor, en ik kan het niet ook —"

„Maar kind, stoor je daar toch alsjeblieft niet aan — Als de zieken maar op tijd verbed worden en hun eten en drinken krijgen, mag je al heel blij zijn — Laat de rest maar waaien — Drommels, dat zijn stevige blinden —"

Hij sloeg er een uit en klemde den breeden ijzeren bout ervoor. 't Was een zwaar werk, hij kneep er zijn vingers wit op. Eindelijk zat de bout en grijpend naar het tweede blind sprak hij:

„We moesten die blinden maar dicht laten tot de orde weer hersteld is — hier komt toch niemand."

„Neen — o neen!" riep Lotje angstig. „Met gesloten blinden zitten — dat lijkt alsof —"

Ze huiverde en zweeg. Want ze was weer bij het woord terecht gekomen, dat ze niet zeggen wilde in een huis vol zieken.

„Stil maar," beloofde hij, haar begrijpend. „Ik kom ze morgen opendoen en morgenavond weer sluiten, enzoovoort! O, jouw dwaze, kleine meid!"

De kaars in Lotjes handen wierp spookachtige schaduwen in de groote kamer, die er nu zoo doodsch en ongezellig uitzag, nu de hooge grijsgeverfde blinden dicht waren. Om hen heen was zoo'n groote ongewende stilte — Boven lagen al de trippelende en vlugge voeten in rust, boven zwegen al de vroolijke stemmen — en 't was pas acht uur. Anders zaten ze nu in de huiskamer gezellig bij elkaar.

Even, even versaagde Lotje. Haar lippen beefden en ze had wel heel graag in moeders armen gelegen. René zag, dat ze een moeilijk oogenblik kreeg. Hij trok haar naar zich toe en glimlachte om de zorg, waarmee ze de brandende kaars uit zijn omhelzing vandaan hield.

Hij zei niets, maar hield even haar blond kopje tegen zijn schouder verborgen en streelde haar over het lange blonde haar.

Toen verdween weer haar gevoel van verlatenheid en glimlachend hief ze het hoofd van zijn schouder op.

„Nu de deur!" commandeerde ze monter. Ze sloten de kamerdeur achter zich dicht en begonnen de bewerking van de gewichtig-doende voordeur. Lotje haakte den ketting vaster, schoof den ondersten grendel voor; René draaide het slot om en kon nog net den bovensten grendel bereiken. Daarop bood hij haar den arm, zoo deftig alsof ze op een bal waren, en gearmd stegen ze de breede eikenhouten trap op, al hooger en hooger, tot op de zolderverdieping, waar ze hem plechtig het dakraam uitliet.

Nog even ging ze bij Bets en Greet kijken. Bets sliep rustig, maar Greta lag met pijnlijk vertrokken gelaat en opende dadelijk de oogen, toen het kaarsvlammetje haar bescheen. Ze werd niet wakker genoeg om wat te zeggen en Lotje sloop stilletjes heen.

Den volgenden morgen had Greta de voordeur al ontdaan van de nachtmaatregelen, toen ze Lotje „goedenmorgen" wenschte in de huiskamer.

„Hoe is 't er mee, Komeetje?" vroeg Lotje angstig, want de Komeet zag er erbarmelijk uit.

„Op 't oogenblik nog niet erg," antwoordde Greta. „Misschien knapt het straks nog op."

Ze maakten samen het ontbijt klaar en brachten het weer rond.

Moeder en Vader zuchtten, toen ze zagen dat het met Greta ook misliep, o, dat kon niet anders.

„Ik zal straks probeeren op te staan," zei Vader, die het langste te bed lag.

„In Godsnaam niet!" kreet Greta in doodsangst. „De dokter heeft immers uitdrukkelijk gezegd, dat 't zoo gevaarlijk is als een genezen influenza-lijder te gauw opstaat! En wat zou u op doen? Ik kan immers nog wel — en straks komt er een zuster. Als ù opstaat, dan ga *ik* niet naar bed, wat er ook van me terecht komt. Dan, dan — loop ik den tuin in!"

Ze ging de kamer uit en leunde uitgeput van haar opwinding tegen den muur. Haar handen klemde ze van pijn tegen haar hoofd, tegen haar oogen. O, die vreeselijke, verschrikkelijke hoofdpijn! Dat hamerde en bonsde in haar hoofd bij de minste beweging, haar oogen lagen droog en hard in kassen van vuur en 't op- of omkijken veroorzaakte haar ondragelijke pijn.

Toen de ontbijtboel weggewasschen was, ging ze op den grond liggen met het hoofd op een kussen om te probeeren, of het bonzen en stampen tot bedaren zou komen. Maar het werd erger en ze verlegde zich, ging op haar zij liggen met 't hoofd op de gevouwen handen. Even duurde de verademing, toen begon het opnieuw en ze wist geen raad, waar ze met haar arm hoofd moest blijven. Telkens zocht ze een andere houding, rekte zich languit op den harden grond, met het kussen onder haar schouders, zoodat haar hoofd vrij achterover lag, of kromp ineen tot haar voorhoofd op haar knieën rustte. Maar verademing vond ze telkens voor niet langer dan twee seconden. Ze wilde ten einde raad maar weer opstaan en zag net, met een flauwen spotlach, dat ze de heele kamer was doorgescharreld over den vloer en precies op het plekje zat, waar ze haar tocht begonnen was, toen de deur geopend werd en Lotje, René en de verpleegster binnentraden.

Greta had niet eens het bellen gehoord, noch gemerkt, dat René in aantocht was. Daar zat ze nu op den grond, het lange blonde haar geheel verward, het gelaat doodsbleek met scherpe, bloedroode groeven onder de oogen. René uitte een lichten kreet van ontsteltenis, Lotje keek vol berusting, want ze had alle hoop reeds opgegeven om de Komeet gezond te houden. De zuster legde parapluie en taschje neer en zei vastbesloten.

„Wat er ook te doen is hier in huis, één ding gaat voor alles, deze jonge dame naar bed brengen. Lieve meid, waarom ben je vanochtend nog opgestaan —"

„Lot is alleen —" fluisterde Greta.

De zuster reikte haar de hand om haar op te helpen en sprak toen tegen Lotje:

„Wil je me even haar kamer wijzen?"

Met hun drieën gingen ze naar boven.

„Hier ligt nog een zieke," sprak Lotje, toen ze Bets' kamer voorbijkwamen.

„Dan moesten we het bed van deze zus op diezelfde kamer zetten. Dat is voor ons makkelijker en voor hun tweeën gezelliger. Wie kan me helpen?"

„René!" riep Lotje gedempt over de trapleuning heen.

Hij kwam al aangevlogen, onhoorbaar.

Samen droegen ze Greta's bed in Bets' kamer.

Bets was zeer met die regeling ingenomen. Ze begon zelf al wat „op te kikkeren," zooals ze het noemde. Maar toen de arme Komeet binnengebracht werd, zag ze, dat ze, wat gezelligheid betrof, nu wel niet zoo heel veel aan haar zou hebben, want ze leek zieker dan een van de anderen was.

Ze pruttelde heelemaal niet tegen, dacht er niet aan om Lotje te beklagen en antwoordde René niet eens, toen hij wegging om wat te slapen, zooals hij zei. Want kleine Aimé had hem den ganschen nacht weer uit den slaap gehouden.

De zieken kregen het goed, dien ochtend. Ze werden allen verbed, en dat was heerlijk, nu 't in geen twee dagen had kunnen gebeuren. Lotje kreeg vriendelijk bevel, om de heele koffietafel nu met rust te laten en zich te laten bedienen, want na tweeën zou ze voor alles alleen staan.

Maar de zuster troostte haar. „Misschien, misschien," zei ze, „kan ik Zaterdag voor goed hier komen. Ik moet nu naar een ander huisgezin toe, waar ze allemaal met smart liggen te wachten natuurlijk. Daar blijf ik tot 's avonds en slaap in mijn eigen huis, anders hield ik 't ook niet uit. Ik heb 't zoo druk gehad, al een heelen tijd lang."

't Goede vooruitzicht gaf Lotje kracht, en moedig ging ze de trap op, toen ze de zuster had uitgelaten. Ze liep nog even terug om te kijken of René zijn belofte gehouden had. Ja, de blinden waren open. Een flauw zonnestraaltje gleed naar binnen. Ze sloeg de gordijnen weg en keek even naar de straat en 't was grappig, zoo lang het haar toeleek, dat ze de buitenwereld niet gezien had.

Toen weer naar boven en de namiddagthee gezet. Ze noodigde René uit, thee te komen drinken, maar hij antwoordde, dat hij pas tegen vier uur kon komen. Dan bleef hij tot na den eten aan een stuk. Nu moest hij Henri en Aimé een beetje de eentonigheid van den langen middag zien te verdrijven.

Tegen vier uur kwam hij, toen Lotje bij het bed van haar moeder zat.

„Dapper tweetal!" zoo prees mevrouw Verbeek hen met een glimlach.

„Stil, moesje!" en Lotje legde haar de hand op den mond. „Zeg nog niets, zeg niets voor Zaterdag, als het ergste voorbij is. En Maandag krijgen we een noodhulpmeid, René — dan is dus heusch het ergste voorbij!"

„'t Ziet er in huis zeker erg vuil uit, hè?" zuchtte mevrouw.

„O ja," stemde Lot grif toe, met een opgewekt gezicht. „Op de piano kan je schrijven, de stof dwarrelt uit de gordijnen, als je er aankomt; in de huiskamer zouden de kippen onder de tafel wel wat van hun gading vinden. Morgen geef ik de witte muizen mee aan den jongen, die de kachels aanmaakt, want ik kan ze niet schoonhouden, de muizen meen ik; Jaap, Tom en Topsy zitten in de loods. René zorgt, dat ze eten krijgen en ze mogen een uurtje per dag in den tuin spelen. We zullen heel wat op te knappen hebben, als alles voorbij is, moedertje! Maar — dan is 't ook voorbij —"

Dien dag speelden René en Lotje het programma af als den vorigen. Maar toen René den volgenden morgen zijn eerste bezoek kwam brengen, zag hij zoo bleek, dat Lotje hem verschrikt bij den arm greep.

„O — nu jij!"

Hij haalde de schouders op en ging zonder iets te zeggen naar mevrouws slaapkamer.

Lotje had geen tijd hem te volgen; de zuster was er nog niet en ze wilde den ontbijtboel weghebben voor ze kwam.

„Mag ik binnenkomen, Mevrouw?" vroeg hij met een toon in zijn stem, die Mevrouw Verbeek deed voelen, dat er iets niet in den haak was.

„Natuurlijk, mijn jongen. Maar stil, Papa slaapt nog."

Hij trad op de teenen binnen en zag haar aan, of hij wat zeggen wou. Maar zijn stem weigerde hem den dienst. Hij zonk neer op zijn knieën en verborg het gelaat in de deken.

„Ben je nu ook al ziek, mijn jongen?" vroeg ze meelijdend en angstig.

„Ik weet 't niet —" fluisterde hij gesmoord. „Maar dat is het niet —" En toen hief hij het hoofd op en vertelde bevend van zenuwachtigheid, omdat hij zich daarnet zoo goed had moeten houden, dat de dokter het noodig had gevonden hem, als oudsten zoon te zeggen, dat de toestand van zijn vader zeer ernstig was en hij zich op het ergste voorbereid moest houden.

„Ik wist niet eens, dat je Papa zoo zwaar ziek was," stamelde mevrouw bijna schreiend van medelijden.

„De ziekte is ook zoo heel erg niet," mompelde René toonloos. „Maar Papa is te zwak om de gevolgen te boven te komen, zegt de dokter. Papa's gestel is ondermijnd door zijn verdriet, door het verdriet dat *wij* niet hebben kunnen troosten."

Een doffe snik wrong zich uit zijn keel, maar schreien ging hij niet. Hij bleef een tijd stil liggen en mevrouw Verbeek kon niets doen dan hem de hand op het hoofd leggen en even te fluisteren: „Arme, lieve jongen!"

Toen stond hij op, zei nog even: „Zegt u maar niets aan de meisjes! Alles is al erg genoeg!" en ging heen.

Mevrouw Verbeek riep hem nog even terug. „En jijzelf René, wordt je ook ziek?"

„Ja, ik geloof 't wel. Ik zal probeeren het tot Zaterdag uit te houden —" sprak hij en geloofde zelf niet, dat het kon.

Toen hij bij Lotje kwam, stond ze op en zeide als een kleine profetes: „Morgenochtend — dan roep ik René aan het zolderraam. En dan kan ik mijn keel wel schor schreeuwen, want morgen is René ziek."

„Morgen nog niet, denk ik — maar ik zal je keel sparen. Als ik ziek ben, laat ik den jongen de noodvlag uitsteken uit ons zolderraam. Maar ik zal al mijn best doen, om het sein niet voor Zaterdagmorgen te geven."

„Hoor eens," sprak Lotje zeer beslist. „We hebben ons nu door zooveel heengeslagen, 't zal verder ook wel lukken. Als je morgen ziek bent, dan zal je het hart niet hebben, om over te klauteren! Verbeeld je, als je net zoo ellendig wordt van de hoofdpijn als Greet, dan zou je van het dak kunnen afslaan!"

De komst van de zuster maakte een einde aan het gesprek. Ze keek onderzoekend naar René's gelaat en glimlachte.

„Ze hebben het er allen op aangelegd om jou beroemd te maken, Lotje," zei ze. „Na jaren en jaren zal je nog met trots kunnen zeggen: „Ik, ik alleen bleef overeind!" Maar een ding raad ik je, Lotje: als je de volgende week van je taak ontheven ben, dan laat je je kalm vertroetelen en gaat een beetje wandelen en een beetje uitrusten, want je zult moe genoeg zijn."

„We zullen wel zien," sprak Lotje en haar oogen schitterden weer van moed. Onder dien moed en onder de blijdschap, dat ze eindelijk, toch ook eens wat doen kon, dat de moeite waard was, verborg ze de afmatting, die langzaam maar zeker haar tenger lijfje begon te overmeesteren en haar kleine voeten zwaarder maakte.

Donderdagmorgen — Lotje kwam uit haar slaapkamer, ging naar het zolderraam — Rood-wit-blauw, de noodvlag!

„Twee dagen nog maar, twee dagen," troostte ze zichzelf, toen ze haar hart voelde bonzen van schrik.

Ze ging allereerst naar beneden de voordeur bewerken. Maar ze moest een stoel nemen om bij den bovensten grendel te komen en ze deed er haar kleine handen pijn op.

Toen dacht ze aan de blinden —

Doch hoe zij ook werkte en werkte, de zware bouten weken niet. „Ze *moeten* open!" zei ze beslist. „Al moest ik er iemand van de straat om roepen!"

Net werd er gebeld. 't Was de jongen voor de kachels.

„Ach toe," zei ze, „maak alsjeblieft eerst die blinden open — en kom je ze dan vanavond dichtdoen?"

De jongen keek vreemd op, omdat dit het eerste was, wat ze vroeg of zeide. Hij had een stormachtige vraag naar zijn jongen meneer gewacht. Maar hij voldeed aan haar verzoek. Het werk gelukte zijn zware vuisten beter dan René's slanke kunstenaarshanden en toen pas kwamen haar gedachten weer bij René.

„Is de jongeheer erg ziek?" vroeg ze.

„Nou hoor — effektief! Hij heit vannacht geen oog toe gedaan van de hoofdpijn en nou legt hij maar aanhoudend met zijn hoofd te keeren en te wentelen op het kussen, je suizebolt als je 't aankijkt. We hebben zijn

bed op zijn eigen kamer gezet, want hij sliep den laatsten tijd bij de jongeheeren, maar die kleine is zoo lastig! Het kind kan 't niet helpen, 't is dan ook een miserabele ziekte — Verleden week is mijn oudste zuster eraan gestorven —"

„O!" kreet Lotje. Daar was dan toch het woord dat hier niet gezegd mocht worden — Die vreeselijke jongen!

„Ja, 't is een treurige tijd!" sprak de jongen en wreef over zijn gezicht. Hij was geroerd door Lotjes uitroep; hij had haar angst voor medelijden aangezien.

Lotje had geen tijd en lust voor verdere gesprekken. Ze liet den jongen aan zijn werk gaan en dacht opeens aan de dierenhistorie. Bij het kolenhok zocht ze hem weer op.

„Zorg jij nu voor de honden en de kat, zooals meneer René deed? En neem dan het heele witte-muizenhuishouden mee met bak en al — Later krijg ik den bak wel eens terug — Je kunt met de muizen doen, wat je wilt —"

„Dankie wel, jongejuffrouw — Ik verkoop ze aan Picard," zei hij. „'t Is de dure tijd. Drie stuivers voor het stuk —"

Ach, daar ging de winst, die zij en Boy al zoo lang vooruit berekend hadden. Maar ze was op 't oogenblik blij, dat ze van de kolonie, waar ze de noodige zorgen niet aan besteden kon, ontslagen was.

Toen de zuster op haar rondgang was, ontsnapte Lotje door het zolderraam om even zelf naar den nieuwen zieke te zien. Ze liep naar zijn atelier, tikte aan de deur en riep: „Mag ik erin?"

Er kwam geen antwoord en heel omzichtig deed ze de deur open. Hij was te ziek om haar te hooren. Daar lag hij nu in het scherpe licht van den wintermorgen, dat zijn arme oogen natuurlijk pijnigen moest. Toch had de werkjongen nog voor den jongen meneer gedaan, wat hij kon. In allerijl had hij een haardje gezet en aangemaakt, zoodat de kamer verwarmd was.

Lotje trad op het bed toe.

„Trouwelooze jongen!" zei ze en boog zich over hem heen.

Hij sloeg de oogen op en herkende haar.

„Hoe is 't ermee?" vroeg ze uit kracht der gewoonte.

„Hoofdpijn," antwoordde hij. Hij zag er al even erbarmelijk uit als de Komeet voor twee dagen. Onder zijn oogen diezelfde wreede, scherpe striemen, waar het donkere bloed voor stond.

Ze legde haar kleine handen zachtjes op zijn donker haar om zijn pijnlijk hoofd tot stilliggen te dwingen. Zoo bleef ze even bij hem zitten, maar hij kon 't niet lang uithouden en verlegde zich weer ondanks de kleine handen.

„Ik zal probeeren het hier een beetje donker te maken," zei ze.

„O ja!" fluisterde hij gretig, want het licht stak in zijn oogen als fijne naalden.

Ze ging den zolder op en deed maar alsof ze thuis was. De beddekist wist ze wel te staan en ze zocht er twee donkerroode katoenen dekens uit, van die ouderwetsche, met watten gevoerd. In een kast op René's kamer wist ze spijkertjes en een hamer te liggen. Ze klom zachtjes op een stoel, met haar buit over den arm en zei:

„Ik zal even moeten timmeren, René!"

Toen spijkerde ze de dekens vast voor het raam.

Het was wel of hij ieder der hamerslagen op zijn slapen kreeg, maar toen de marteling doorstaan was, zuchtte hij van genot, omdat 't nu zoo heerlijk donker was.

„Nu, het beste! dag, lieve René!"

Ze vond dit geen afscheid genoeg voor den eenzamen zieke, kwam nog eens terug en gaf hem een zoen op het gloeiende voorhoofd.

Hij glimlachte even om het kleine schuchtere meisje en het kleine schuchtere zoentje, maar hij vond het toch heel aardig ook.

Toen kon Lotje nòg niet weggaan, want hij riep haar terug en fluisterde:

„Vanavond — de blinden, de deur —"

„Kom, maak je daar nu niet bezorgd over. De deur kan ik zelf wel sluiten, als 't moet — en die blinden — o, die blinden zijn mijn nachtmerrie, maar ik zal er wel weer wat op vinden! Bonjour!"

Nu ging ze dan toch heusch naar huis terug, en de droeve, vermoeiende dag sleepte zich verder.

Vijf uur. In radeloosheid stond ze temidden van de hooge koksbussen. Anders liep René mee om den inhoud gauw op de borden te doen en gauw rond te brengen, eer het koud was. Nu maakte ze maar bord voor bord klaar, droeg het weg, liep haar voeten moe en blies haar longen uit op de kooltjes, dat ze toch asjeblieft maar aan zouden blijven en flink aan ook. En terwijl had ze almaar door medelijden met de zieken, die hun tweede gerecht pas kregen, als ze het eerste vergeten waren. Ze eindigde haar rondreis boven op Greets bed en bleef lang stil zitten, geleund tegen het voeteneinde, doodop.

Greet was het ergste alweer te boven, de hoofdpijn.

Ze voelde zich wel heel ziek, maar ze kon tenminste stil liggen en slapen.

Bets en Greet waren beiden zeer ontsteld geweest over het bericht van René's ziek zijn en ze lagen hem samen te beklagen, de arme eenzame ziel, die er toch nog veel erger aan toe was dan zij.

En nu wisten ze nog niet eens, welke zware zorg hem bij al zijn eigen ellende nog drukte!

Lotje dacht er eindelijk aan om naar beneden te gaan en zelf te eten. Toen waschte ze den boel om, maar ze deed er zoo lang over, zoo lang! Telkens moest ze gaan zitten, of een bord neerleggen, omdat haar handen trilden van vermoeidheid.

De theegeschiedenis werd een zware taak — De koksjongen, die de blikken kwam halen deed de blinden voor haar dicht. Ze spande nogeens al haar krachten in om de deur te sluiten en ging eindelijk naar bed, zoo moede, dat ze heel lang niet in slaap kon komen en weer veel te vroeg wakker was.

O, ze sidderde op haar beenen, toen ze opstond! De zuster, die tegen half tien kwam, zag haar afmatting en had een heerlijken troost voor haar: „Morgen, om half tien, kom ik hier, en ga niet weg, voor alles weer in orde is."

„'t Is nog maar voor een dag!" zei ze telkens in zichzelve, als de krachten haar dreigden te begeven.

Dien heelen dag deed ze alles in de puntjes, schonk geen kopje thee minder, liet geen bord ongewasschen staan. Als 't niet de laatste dag was geweest, dan hadden haar krachten haar begeven, dat geloofde ze zeker.

Ze klom weer over het dak ook, verkwikte René met het vooruitzicht, dat ze iederen middag een uur bij hem

zou komen, met morgen te beginnen, als de verpleegster er zou zijn.

's Avonds, met de thee, liep ze voetje voor voetje, en beloofde zichzelf, dat ze Zondag den heelen dag op de canapé zou blijven liggen.

Dien dag waren de blinden dicht gebleven, dat was haar eenig verzuim. Ze herinnerde 't zich, toen ze met haar blaker klaarstond om naar beneden te gaan.

Ze duizelde boven aan de trap; 't leek haar, of ze in een gapenden afgrond moest dalen. Ze klemde zich vast aan de leuning en kwam langzaam naar beneden, een spookachtig figuurtje, grillig verlicht door het dansende kaarsvlammetje.

Boven sloeg de pendule negen uur, ze was een uur later klaar dan anders.

Beneden zette ze haar kaars neer, haalde een stoel uit Papa's kamer, klom erop. Zoo duizelig was ze — De ketting en het slot, dat ging — maar die bovenste grendel! Haar stijve, vermoeide armen hieven zich op, ze kon er niet zoo goed bij als anders. Ze ging op haar teenen staan, verzamelde al haar krachten om den grendel den duw te geven, dien hij hebben moest —

Hij vloog ervoor, ineens — En zij, het evenwicht verliezende, te moede en te stijf om zich door een behendigen sprong te redden, sloeg neer van den stoel, voelde aan haar voorhoofd, hoe ruw de vloermat was —

Daar lag ze, verdoofd door haar val, even nog kreunend van pijn en schrik —

Toen ze weer tot zichzelf kwam, was ze zoo verschrikkelijk koud, dat haar tanden klapperden, en ze over haar heele lijf rilde en beefde. Haar voorhoofd gloeide echter van de ruwe aanraking met de mat, en o! wat deed haar rechtervoet pijn!

Ze ging opstaan, haar bezeerde voet juist het eerst op den grond zettend. Doch met een kreet van pijn zonk ze weer in elkaar — maar ze kon toch hier niet blijven, in die koude gang, die zoo groot en hol leek in dat weifelende licht van het kaarsvlammetje —

Ze stond links op, en nu lukte het. Toen zette ze voorzichtig den rechtervoet neer. Hij deed verschrikkelijk pijn, maar ze kon er toch nog op staan, hij zou dus wel niet gebroken zijn —

Zij begon haar tocht naar boven, zich optrekkend aan de trapleuning, haar rechtervoet zooveel mogelijk sparend.

Toen ze eindelijk in de huiskamer was aangeland, sloeg de pendule tien uur —

„O!" riep ze, dol van angst opeens. „Wat mankeert die klok? Wat is er toch? Ik ben nét naar beneden gegaan —"

't Was voor het eerst, dat ze bang werd in haar eenzaamheid. Bang voor het wijde duister, waaruit ze zoo pas opgeklommen was, bang voor de groote, holle donkere kamers, waarin ze alleen was, bang voor de lange gang, die ze door moest om naar haar kamer te komen.

Ze hinkte de gang door, het kaarsje ging bijna uit door den tocht — Toen zag ze, alweer met een gewaarwording, die je zal hebben, als je spoken ziet, dat de kaars bijna opgebrand was — En in den vooravond was 't een nieuwe geweest — Die kaars! die klok! die verschrikkelijke koude, welke haar tot in merg en been had versteven, wat beteekende dat allemaal?

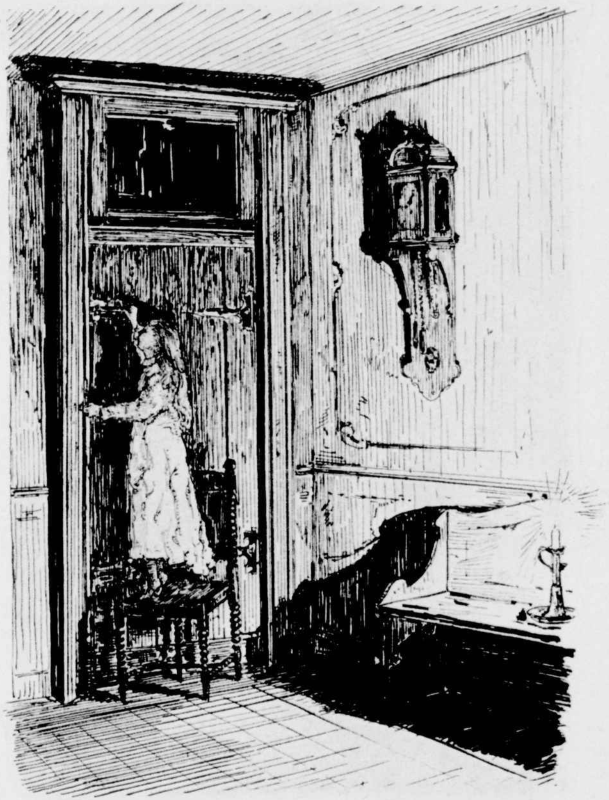

Bladz. 199.

Ze kwam bij Greta en Bets, die allang sliepen, binnen springen op haar eene voet. Ze riep hen wakker:

„Greta! Bets!" En ze ontwaakten met schrik, want 't had als een noodkreet geklonken.

Daar zagen ze hun jongste zusje staan met de kaars in de opgeheven hand, alsof ze een geestverschijning was. Het gelaat bleek, het voorhoofd bloedig geschaafd, de haren verward en die lieve blauwe oogen nu groot en star van ontzetting.

„Wat is er! wat is er!" riepen ze doodelijk verschrikt.

„Ik weet het niet!" jammerde Lotje. „O! o! wat doet mijn voet pijn! Ik ben gevallen — maar 't is zoo raar in huis! Eerst was het negen uur, en toen ineens, toen was het tien uur! En ik ben zoo koud — O! o!"

Bets had het eerst den draad in dit geheimzinnige doolhof beet.

„Arm liefje! zei ze. „Kom hier en zet die kaars neer. Daar op het nachttafeltje. Kom nu hier —"

Ze trok haar zusje bij zich op bed.

„Wat ziet je voorhoofd er uit! Ben je gevallen? Beneden op de vloermat? En toen heb je je erg pijn gedaan? — O, wat ben je koud, versteven gewoonweg — Je moet warme kruiken hebben, anders wordt je zelf nog ziek — En hoe het staat met die klok! Ach, arme lieveling, je bent flauw gevallen beneden in de gang — Je was zeker heel moe, hè? En toen heb je bijna een uur daar gelegen, in de koude — Ach kleintje, lief kleintje — Geef me nu mijn bontmantel eens aan, uit de kast —"

Lotje strompelde van het bed weg, terwijl Greet tranen in haar oogen had van medelijden.

Die arme Lot! Daar had ze bijna een uur bewusteloos gelegen in die koude gang!

Bets greep, toen Lot met haar gezicht naar de kleerkast stond, opeens haar pantoffels van onder het bed. Lotje bracht den mantel, een beetje verbaasd, geloovend, dat *zij* dien mantel voor de kou om moest doen —

„Zoo — dank je. Ga nu een eindje op zij."

Greta zag in stille wanhoop toe. Ze begreep, wat Bets ging doen. Maar dat was gevaarlijk! En toch, 't moest! Lotje kon zóó niet naar bed, en 't kind kon niets meer voor zichzelve doen — haar laatste krachten had ze voor de anderen gebruikt.

Met een snelle beweging zat Bets op den rand van het bed, stak haar voeten in de pantoffels, sloeg den bontmantel om.

„Neen! neen!" riep Lotje biddend en smeekend. „Neen, neen! je zult doodgaan!"

„Ach wat, ik mag er Zondag misschien uit voor den dokter — Die anderhalve dag eerder zal me geen kwaad doen en anders — in vredesnaam. 't Is maar voor één kwartier. Heb je lucifers?"

Greet gaf ze aan van het nachttafeltje. En Bets ging naar beneden, den bontmantel om zich heen trekkend, liep met de langzame, wankelende schreden van een zieke, die lang te bed gelegen heeft. Maar beneden kwàm ze. En naar boven kwam ze een kwartier later ook weer, met warme kruiken. Die ging ze in Lotjes bed leggen en moest haar toen aan zich zelf overlaten, want ze was doodop. Nog een kwartier later — en Lotje was in diepen slaap.

De zwaarste dag van haar zware week was voorbij. Morgen zou de ellende geleden zijn.

Den volgenden morgen strompelde ze naar beneden,

om de zuster open te doen. En toen die eenmaal veilig en wel binnen was en verzekerde, dat ze nu heusch bleef, zoolang ze haar noodig hadden, toen zonk Lotje op de eikenhouten gangbank neer en snikte van vermoeidheid en blijdschap en pijn en verlichting. De zuster begon met haar te verplegen. Ze werd op de canapé gelegd en de bezeerde voet, nu geheel opgezwollen, bont en blauw kreeg arnica-compressen.

Zondag mocht Bets een beetje op —

Maandag kwam de noodhulp-meid.

Dinsdag was René's hoofdpijn pas over en het duurde volle drie weken, eer hij uit bed mocht.

Woensdag kwam Papa Verbeek overeind in het eene huis, en Henri Durieux in het andere. Ook kwam hun dienstbode terug, en nog een werkjongen.

Zoo begonnen de tijden weer op te klaren. Langzaam, heel langzaam, maar zeker genazen de zieken. Wel bleven ze nog lang in huis, in de kamers zelfs, en duurde het dus bijna twee maanden, eer alles weer op streek was, maar zoo'n bijzonder huiselijke kolonie was dolgezellig, bood ongekende genietingen — O, die rustige middagen om de kachel, met een kopje thee, en dan buiten den wind te hooren gieren en de regen te zien plassen langs de ruiten en te weten, dat je er nog in lang, in lang niet uit behoeft! O, die avonden, met zijn allen weer om de tafel heen, en dan Rika weer, die het eten in den bak opbrengt, inplaats dat het getild wordt uit de koksbussen! Alles kreeg nieuwe bekoring, omdat alles zich eens had laten ontberen!

Eindelijk was René toch ook weer de oude. Maar zijn vader bleef te bed en de dokter schudde het hoofd —

De meisjes Verbeek gingen begrijpen, waarom René's vroolijke lach nog maar zoo zelden doorbrak, waarom hun moeder René zooveel liefheden bewees, als ze kon.

Aan hun deur was Hij voorbij gegaan, de onverbiddelijke Dood. Maar voor de deur der buren stond Hij nog altijd en wee! den jongens, indien Hij er binnen wenschte te treden!

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Nu was de ongelukswinter al haast voorbij. Het aantal zieken nam zèer af; op de scholen, op de bureaux keerden orde en regel terug.

Bij de Verbeeks was alles weer goed. Ook de jongens Durieux gingen weer naar school — René echter zoo nu en dan. Want vaak bleef hij bij zijn vader en trachtte hem gezelschap te houden en op te beuren. Maar als het niet lukte en zijn vader hem vroeg, of hij nu maar zwijgen wou, daar hij zoo moede was, dan zat René bij het bed en staarde met bange, droeve oogen naar den zieke, wiens leven langzaam wegebde. En dan worstelde hij om zijn gedachten weg te houden van de donkere toekomst, vol grievende smarten, en worstelde om niet neer te zinken, en in tranen uit te barsten.

Op een Zondagmiddag, tegen het einde van Februari, trok Greta zich in de keuken terug, zei gewichtig, hardop in zichzelf: „Nu hoop ik, dat niemand me komt storen, want ik heb erge haast,” sloot de keukendeur en begon te werken, met potjes en pannetjes, vloeibare en vaste stoffen. 't Zou een verfrisschende vla worden voor den armen, zieken meneer Durieux.

Terwijl haar pannetjes zachtjes sudderden, goot ze den room in een bakje en begon te kloppen. Dat was het zwaarste werk van de vlamakerij: kloppen tot de room stijf werd.

Ze was er reeds een tijd mee bezig en de room begon al te stijven, toen ze voetstappen hoorde naderen op de gang.

„Wel foei,” bromde ze. „Nu komen ze me toch storen. ’t Kan me niet schelen; ik blijf doorkloppen, al willen ze me mee naar Scheveningen hebben desnoods. Meneer Durieux moet zijn vla hebben — Doorkloppen, doorkloppen —”

Ze keek niet op, toen de deur openging. Ze merkte, dat René binnenkwam, maar ze klopte door met razenden ijver —

„Greta,” zei René.

Ze zag op, ontsteld van zijn stem, die heesch klonk, als van een ontroering, te groot om uit te schreien.

Haar oogen ontmoetten die van René.

Toen zag ze, dat zijn vader gestorven was.

In stomme ontzetting bleef ze hem aanstaren, en vrees, gewone bangheid, die je hart in je keel doet kloppen en je handen doet sidderen, maakte zich meester van haar. Ze was bang voor René, omdat hij daar nu vlak bij haar stond, hij, die zulk een groot verdriet had —

Ze zette de kom met room op de tafel. En toen, voelende, dat ze iets zeggen of doen moest, dat dit vreeselijke zwijgen verbroken moèst worden, zei ze iets tegen hem met toonlooze stem: „O, — je Papa is dood —”

„Ja,” antwoordde hij. „En — straks komen Aimé en Henri thuis. Wil — jij ze te gemoet gaan? en — en — ’t vertellen —”

„Ja,” antwoordde ze, nog steeds verdoofd door schrik en vrees. Toen nam ze den bak met room weer op, om door te kloppen — Ze hoefde pas strakjes te gaan, dan kon ze nog best dat eventjes afmaken. Maar toen ze den roombak in haar hand had en graaide naar den klopper, zonder te zien, toen vloog er als een bliksemstraal een gedachte door het hoofd:

„Wel, nu is ’t niet meer noodig, die vla voor meneer Durieux! Hij is immers dood, dood!”

Die bliksemstraal verhelderde haar gedachten. De roombak kletterde neer op de marmeren rechtbank, ze sloeg de handen voor het gelaat en barstte in luid schreien uit.

René, die reeds op den drempel was, omdat hij nu zijn boodschap gedaan had, keerde zich om.

„Ach, Greetje,” zei hij klagend.

Ze sloeg de armen om hem heen en legde het hoofd tegen zijn schouder. Hij voerde haar mee naar het trapraam en ze gingen op de breede, geliefde trede zitten.

Toen schreiden ze beiden even uit, niet te lang, want Greta moest Henri en Aimé tegemoet.

Ze waren vanaf dat oogenblik inniger vrienden dan ooit te voren. Ze vergaten nooit de oogenblikken, dat ze daar samen schreiend op de trap hadden gezeten, maar als deze herinnering bij hen opkwam, dachten ze aan iets anders ook weer terug en ze voelden, dat die herinnering nog dieper in hun ziel gegrift stond: dat waren die seconden van smart, toen ze stom en bang tegenover elkaar stonden.

Dood! de drie jongens weezen! Dood!

Vier volle dagen lang bleven de meisjes Verbeek met hun gedachten star op die woorden en kwamen geen duimbreed verder.

Dood! Papa dood!

Vier dagen lang bleven de jongens Durieux met hun gedachten star op die woorden en kwamen geen stap verder, hoewel René reeds voelde, dat hij verder mòest.

Ze waren den geheelen dag bij de buren en gingen 's avonds laat pas naar hun stil huis.

René en Henri kwamen met strakke, bleeke gezichten alleen Mevrouw Verbeek goedendag kussen, toen ze naar de begrafenis zouden gaan. Ze hield Aimé bij zich en toen ze zag, hoe de oudste jongen den jongste goedendag zeide, nu hij ging op zijn moeilijken weg, kreeg ze een gevoel, alsof zij ze ineens alle drie houden moest, hier bij haar eigen kinderen.

O, dat kon niet, alleen om heele gewone geldelijke redenen niet! Maar 't leek haar of 't moest, of ze 't niet zou kùnnen laten —

Henri kwam terug, zoo ontredderd, zoo schreiend, dat ze haast geen raad met hem wist; maar René was nog even strak en kalm. Hij droeg Aimé op zijn arm naar de voorkamer, dat hij Henri's woeste snikken niet zou hooren. De meisjes Verbeek zaten bij elkaar en schreiden zachtjes, maar ze trachtten bedaard te worden, toen ze René zagen. Zoo streng zag hij eruit, als verbood hij hen te schreien, maar zoo strak en hopeloos tevens, als had hij het lachen voor altijd verleerd.

De vijfde dag kwam — en René's gedachten werden weggesleurd van het punt, waarop ze voorgoed dreigden stil te staan: Papa dood! En zijn arme gedachten werden een langen, langen weg van bittere smarten opgestuurd.

Dat deed zijn voogd, een zwager van zijn vader, die uit Parijs was gekomen en den jongen tot den ochtend van den vijfden dag met rust had gelaten. Maar hij kon hoogstens een week uit zijn zaken te Parijs wegblijven. De tijd drong.

Hij had een gesprek van een vol uur met René. Toen liet hij zijn neef alleen, om nog allerlei dingen te gaan beschikken in de stad. Hij had al veel beschikt, maar er komt heel wat kijken, als zoo'n gansche huishouding in een enkele week opgebroken moet worden. Ja, 't leek wel hard, in een week alles uit elkaar, maar waarom langer wachten? Dat was alles maar uitstel van executie, en 't kostte nog een verschrikkelijke hoop geld ook! Dat kon bespaard blijven en geld konden de jongens best gebruiken, zoo heel veel liet hun vader niet na.

Henri en Aimé kwamen in het Waalsche weeshuis, Zondag al. René was daar natuurlijk te oud voor. Maar Oom zou René meenemen naar Parijs, hij kon hem in zijn zaak wel gebruiken. De paar honderd gulden, die er per jaar voor de jongens bleven, zouden gebruikt worden als kostgeld voor René en als extraatjes voor de kleine jongens hier. De huur van het huis was opgezegd, het personeel ontslagen, een vriend der Durieux zou voor de verkooping van inboedel en winkelvoorraad zorgen. De jongens moesten er dan maar gauw uitzoeken, wat ze houden wilden. Morgen bijvoorbeeld. Zondagavond met den nachttrein moest hij vertrekken en zou René maar meteen meenemen. Die moest dan Zondag pakken —

Het geld was gelukkig toereikend om René een keer of wat per jaar naar Nederland te sturen, want hij zou zijn broertjes wel graag willen zien —

Zoo redeneerde de oom. Niet bepaald harteloos dus; geen verwijt kon hem treffen. Hij zag de neven, de kinderen van den broeder zijner vrouw, voor het eerst in zijn leven — Hoe kon hij berekenen de vreeselijke smarten, die hij hun moest aandoen, hij, die ze als vreemden beschouwde, hij, die zelf geen kinderen had?

In de kamer, waar het gesprek had plaats gehad, stond René nog altijd voor het raam en staarde op straat met nietsziende oogen. 't Was hem, of hij met een grooten moker op 't hoofd was geslagen, zoo verbijsterd, stom van ontzetting was hij. En toch waren zijn gedachten helder en klaar als ijs en als puntige ijskegels priemden ze door zijn hersens.

Hij moest weg. Zondagavond al. Dan waren zijn broertjes al weg. Weesjongens werden ze. Geen van drieën hoorden ze meer tot een huisgezin; tot een familie. Hij moest weg, vèr — Bij vreemden zijn, zijn broertjes niet meer zien, niet meer bij mevrouw Verbeek troost zoeken, niet meer met de meisjes omgaan, die hij lief had gekregen, zooals hij zusjes zou hebben lief gehad.

Hij wilde het hun dadelijk gaan vertellen. Want ze zouden gaan schreien, en hij was er heel zeker van, dat *hij* kalm zou blijven. Dat was net de goede stemming om zulk een boodschap over te brengen.

Hij vloog naar boven, ging den weg over het dak. Bedacht terwijl, zichzelve martelend, wie nu de buren van de meisjes Verbeek zouden worden en of die ook zoo vrij in en uit het zolderraam zouden gaan, later —

Greta was net uit school thuisgekomen. Ze kwam hem op de gang tegen en wilde haar boeken boven klaar gaan leggen voor den avond.

„Kom even mee," zei hij kort, haast bevelend.

Ze volgde hem zwijgend de huiskamer in.

Lotje was al thuis, Bets ook. Ze zaten bij hun moeder thee te drinken.

„Ook thee, jongen? Ga zitten —"

„Neen," zei hij stroef. „Ik kom nieuws brengen. Zondagmorgen gaan Henri en Aimé in het Waalsche weeshuis en Zondagavond ga ik met mijn voogd mee naar Parijs — Ik heb niet veel tijd, ik ga de jongens tegemoet en zal het ze vertellen — dan hebben ze een paar uur meer om er zich op voor te bereiden. Dag mevrouw! Dag Greet, Bets, Lotje —"

Weg was hij. Niemand dacht eraan om hem tegen te houden. In verbijstering en ontzetting zagen de meisjes hun moeder aan.

De slag van de voordeur schudde hen wakker uit hun verdooving.

„Kinderen, kinderen," fluisterde mevrouw Verbeek, toen ze de diepe droefheid op Lotjes en Bets' gelaat zag. Lotje wierp zich snikkend in moeders armen.

„O, die arme jongens! die arme jongens, en nu moeten ze in het weeshuis — O moesje, moesje!"

Greta zat voor zich uit te staren en streed een woedenden kampstrijd met haar opwellende tranen. Om goed te laten merken, dat ze nog niet schreide, evenmin als René, begon ze te spreken:

„Wat een held is hij, hé moeder! Hij verdraagt alles zonder klachten, zonder tranen — En voor hem is het toch het ergste, want hij gaat zoover weg — Aimé en Henri zullen we geregeld zien, hé moeder —?"

Haar stem klonk hoog en schril, haar keel was toegeschroefd van al de snikken, die ze niet uiten wilde.

In de huiskamer der Durieux zat de oudste jongen met zijn broertjes, ieder op een knie. En daar vertelde hij, wat er over hen besloten was. En daar drukte hij ze in ééne omhelzing tegen zich aan en voelde zijn gezicht nat worden van tranen, van hùn tranen. Jongens, die zulk een zending te vervullen hebben, mogen niet huilen. Wat moest er dan van de kleineren terecht komen? Die zouden zich dan immers doodschreien?

„Ik kom een paar maal per jaar jullie opzoeken. O, wat zal dat heerlijk zijn! Dan gaan we groote, lange wandelingen maken, wij met zijn drietjes, denk eens aan! En als ik dan zelf geld kan verdienen, dan kom ik voorgoed hier terug en dan neem ik jullie uit het weeshuis en gaan we met ons drieën wonen — denk eens aan! Kom Aimé, huil toch zoo niet, je mag weer zooveel Fransch praten als je wil, daar ginder. En mevrouw Verbeek zal wel vragen of jullie Zondags, als je vrij bent, bij haar mag komen. O, ik weet 't zeker, dat ze het doen zal! Dan kunnen jullie weer spelen met Lotje en Boy en Baby — en gaan wandelen met Greta! Dat kan ik niet eens meer. En moeders beeld blijft ook hier, dat zal ik mevrouw Verbeek vragen!”

„O, als jij maar hier bleef, dan was het zoo erg niet,” snikte Henri.

„'t Kan niet, mijn jongen. Luister nu goed, je bent groot genoeg om 't te begrijpen. We hebben geen geld genoeg, zie je. Wel wàt, maar niet genoeg, dat ik hier leven en leeren kan. Nu is oom heel erg goed voor me, hij neemt me mee en ik zal in Parijs alles leeren en bij hem wonen. Begrijp je 't?”

Ja, kleine Henri begreep, dat zijn broer voor hem verloren was, dat het huishouden opgebroken was en alles, alles wat goed en heerlijk was geweest, nu achter hen lag.

De blijde, maar zoo verre toekomst, die zijn broer hem gewezen had, kon hem niet troosten; hij klemde zich aan René vast en snikte of zijn arm hart zou breken. René bedacht met angst, wat ze toch Zondagmorgen in het weeshuis met die twee, vooral met Henri zouden moeten beginnen — Maar ach, daar waren ze gewend, kinderen te ontvangen in zulk een ontredderden toestand — Ze moesten hen maar laten uitschreien —

Uitschreien — hij leunde achterover in zijn stoel en voelde zich doodelijk, doodelijk moe. Zou uitschreien daar voor helpen? Ja, hèm zou het misschien helpen, maar de anderen zouden heelemaal niet meer weten, wat ze beginnen moesten. Niet schreien dus — later misschien, maar in geen geval hier nog, eerst niet terwille van de jongens en later niet terwille van de meisjes en Mevrouw Verbeek.

Toen ze nu Zondagmorgen met rijtuig waren afgehaald en weg waren gereden, ging René de trappen op naar zijn kamer, moede van de vele malen, dat hij zich neergebogen had om Aimé te kussen, moede van de worsteling met Henri, die zich in een zenuwverstijving aan zijn hals had geklemd en niet scheiden kon.

In het atelier stonden de koffers al klaar, begeerig wijd open om toch maar gauw gevuld te worden, dat de kamer maar gauw ontruimd — en de laatste sporen van het Verleden verdwenen zouden zijn.

Hij begon te pakken, wat er klaar op tafel lag, boeken, lijfgoed. Hij werkte door met kalme bewegingen en het gelaat even strak en streng als toen hij niet alleen was —

Straks zou hij bij de Verbeeks gaan koffiedrinken en hij moest dus op zijn hoede zijn — Kom, nog een uur of wat, dan zat hij rustig in den trein!

Nu was de tafel ontruimd en hij stond op, moest gaan bedenken, wat er nu diende te volgen in de open koffers. Hij kon er niet opkomen — En er was toch nog zooveel — Ze waren nog niet voor de helft klaar! In verwarring streek hij over het voorhoofd — Wat moest er dan nog meer in, wat dan toch? Zijn gedachten bleven dolen, hij kon ze niet meer bij elkaar krijgen. Zou het rijtuig al ginder zijn? O, Henri — Aimé! Arme, arme lievelingen — En straks weg van mevrouw Verbeek — en van Greta —

In dat eene onbewaakte oogenblikje werd hij overrompeld. Hij sloeg neer, op de knieën, met het hoofd op de oude canapé en hij snikte woest en wanhopig, of hij zijn hart uit zou snikken; hij gilde het uit van smart en de heete tranen vloeiden over zijn bleek gelaat, druppelden tusschen zijn vingers door —

„Moeder," sprak Bets: „Kunt u René begrijpen? Zou hij werkelijk zoo'n held zijn, dat hij over zijn verdriet zegeviert? Of zou 't zoo heel erg niet voor hem wezen als we denken — Hij gaat terug naar zijn vaderland, het nieuwe heeft misschien bekoring voor hem — Hij is toch pas zeventien jaar — Ik kan haast niet gelooven, dat een jongen van zeventien jaar zoo kalm en kloek kan blijven onder een verdriet, zoo groot als wij veronderstellen —"

„Vergeet niet, kindlief, dat René door al het bittere leed van lange jaren heel anders is gemaakt, dan een jongen van zijn leeftijd gewoonlijk is; veel liefdevoller,

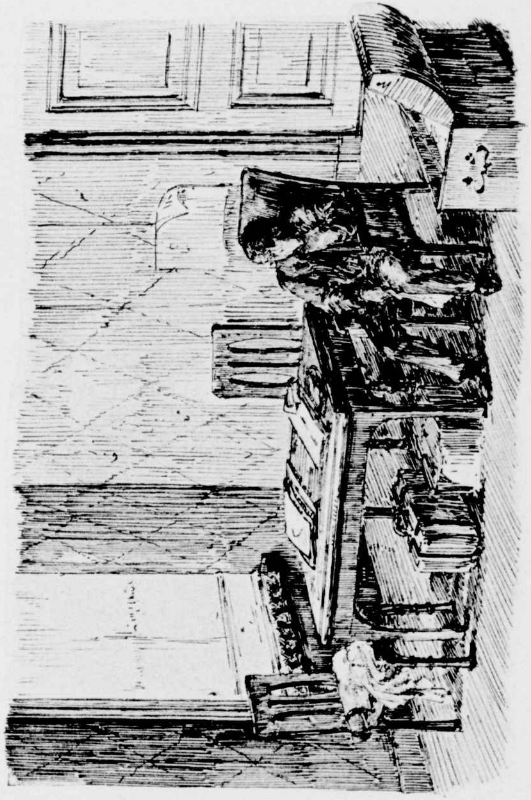

Bladz. 214.

zoodat hij den zwaren strijd met eigen leed voor zijn broertjes over heeft; veel bedachtzamer, zoodat hij weet, hoe hij met leed moet strijden —”

„Ik ga zien, of ik hem kan helpen met pakken, moeder. Hoe heerlijk toch van u, om de kleine Durieux hier hun tehuis te geven, als ze daarginder vrij zijn! Dat zal voor René een ware troost zijn. Waar is de Komeet, moeder? Die begrijp ik al evenmin als René. Of ze is een heldin — of 't valt haar ook al niet zoo zwaar, als we denken —”

„'t Zou niet de eerste keer zijn, dat Greta toont voor geen klein gerucht vervaard te zijn,” sprak moeder peinzend. „Ik weet, dat ze René bewondert, en ik geloof, dat ze hem daarom navolgt — in heldenmoed.”

Bets ging, ondanks haar twintig jaren, over het dak. Ze kwam den zolder over.

En toen hoorde ze een geluid, dat haar hart angstig deed kloppen van groote ontroering —

Snikken hoorde ze, woeste, hartstochtelijke snikken, als van een, die lang gestreden heeft eer hij ging schreien, maar nu ook niets meer kon dan dat —

Ze deed voorzichtig de deur van zijn kamer open. Hij hoorde het niet eens. En ze bleef staan kijken naar hem, hoe zijn gansche gestalte sidderde en zich wrong onder een smart, te groot voor zijn jongensziel om te dragen.

Ze hoorde zijn klachten, zijn roepen om zijn vader en moeder beide, en dat hij niet weg kon, niet weg kòn, van Aimé en Henri en hun allen en van Greta, Greta! Marguérite!

Toen deed ze zachtjes de deur weer dicht en kwam even later bij haar moeder binnen, met een beslisten trek om den mond en de oogen vol tranen.

„Hoor eens moeder,” zei ze. „Of neen, wacht even — vader moet me in de allereerste plaats hooren. Toe, Papa, kom asjeblieft eens hier!”

Vader vouwde zijn krant dicht en luisterde vol belangstelling, naar wat zijn oudste te vertellen zou hebben.

„Ik ben René gaan opzoeken. Hij ligt te schreien als een vertwijfelde, hij schreit of hij sterven zal van het snikken. Hij roept om zijn ouders, zijn broertjes, om ons allen en onze Greta schijnt hij het minst van allen te kunnen missen. Hij is toch maar een jongen van zeventien jaar — hij mag toch zoo'n verschrikkelijk groot verdriet niet hebben, als er nog iets ter wereld aan te doen is! En er is nog wat aan te doen! Ach, lievelingen, nu jullie weten, dat hij er zoo'n wanhopig verdriet van heeft, zouden jullie hem nu niet hier willen houden, hier bij ons, als uw oudste zoon? 't Zou toch niet zoo heel veel kosten, en dat hebt u er misschien voor over, om een armen jongen uit zooveel ellende te redden — En ik zal meer kostgeld gaan geven, want ik verdien toch ook al aardig —”

„Kind!” riep haar vader verwijtend. „Zeg vrouw, als wij een oudsten zoon kregen, dan zouden we daarmede blij genoeg zijn, hè? Dan hoeft onze oudste dochter daar niets voor op te offeren — Had ik nagedacht en begrepen, dat het voor den jongen zoo allerverschrikkelijkst was, dan had ik me al eer in een anders zaken gestoken, namelijk in dien Franschen oom zijn zaken. Maar nu zal ik 't doen en de oom zal het wel goed vinden, dat heb ik al wel gemerkt — Nietwaar, moeder, we gaan ons nu beiden in de zaken van dien Franschman steken, hè? of wil je geen oudsten zoon hebben?”

„Nu 't René is, innig graag,” zei ze. „Ik zag om mezelf al zoo tegen het afscheid op —”

„O, lievelingen!” juichte Bets en omhelsde vader en moeder onstuimig. „Maar er mag geen seconde gewacht worden — die jongen schreit zijn mooie, donkere oogen blind — Greta moet het hem gaan zeggen — Van haar zal hij het 't liefst hooren —”

„Maar de oom —” zoo hield vader zijn haastige dochter tegen.

„Gekheid! Die is in de stad en komt pas tegen den middag terug — Zoolang mag René niet wachten! En de oom zal immers ja zeggen!”

„O, daar ben ik zeker van,” herhaalde Papa Verbeek. „Ga je gang dan maar — Vrouw, vrouw, denk eens, een oudste zoon! Ik ga dadelijk de kinderen bij mekaar halen!”

Mevrouw Verbeek schreide stil van geluk.

Bevend van opwinding en van een blijdschap, zooals ze nog nooit, nog nooit gevoeld had, kwam Greta den zolder der Durieux over. Ze hoorde het woeste snikken al buiten de deur en de tranen kwamen in haar blijde, lachende oogen.

Met haar sidderende handen kon ze nauwelijks de deur openkrijgen.

Daar trad ze binnen, daar zag ze René liggen, die uitgeput raakte van zijn woesten smartaanval, maar telkens en telkens opnieuw begon.

„René!” zei ze met haar hooge, trillende stem.

Met een wanhoopskreet, waarin schaamte ook klonk, rees hij overeind.

„Mon Dieu, mon Dieu! Marguérite, va 't en donc! va t'en! je t'en prie! o mon Dieu!”

Ze ging op de canapé zitten, vlak naast de plaats, waar hij lag en legde haar hand op zijn hoofd. En ze werd heel kalm van trots, omdat ze zulk een heerlijke zending had te vervullen.

„Ja, weggaan — nu je zoo hard iemand noodig hebt, als nog nooit te voren! Kom, luister eens! Wij zijn je vrienden, dat weet je wel, hè? Nu, en nu is het toch onmogelijk om je in dat groote verdriet te laten, dat begrijp je toch wel? 't Kan niet en 't mag niet, dat je zoo verschrikkelijk moet lijden, als er door ons iets aan gedaan kan worden! Je kunt niet naar Parijs, je hart zou er van breken, geloof ik — Vader en moeder zouden zoo heel graag een oudsten zoon hebben, en nu vragen ze je, of je meekomt, dadelijk, en bij ons wilt blijven, en hun oudste zoon en onze oudste broer wilt zijn?"

„Kinderen," sprak vader plechtig tot Bets, Lotje, Boy en Baby, toen hij snellende voeten de trap af hoorde komen: „Kinderen, vandaag krijgen jullie een grooten broer! Houd van hem, zooals je van elkaar houdt!"

Moeder deed de kamerdeur open, toen de voetstappen tot zoover genaderd waren.

Daar stond René, en ze zagen allen, dat hij nog blij lachen kon, al waren zijn oogen dof en glansloos geschreid. En daarachter stond Greta en huilde toch, hoewel haar gelaat straalde van groote blijdschap en innig geluk.

Toen vlogen ze op hem toe en sloten hem in hun armen en drongen zoo op hem aan, dat ieder een broertje of zusje mee omhelsde. Bets sloeg haar lange armen om hen allen tegelijk en kuste René over de hoofden der anderen heen.

En toen lag hij lang in de armen van haar, die nu voortaan zijn moeder wilde wezen en Papa Verbeek hield vol trots de hand van zijn grooten zoon in de zijne.

Het eene woonhuis stond leeg, maar in het andere woonden nu een vader en een moeder, drie zusters en drie broers —

EINDE.

Van NANNIE VAN WEHL verscheen reeds:

	Ing.	Geb.
De Boschjes-Club	*f* 1.50	*f* 1.90
De Tante van het Duinveld .	„ 1.50	„ 1.90
Het moeilijke Begin	„ 2.50	„ 2.90

OORDEEL DER PERS:

NANNIE VAN WEHL heeft in dit boek, dat zij **„De Boschjes-Club"** heeft genoemd, een verhaal geleverd, dat door oudere jongens en meisjes zeker met groot genoegen zal worden gelezen. In de teekening van een aardig troepje kinderen, kinderen van verschillende leeftijden, is NANNIE VAN WEHL heel goed geslaagd. *Handelsblad.*

Dit boek is door de schrijfster waarschijnlijk voor meisjes bedoeld, maar we gelooven, dat menige jongen en zelfs menig volwassene door de lotgevallen dezer **„Boschjesclub"** zullen geboeid worden, als ze aan 't lezen ervan beginnen, want Juffrouw VAN WEHL schrijft prettig, onderhoudend en gansch zonder onrechtmatige moderniteitspretenties. *R'damsch Nieuwsblad.*

Voor wie het Haagsche leven in de nieuwe buitenwijken kent, heeft dit boek reeds iets zeer aantrekkelijks, door het frissche en ware der schildering. Uit **„De Tante van het Duinveld"** leert men dat in de Residentie nog een ander soort kinderen en jonge menschen gevonden wordt, als de weeë produkten van BOREL c. s. In 't kort, 't is een boek, dat we met warmte aanbevelen. Een juweeltje van een meisjesboek. *Nieuwe Arnh. Courant.*

Het mag wel een streepje aan den balk heeten, Spectator, gewag te kunnen maken van een frisch, jolig boek, met gezonde mannen en vrouwen, wier sprudelende levenskracht den lezer aansteekt en verheft. Ik bedoel **„Het moeilijke Begin"** door NANNIE VAN WEHL. *Ned. Spectator.*

Dit is een boek, zooals ik er in langen tijd niet meer gelezen heb, een boek naar mijn hart, een boek, dat ik in mijn rek zal plaatsen naast enkele anderen. Het is **„Het moeilijke Begin"** van NANNIE VAN WEHL. *Lectuur.*